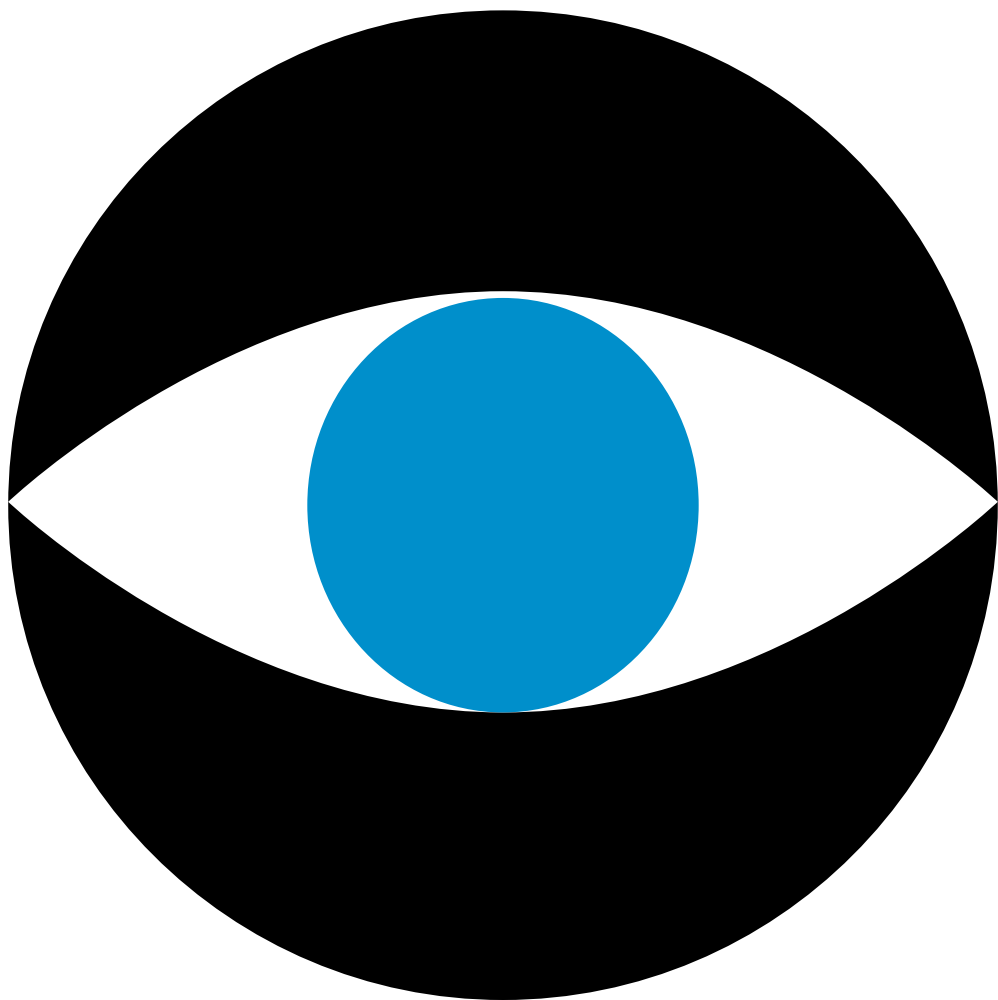

**KLÍČ K ROZHODOVÁNÍ
ANEB JAK MĚNIT SVĚT,
KDYŽ VÁM JEŠTĚ
NENÍ DVACET**

OTEVŘENÁ SPOLEČNOST, O.P.S., 2018

**Klíč k rozhodování
aneb jak měnit svět,
když vám ještě není dvacet.**

Autoři:

Oldřich Kužílek,
Marek Fajfr,
Adam Rut

Testování:

Pavčina Mikulcová a studenti
Střední školy průmyslové,
hotelové a zdravotnické
v Uherském Hradišti,
Jana Kopúnová a studenti
Gymnázia, SOŠE a SOU Kaplice

Grafická úprava:

Jakub Plachý

Vydala **Otevřená společnost**, o.p.s.,
Uruguayská 178/5, Praha 2,
v roce 2018,
vydání první.

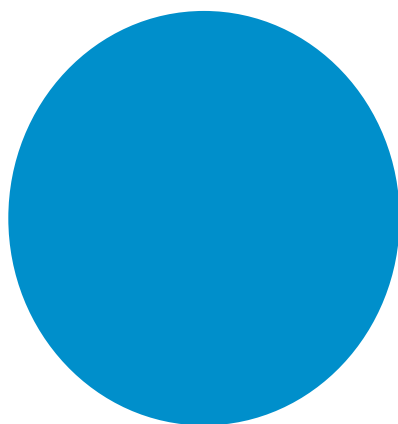

ISBN: 978-80-87110-45-4.
© CC—BY—NC—ND

Kniha vznikla díky finanční podpoře
Nadace BLÍŽKSOBĚ.

**OLDŘICH KUŽÍLEK
MAREK FAJFR
ADAM RUT**

**KLÍČ K ROZHODOVÁNÍ
ANEB JAK MĚNIT SVĚT,
KDYŽ VÁM JEŠTĚ
NENÍ DVACET**

OBSAH

ÚKOL 1 – NIKDO NEJSME OSTROVEM	11
JAK SE INFORMOVAT	13
JAK SE INFORMOVAT O DĚNÍ KOLEM SEBE	14
1. KROK KE ZMĚNĚ – OBCÍ S OTEVŘENÝMA OČIMA	16
„INFORMOVAT SE“ JE AKTIVNÍ ČINNOST!	20
VĚK?	20
KDE HLEDAT INFORMACE O OKOLÍ	21
NA CO SI DÁT POZOR	25
VĚROHODNOST INFORMACÍ	28
KDO NÁM S OVĚŘOVÁNÍM MŮŽE POMOCI?	30
ÚKOL 2 – DEZINFORMACE	33
JAKÉ INFORMACE ALE HLEDAT?	36
INFORMACE O ŠKOLE	36
ÚKOL 3 – ŠKOLO, CHTĚL BYCH VĚDĚT	39
INFORMACE O SAMOSPRÁVĚ	40
ÚKOL 4 – BÝT VE FORMĚ	48
2. KROK KE ZMĚNĚ – CO SE TO TU DĚJE	52
JAK KOMENTOVAT	59
ÚKOL 5 – KECAT DO ŠKOLY?	61
ÚKOL 6 – DISKUSE K EVALUACI ŠKOLY	62
PROČ KOMENTOVAT DĚNÍ VE SVÉM KRAJI, OBCI/MĚSTĚ?	66
KDE VŠUDE MŮŽEME VEŘEJNÉ VĚCI KOMENTOVAT	
A JAK JE (SPOLU)TVOŘIT?	73
ÚKOL 7 – JEDNÁNÍ ZASTUPITELSTVA VAŠÍ OBCE	76
ÚKOL 8 – CHYBY VE ZVEŘEJŇOVÁNÍ	79
DALŠÍ FORMY VEŘEJNÉ KOMUNIKACE	80
3. KROK KE ZMĚNĚ – SIMULANTI	82
4. KROK KE ZMĚNĚ – VEŘEJNÁ DISKUSE	85
JAK SPOLUROZHODOVAT	91
O ČEM MŮŽU SPOLUROZHODOVAT?	93
ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ	93
JAKÝMI NÁSTROJI, V JAKÝCH PLATFORMÁCH,	
A JAK JE (SPOLU)TVOŘIT?	98
ÚKOL 9 – SLOŽENÍ ZASTUPITELSTVA	106
ÚKOL 10 – HRDINOVÉ	108
5. KROK KE ZMĚNĚ – SHRŇME SI TO	110
ZDROJE OBRÁZKŮ	120
O AUTORECH	121

tato příručka vás snad inspiruje k přemýšlení o veřejných záležitostech v nejbližším okolí (škola, obec), o jejich popisu, který se k vám z různých zdrojů dostává - a nakonec snad i k jejich ovlivňování. Zastáváme názor, že „politika“ se týká nás všech. A že se obce ochuzují, pokud nezapojují do veřejného dění také studentky a studenti. Ti většinou mají dost energie k uskutečnění vlastních představ, jak by svět kolem mohl vypadat.

Ačkoli dění na celostátní úrovni je také důležité, považujeme za vhodné začít na úrovni školy a obce, tedy v prostředích, která jsou známější a méně abstraktní. Těm se také přednostně věnujeme. Rada principů ostatně platí i na úrovni vyšší.

Patří nebo nepatří politika do školy?

Občanské kompetence jsou jako klíčové zmiňovány i v Rámcových vzdělávacích programech (RVP), které pro [základní školy](#)¹, [střední odborné školy](#)² i [gymnázia](#)³ určují, co by si žáci měli osvojit. Kromě zájmu o společenskou dění a respektu k přesvědčení druhých je to třeba schopnost jednat nejen ve vlastním, ale i ve veřejném zájmu.

Centrum pro občanské vzdělávání v [příručce Politika do školy patří](#) (str. 3-8) nabízí další argumenty pro zapojení politických témat do výuky a zdůrazňuje, že se škola může pro otevírání kontroverzních témat stát vhodným a bezpečným cvičištěm. Otevírání politických témat ve škole má v naší zemi neblahou minulost. Někteří učitelé jsou snad z toho důvodu opatrní a do kontroverzních nebo aktuálních témat se nepouštějí. Jenže učivo, vztah učitelů a žáků, atmosféra ve škole, učebnice a mnohé další „součástky“ představují konkrétní hodnoty, které žáci vědomě i nevědomě přejímají. Pokud se aktuálními tématům nevěnujeme, sdělujeme tím vlastně studentům, že nejsou důležitá, případně že se jakýchkoli sporných otázek mají vyvarovat. Takový přístup je také politický - vede k pasivitě a bezmyšlenkovité poslušnosti. Vedle toho se pak ke studentům dostávají politická sdělení podprahově: Ve školském zákoně je sice zakázána činnost politických stran a hnutí a jejich [propagace](#)⁴, ale učitel (nejen) občanské výchovy může z bezpečné pozice katedry komentovat politické dění, může být aktivním členem politické strany, může být zastupitelem nebo radním v obci. Některým tématům se třeba z těchto důvodů vyhýbá. Atmosféra ve škole může být demokratická, ale nemusí - na aktivitu žáků se tu možná nahlíží s podezřením a vyhýbavostí.

Politický vliv školy a učitelů si uvědomujeme a nabízíme možnosti, jak ho kultivovat.

1 <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani>

2 <http://www.nuv.cz/t/rvp-os>

3 <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-gymnazia>

4 § 32 školského zákona, <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

Kdo tu je politicky aktivní a proč?

Naše příručka pracuje s nadšením a aktivitou samotných studentek a studentů. Zároveň bychom byli rádi, aby tato publikace probouzela zájem i v oblastech, o které se studenti dosud nezajímali.

Text hledá vyučující, kteří dokážou iniciativu vzbouzet, ale také hlídat tenkou hranici mezi pomocí a manipulací. Vyučující mohou své autority snadno zneužít. Neustále si společně pokládejte otázku: „čí problémy, otázky a témata tu skutečně řešíme?“ Cílem je své vlastní problémy, otázky či témata pojmenovávat, ne je pod vnějším tlakem vytvářet.

Naše příručka vybízí čtenáře, aby hledal, co v jeho bezprostředním okolí stojí za zlepšení a na co jeho síly stačí. Toto hledání nemá být samoučelné „dělání problémů“. Je tu však riziko, že se na studenty bude takto pohlížet. Můžete tomu předcházet i tím, že všichni zúčastnění dostanou prostor ke zformulování toho, co doopravdy sami chtějí. Když pak získají od učitele podporu v hledání cest, jak své požadavky naplnit, bude snadné vyvrátit případná obvinění, že studenti jen zbytečně vymýšlejí problémy tam, kde nejsou.

Zvládneme emoce z politiky?

Problematická témata mohou vzbuzovat negativní emoce. Jejich energii můžeme využít pro naši práci. Není potřeba je zcela popírat. Pokud se jimi ovšem necháme ovládnout, můžou nám bránit při realizaci našich představ.

Témata, která se budou otevírat, mohou být osobní. V menších obcích se může snadno stát, že do problému budou zaangažováni také rodiče či jiní příbuzní žáků v rolích podnikatelů, politiků, aktivistů apod. Určitou zkouškou tak může projít také loajalita žáků, ale i učitelů, kteří své vztahy v obci nebo ve škole mají samozřejmě také.

Je nebo není politika taky pro „mladý“?

Politika je často vyhrazována pouze dospělým a zapojování nastupující generace přináší riziko odmítnutí. I když se dále dočtete, že na hodně věcí mají nezletilí stejné nezadatelné právo jako dospělí, špatná praxe vás může odrazovat. Při prvních snahách o zapojení se možná setkáte s nezdarem a nepochopením. Prosíme vás, abyste své úsilí nevzdávali. Snad vám také pomůže, když nebudete nereálně zvyšovat svá očekávání, ale budete se těšit i z menších dílčích úspěchů. Nejen veřejnost, ale také samotní vyučující, kteří se studentkami a studenty denně pracují a myslí si, že znají jejich možnosti, si k nim postupně vytvářejí postoj, který může být explicitně, ale i zcela nenápadně odmítavý nebo podceňující. Nenechte se odbýt a odradit. Ostatně i v této příručce najdete příklady těch, kteří se nevzdali a své úsilí dotáhli do konce.

ÚKOL 1

NIKDO NEJSME OSTROVEM

11

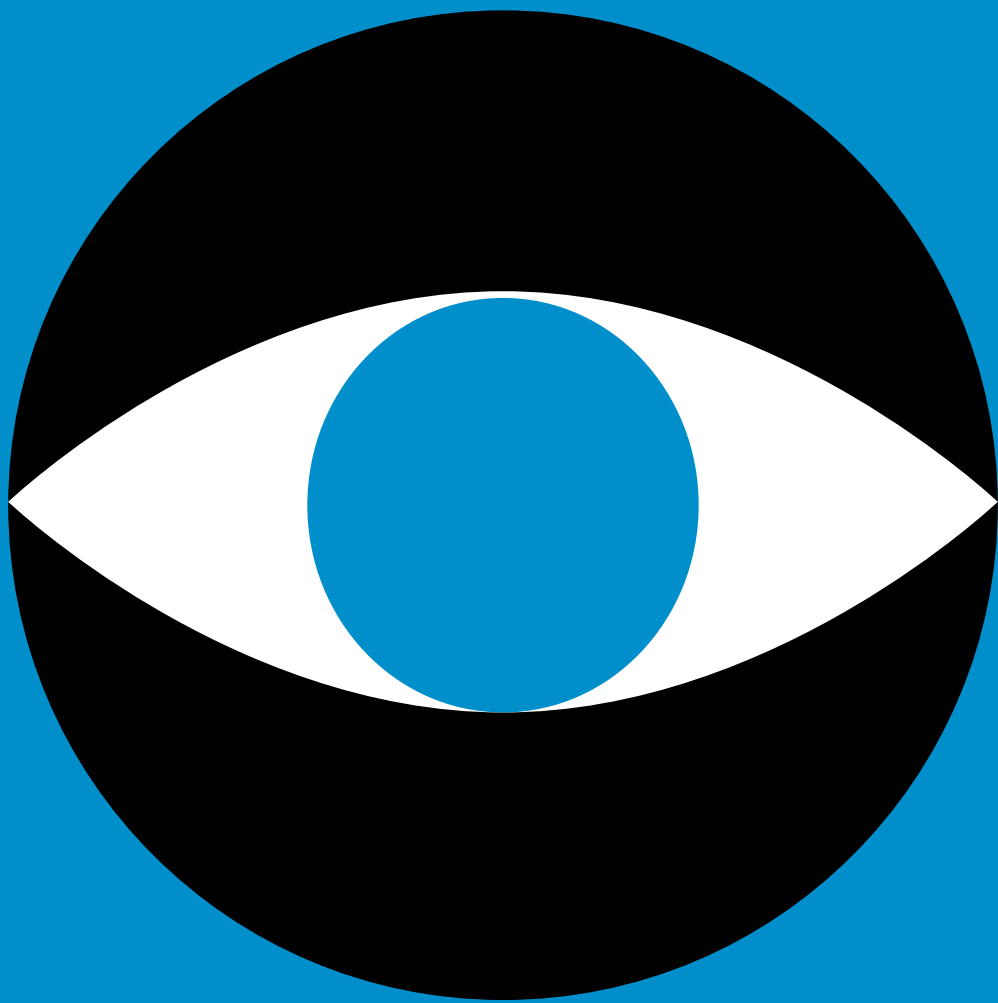
Ještě než se pustíte do čtení první části, bude prospěšné si ujasnit, co vše ne/může obsahovat veřejný rozměr.

Politika není jen „špína“, jak se o tom někdy mluví. Politika v širokém slova smyslu znamená péči o veřejné věci. Většinou si politický rozměr našich životů ani neuvedomujeme a o politice uvažujeme jen v úzkém slova smyslu jako o svého druhu zaměstnání. Ale do jaké míry je váš osobní život veřejnou záležitostí? Kde začíná jeho soukromý a kde veřejný rozměr? V jakém smyslu se naše činy týkají i ostatních, celé obce, společnosti? Pokuste se najít k uvedeným příkladům důvod, zda a proč jde nebo nejde o politikum¹.

¹ Politikum – záležitost s přesahem do péče o veřejné věci

příklad	Je, nebo není to politikum? V jakém smyslu / kdy by se mohlo jednat o politikum?
moje konverzace s kamarády na sociálních sítích	
moje jízda metrem „načerno“	
můj volný čas strávený u televize	
moje sexuální orientace	
moje hádka s rodiči	
hudba v mém mp3 přehrávači	
moje učebnice na dějepis	
moje skautské schůzky víkendové výpravy	
moje zahraniční dovolená s rodiči	

Příklad	Je, nebo není to politikum? V jakém smyslu / kdy by se mohlo jednat o politikum?
moje konverzace s kamarády na sociálních sítích	<ul style="list-style-type: none"> • přestože se zdá, že je internet „říší svobody“, platí v něm určitá psaná, ale i nepsaná pravidla, např. někteří lidé byli v ČR odsouzeni za propagaci rasismu a xenofobie na sociálních sítích
moje jízda „načerno“	<ul style="list-style-type: none"> • někteří cestující platí za lístek, moje jízda jde svým způsobem také na jejich účet • kdyby nikdo za lístek neplatil, MHD by nefungovala
můj volný čas strávený u televize	<ul style="list-style-type: none"> • masmédia jsou mocným nástrojem ovlivňování veřejného mínění, které pak rozhoduje např. o volbách nebo revolucích • kdyby se lidé dívali jenom na televizi, byli by politicky pasivní, ztratili by zájem o dění v jejich bezprostředním okolí
moje sexuální orientace	<ul style="list-style-type: none"> • svobodné vyjadřování některých sexuálních orientací je hlavním tématem pro některá politická hnutí • zákon říká, že moje sexuální orientace se nesmí stát předmětem diskriminace např. při hledání nové práce nebo při výkonu povolání
moje hádka s rodiči	<ul style="list-style-type: none"> • způsob, jakým mě rodiče vychovávají, formuje moje politické názory např. v míře tolerance, kterou rodiče vyjadřují, nebo svobody, kterou mi rodiče dávají • při hádce s rodiči se učím obhajovat své názory, z čehož se mohu poučit do jednání s dalšími lidmi v budoucnu
hudba v mém mp3 přehrávači	<ul style="list-style-type: none"> • někteří autoři nebo některé písně mají zjevný politický podtext, který po svých posluchačích požaduje větší angažovanost ve věcech veřejných • ne/legálnost mého poslechu určuje autorský zákon
moje učebnice na dějepis	<ul style="list-style-type: none"> • někdo rozhoduje, co se v učebnici objeví, co se v učebnici neobjeví a v jakém smyslu budou interpretovány historické/politické události • někdo dostává učebnice zadarmo, jiný za ně musí platit
moje skautské schůzky a víkendové výpravy	<ul style="list-style-type: none"> • aktivní trávení mého volného času je z hlediska politické participace velice přínosné a důležité, např. skauting podle svých ideálů vysloveně vychovává k demokracii
moje zahraniční dovolená s rodiči	<ul style="list-style-type: none"> • mám poměrně velkou svobodu pohybu, která není z hlediska historie naší republiky vůbec samozřejmá • vzhledem k bezpečnostní situaci ve světě se o mě český stát stará i v zahraničí

JAK SE INFORMOVAT

JAK SE INFORMOVAT O DĚNÍ KOLEM SEBE

V první části této příručky se zaměříme na vše, co souvisí se získáváním informací. Pokusíme se přitom najít odpovědi na následující otázky:

Proč vůbec informace hledat?
Kde s hledáním začít?
Co to vůbec znamená „informovat se“?
Omezuje nás při tom náš věk?
Jaké jsou druhy informačních zdrojů?
Jaká jsou největší rizika spojená s informacemi?
Jak rizikům předcházet a jak informace ověřovat?
Kdo nám s ověřováním může pomoci?
Na jaké informace se zaměřit v případě vlastní školy?
Na jaké informace se zaměřit ve svém městě nebo obci?

Tyto otázky spolu můžete prodiskutovat a odpovědi si poznamenat, ještě než se pustíte do čtení. Až se s textem seznámíte, odpovězte si na ně znovu a výsledky porovnejte.

PROČ VŮBEC HLEDAT INFORMACE O BLÍZKÉM OKOLÍ?

Ve společnosti okolo nás se stále děje mnoho věcí, které nás mohou nečekaně a docela silně ovlivnit. Možná máte ze sledování televize a čtení novin dojem, že tyto důležité změny vyvolává a ovlivňuje pouze úzká skupina mocných lidí - oligarchů a politiků - a vy sami jste odsouzeni do role pasivních pozorovatelů. Celá řada důležitých změn se ve skutečnosti děje přímo ve vašem okolí - ulici, obci, městě - a pokud se o ně budete zajímat, můžete nakonec mít výrazný vliv na jejich podobu. Základním předpokladem ovšem je, že se o těchto změnách dozvíte, a že se o nich dozvíte včas - už ve fázi příprav. V médiích najdete často informace už jen o výsledku, případně získáte pocit, že situaci už někdo povolaný řeší a vaše zapojení nemá smysl. Pokud se smíříte s tím, že změny ve vašem okolí za vás někdo zařídí, získáte jednu nespornou výhodu - budete mít spoustu volného času na vaše další koníčky, školu, rodinu. Na druhé straně se vám ovšem může také stát, že budete náhle velmi nepříjemně překvapeni: Zavře se vaše škola a vy budete muset jezdit mnohem dál. Vaši dosud klidnou ulici ze dne na den zaplní auta. Nebo se naopak s autem nově nedostanete ke svému domu. Místo parku, do kterého jste rádi chodili, vyroste poblíž vašeho domova dvacetipatrový věžák. Váš oblíbený kulturní dům, divadlo nebo klub skončí a místo něj vznikne obchodní centrum. A nebo naopak zanikne poslední obchod v okolí, kde jste mohli nakoupit potraviny. Taky se budete možná smířovat s tím, že chodníky a dětská hřiště zůstávají neopravená, že ve vašem okolí není

bezpečno a bojíte se chodit pozdě v noci domů. Můžete přijít o možnost seznámit se s vašimi sousedy. Nedožvíte se včas o různých koncertech, promítáních, festivalech, výstavách a dalších akcích ve vašem okolí. Promeškáte příležitost koupit byt, ve kterém jste donedávna žili v nájmu. Přijdete o možnost ucházet se o granty, které vaše obec vypsala na aktivity, jež sami máte rádi - třeba toužíte vydávat časopis anebo pořádáte výtvarné kurzy. Nevšimnete si, že jste mohli místním politikům (zastupitelům) doporučit, aby vám postavili skatepark nebo zřídili cyklostezku.

Ostatně i v případě, že se do změn a událostí ve vaší obci (samosprávě¹) nechcete aktivně zapojovat, se vám lepší informace o nich budou hodit, abyste se na ně mohli připravit. A taky proto, abyste se (až půjdete časem k volbám) lépe dokázali rozhodnout, komu v nich dát svůj hlas.

1 Termín samospráva si zapamatujte, budeme ho ještě používat. Vychází z toho, že si obce (mezi které řadíme i města) část svých záležitostí spravují samy a nerozhoduje o nich stát z centra.

1. KROK KE ZMĚNĚ OBCÍ S OTEVŘENÝMA OČIMA

CÍL

V této aktivitě získáte základní představu o veřejném prostoru a dění ve vašem okolí.

Vycházíme z domněnky, že lidé si veřejného prostoru často málo všímají. A to navzdory tomu, že v něm tráví hodně času. Nemají dostatečný přehled o jeho stavu, nepřipadá jim důležitý pro rámec jejich vlastních životů. Berou ho zkrátka jako něco samozřejmého. Pokud se ovšem mají podílet na dění v obci, je představa o dění v blízkém okolí základní podmínkou.

ÚVOD

„Nežijeme jen soukromé životy, ale, ať chceme nebo nechceme, jsme součástí veřejnosti. Veřejného prostoru a veřejného dění.“ Souhlasíte s tímto citátem? Kdy konkrétně se stáváte součástí veřejnosti? Kdy a kde se tak cítíte? Kdy a kde se tak necítíte? Kdy vystupujete ze svého soukromí a nějak se vás dotýká to, co je veřejné?

- Podívejte se na záznamový arch níže a seznamte se s jeho obsahem a způsobem vyplňování.
- Záznamový arch obsahuje dvě základní kategorie: veřejný prostor a veřejné dění. Máte za úkol chodit po městě „s otevřenýma očima“, tj. všímat si veřejného dění a veřejného prostoru. Do archu byste pak měli zaznamenávat, co konkrétního se vám líbí („lajkovat“) a co je podle vás naopak třeba zlepšit. Zároveň ještě nemusíte mít vlastní představu, jak se s problémem vypořádat, zatím bohatě stačí, že si problému či tématu všimnete.
- Nepodceňujte zdůvodnění svých hodnocení: Vždy by mělo být jasné, proč se vám daná věc líbí nebo nelíbí.
- Pokud to organizace školního dne dovolí, projděte se společně nebo samostatně nejbližším okolím školy a pokuste se konkrétní záznamy do archu učinit už během úvodní hodiny.
- Nejde o to za každou cenu hledat pohoršení. Buďte pozorní, zvědaví, chovejte se spíše jako detektiv, kterého zajímá podstata problému a jeho řešení, než jako bulvární novinář, který má radost ze skandálu, protože snadno naláká čtenáře.
- Ujasněte si, co budete na splnění úkolu hodnotit. Může to být např. včasnost splnění, originalnost záznamů, logika zdůvodnění i další kritéria.

	PROSTOR – Veřejný prostor (ulice, cesty, křižovatky, parky, chodníky, parkoviště, budovy, kostely a hřbitovy, průchody, louky, lesy, stráně, zákoutí...)	ČAS – Veřejné dění (stavění, přestavování, opravování, čištění ulic, svoz odpadu, koncerty, představení, schůze, shromáždění...)
Konkrétně se mi líbí... protože...		
Konkrétně se mi nelíbí... protože...		

Příklady odpovědí, které se mohou objevit:

	PROSTOR – Veřejný prostor (ulice, cesty, křižovatky, parky, chodníky, parkoviště, budovy, kostely a hřbitovy, průchody, louky, lesy, stráně, zákoutí...)	ČAS – Veřejné dění (stavění, přestavování, opravování, čištění ulic, svoz odpadu, koncerty, představení, schůze, shromáždění...)
Konkrétně se mi líbí... protože...	Nový altánek v parku Jana Barty měl sloužit jako zázemí pro cvičení na přilehlém hřišti, ale pro nás je to výborné útočiště, když prší nebo když chceme být sami.	Páteční koncerty v hudebním klubu Loděnice jsou bezva, jezdí sem i slavné kapely, mám pocit, že nejsme bezvýznamné město.
Konkrétně se mi nelíbí... protože...	Nelíbí se mi, že na ulici Pražská jsou často odpadky, obzvláště v okolí kontejnerů s tříděným odpadem, vítr to vždycky rozfouká po ulici, vypadá to otrěsně.	Nelíbí se mi, že v naší ulici Platanová pokáceli stromy, protože tam teď není žádný stín. Nelíbí se mi, že k nám jezdí autobus jen dvakrát denně, protože bez auta je pak člověk úplně „odříznutý“.

PRŮBĚH

- Každý během plnění náročného úkolu potřebuje průběžnou motivaci, délku aktivity zvolte s ohledem na to. Krok 1 tak může trvat jen pár dní, ale i několik týdnů. Vzájemně se informujte, jak na tom s prací jste, připomínejte si úkol.
- V případě plnění úkolu na sociálních sítích dodržujte slušnou úroveň diskuse, zapojujte se, řešte konstruktivně případné spory, nezapomeňte se vzájemně pochválit za smysluplnou aktivitu.
- Pokud máte pocit, že „podstatné“ problémy či témata nikdo nezaznamenává, nevádí! Systematicky budete procházet dním v obci až v KROKU 2.

ZÁVĚR

- Projekt by měl mít jasné ukončení, při kterém dojde k prezentaci a ocenění jednotlivých záznamů.
- Prezentaci lze udělat lineárně, tj. studenti či týmy (viz alternativy úkolu) prezentují všem, nebo paralelně, tj. vypracované záznamové archy jsou vyvěšeny po třídě jako v galerii.
- Během prezentace můžete také bodovat jednotlivé záznamové archy/prezentace.
- Prezentace by měla vést k diskusi, ve které se nechte vést např. těmito otázkami:

Jaká místa či události převládají v kategorii „líbí“? Lze z toho vyvodit, jakou obec vlastně chceme? Naopak, co se nelíbí na místech/událostech v kategorii „nelíbí“?

U kterých míst či událostí došlo mezi vámi ke sporu, kde jste se všichni neshodli, jestli je místo/událost pozitivní nebo negativní? Proč? V čem tkví jádro sporu, o jaké hodnoty se jedná?

Pokud se zaměříte na problematická místa/události, myslíte si, že je situace nějak řešitelná? Lze situaci nějakým způsobem zlepšit? Má to vůbec cenu? Mají situaci zlepšovat samotní občané naší obce? Nemá to dělat někdo jiný? Kdo má situaci řešit? Proč ji neřeší?

- Pracujte ve dvojicích, ve vícečlenných týmech, uspořádejte mezitřídní „soutěž“ v hledání.
- Můžete hodnotit estetické zpracování archu, vyžadujte doplnění o fotografie v kategorii „veřejný prostor“; pak ale nemusíte své záznamové archy tisknout, ale odevzdávejte je jen v elektronické podobě. Navazovat může alternativa, kdy připravíte krátkou počítačovou prezentaci svých fotek a svůj názor prezentujete před třídou.
- Část „veřejné dění“ se vám může zdát poněkud abstraktní, aktivita může být zaměřena pouze na část „veřejný prostor“ a jeho focení. Každý z vás by měl pak donést fotografie míst, která se mu v obci líbí, a míst, která se mu nelíbí.
- Můžete (příp. společně s pedagogem) sdílet své názory a fotografie na zvláštní stránce na sociální síti, můžete pak zvlášť hodnotit on-line aktivitu (jednotlivé příspěvky v podobě konkrétních míst a událostí, konstruktivní příspěvky v diskusích apod.).
- Na mapě obce, kterou můžete zjednodušeně vytvořit sami, vyznačte místa, která obdržela pozitivní a která získala negativní hodnocení. Do takové mapy lze nalepit zmenšené fotografie, které jste během plnění úkolu získali. Interaktivní mapu s vloženými fotkami či komentáři lze snadno vytvořit také ve virtuálním prostředí (www.google.maps.com¹ → [vytvořit mapu](https://support.google.com/mymaps/#topic=3188329)², vyžaduje přihlášení).
- Takto vzniklou mapu vyvěste na viditelném místě ve škole nebo jiném veřejném prostoru a umožněte kolemjdoucím místa komentovat nebo přidávat.

1 <http://www.google.maps.com/>

2 <https://support.google.com/mymaps/#topic=3188329>

Pokud jste si prošli krok 1: Obcí s otevřenýma očima, už asi máte zběžnou představu, co se vám ve vašem okolí ne/líbí. Možná jste ji měli i předtím. Kromě přímé zkušenosti ovšem samozřejmě můžete čerpat informace z mnoha dalších zdrojů, porovnávat si svůj pohled s ostatními a získávat lepší představu nejen o samotném dění ve vaší blízkosti, ale i o důvodech, které k němu vedou. Na následujících stránkách vám představíme některé základní informační zdroje, s nimi spojená rizika i způsoby, jak informace prověřovat. Nejdřív se ale stručně zamyslíme, co to vlastně vůbec znamená „informovat se“ a zda vás při získávání informací omezuje váš věk.

„INFORMOVAT SE“ JE AKTIVNÍ ČINNOST!

Informovat se přitom neznamena pouze pasivně přijímat – číst, dívat se, poslouchat. Součástí získávání informací je i aktivní dohledávání a doptávání se. Nejprve se informaci pokuste sami najít. Následně si ujasněte, co vám k úplné představě stále schází. Na základě tohoto ujasnění sepište otázky a ke každé si poznačte, kde byste mohli najít odpověď, případně koho byste se mohli na danou věc zeptat. Ještě jednou projděte zdroje, které vám přibližujeme v následujících kapitolách. A nakonec se ptejte. Informovat se můžete neformálně – skrz diskuzi na webech, sociálních sítích, telefonicky, mailem i při osobních setkáních. Někdy je ovšem dobré svůj dotaz formalizovat a využít např. možnost požádat o informace prostřednictvím žádosti podle Infozákonu, případně se zeptat třeba přímo na jednání zastupitelstva. Ne/výhodám ne/formalizovaných otázek se budeme věnovat podrobněji dále.

O důležitém tématu můžete také sami nebo ve spolupráci se školou uspořádat debatu, na kterou pozvete místní občany, politiky, spolky, novináře a další zainteresované.

VĚK?

Věk toho, kde chce tyto informace získávat, nehraje žádnou roli. Právo na přístup k informacím tohoto typu není podle [Listiny základních práv a svobod](#)¹ nijak omezeno, a to ani věkově. Pokud se tedy například na recepci radnice dávají radniční noviny občanům, kteří mají zájem, musí je stejně tak dostat i čtrnáctiletý školák. Radnice musí vyřídit žádost o informace, i když ji podala dvanáctiletá školačka. Výjimečně se může stát, že po vás úředníci budou požadovat souhlas rodičů - jako tomu bylo v případě [žádosti o informace tehdy patnáctiletého Jakuba Čecha](#).² Pokud k tomu dojde, nenechte se odradit a podejte stížnost. Přístup po internetu samozřejmě není také nijak závislý na věku.

1 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

2 <http://www.otevrenaspolecnost.cz/blog/2826-je-ti-patnact-a-chces-informace-hovnajs>

Než si přečtete následující přehled, vyjmenujte nejprve všechny informační zdroje, které vás napadnou.

Zdroje informací o vašem okolí jsou zčásti oficiální, poskytované zpravidla obcí. Část je neoficiální, zajišťovaná spolky či jedinci (např. prostřednictvím facebookových skupin a událostí, YouTube atd.), vydavateli soukromých novin, zpravodajskými servery na lokální úrovni.

Oficiální zdroje informací na místní úrovni

Nejvíce zaručené a věcné informace zpravidla získáme v oficiálních médiích obce či kraje. Na druhou stranu se tato média mohou také stát pouhým PR nástrojem sloužícím k propagaci starosty a vedení radnice.

Udělejte si přehled o tom, jakými všemi komunikačními kanály vás informuje právě váš kraj, obec, město (samospráva).

Tištěné zpravodaje

Téměř každá obec dnes vydává nějaké tištěné periodikum, které se často distribuuje takzvaně „zadarmo“ do schránek obyvatel. Tyto zpravodaje většinou přináší informace o hlavních rozhodnutích radnice, o realizovaných záměrech, o plánovaném rozvoji. Z velké části také zajišťují kulturně-společenský servis, v němž informují o společenských, kulturních a sportovních událostech, které se vůbec nemusejí týkat radnice, ale jsou pro místní společenství důležité.

Vedle periodika obce, v níž žijete, mohou být k dispozici také noviny kraje. Ty pak obvykle informují o větších akcích a záměrech zahrnujících více obcí, s celokrajským významem. Často v nich budou informace o změnách v dopravě, o plánovaných liniových akcích (např. stavba železnice), o podpoře kultury v krajském měřítku, anebo podpoře turistiky a sportu.

Každá obec, město i kraj mají svou webovou prezentaci. Ta plní mnoho funkcí – informuje, slouží jako zpětná vazba, když shromažďuje různé názory v diskuzích a anketách, může být i zdrojem zábavy.

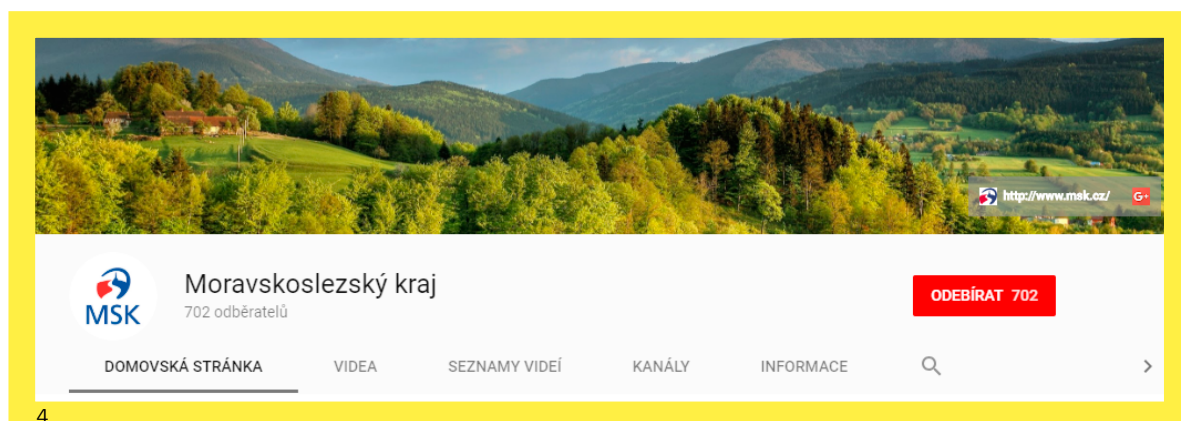

Některé části jsou téměř povinné (například povinné informace, o kterých se zmíníme dále), některé svou podobu dostávají dle názoru vedení a pracovníků obce či města. Weby nabízejí hlavně aktuální informace, novinky, pozvánky na akce. Orientují občany v tom, jak formulovat různé požadavky směřované k úřadům a kam přesně je směřovat.

Weby prakticky vždy přinášejí informace o rozhodnutích orgánů obce (rady, zastupitelstva, starosty), zápisy jednání, často i video-záznamy z jednání zastupitelstva. Povinně obsahují i elektronickou úřední desku, na které bychom měli mít možnost najít vše, co je též vyvěšeno na fyzické desce na úřadu. Standardně obsahují kontakty na jednotlivé odbory či pracovníky. Pod názvem „životní situace“ popisují též, jak vyřizovat různé agendy, například požádat o občanský či řidičský průkaz, požádat o sociální podporu.

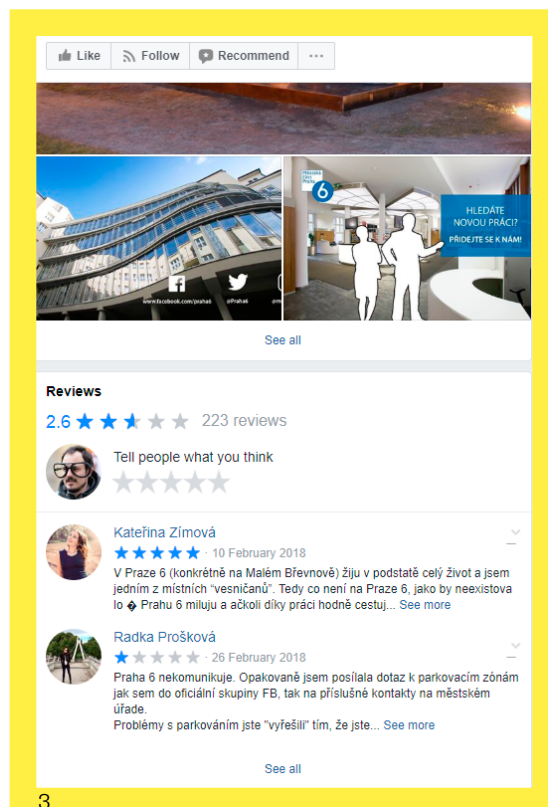
Sociální sítě a další média

Část měst a obcí si též zřídila facebookový profil, který jim slouží k nejrychlejší oboustranné komunikaci s okruhem lidí, kteří o dění v obci projeví zájem a sdílejí profil. Pokud někdo chce být s obcí opravdu „on-line“, dá si její profil nebo stránku do přátel. Facebook slouží též k rychlému reagování na dotazy či fámy, které se o činnosti radnice mohou v sociálních sítích šířit.

Obce a kraje mohou též provozovat, podporovat nebo mít koupené televizní zpravodajství na internetu. Obvyklé jsou též kabelové televize, v nichž může mít obec vyhrazený prostor pro informace o svých akcích a záměrech.

Často též za peníze z rozpočtu samosprávy realizují televizní zpravodajství a na svém webu či prostřednictvím služeb typu YouTube nebo Stream.cz nabízejí videozpravodaje, které přinášejí pravidelný přehled některých událostí včetně rozhovorů s představiteli radnice.

Soukromá média na místní úrovni

Klasické noviny a jejich webové verze

Vedle těchto oficiálních místních médií samozřejmě existuje řada soukromých. Mnohá se zaměřují zcela regionálně, nabízejí natolik „sousedskou“ či místně zajímavou nabídku informací, že mohou být pro místní lidi atraktivnější než celostátní sdělovací prostředky. Některé zpravodajské servery a tištěné regionální noviny podrobně informují o jednotlivých radnicích, o jejich akcích, diskusích, sporech a často i drobných skandálech ve městech a obcích.

5

Rozhlasové stanice

Zdrojem informací o místních věcech jsou také regionální rozhlasové stanice, zpravidla hudební a zábavné, které ale do svých krátkých zpravodajských vstupů často zařazují místní aktuality, pikantnosti, rarity a občas i místní politické konflikty a diskuse.

6

Televize

Významné jsou též místní a regionální televizní společnosti a televizní sítě, které zpravidla vysílají pouze na internetu, nebo lépe řečeno nabízejí „videokanály“, ve kterých jako službu na vyžádání lze sledovat různá videa z regionu, často zpravodajského typu. Například ašská MVTV regionální internetová televize nabízí denně pořady o životě v Aši a okolí.

7

V regionálních televizích mají občané možnost zhlédnout reportáže, které jsou pro daný region zajímavé, avšak nemají takový potenciál, aby se dostaly do celostátního vysílání v některé z velkých televizí. Reportáže, rozhovory či krátká videa z místních akcí tvoří základ vysílání těchto televizí.

8

Všechny uvedené zdroje informací mají své klady, a samozřejmě též **zápory a rizika**. Pokud chceme informace z nich využít k nějaké skutečné aktivitě, například při snaze zlepšit život ve svém okolí, zapojit se do rozhodování radnice, protestovat proti přehnaným stavebním záměrům nebo zásahům do životního prostředí, musíme si dát pozor na to, jakou kvalitu informace mají, zda a jak jsou věrohodné, o co se opírají, zda nejsou jednostranné.

Hlásná trouba radnice

Nejčastější deformací oficiálních zdrojů, především radničních periodik a radničních TV kanálů, je jev, kterému se říká „**hlásná trouba radnice**“. Jde o případy, kdy tiskovina dostatečně neslouží místnímu společenství, za jehož peníze se vydává, a naopak je vedením radnice zneužívána k propagaci svých představitelů, k deformaci demokratických procesů a k omezení soutěže názorů, politických sil a veřejné diskuse. Často tak dochází k vytváření hluboce deformovaného obrazu politického života na místní úrovni a demokratických mechanismů v samosprávě. Veřejnosti se předkládá falešně zjednodušený obraz, v němž správná řešení vznikají „sama od sebe“, bez jakékoliv polemiky, diskuse a hledání, pouze z osvětleného rozhodnutí aktuální politické reprezentace.

Doporučení: u radničního periodika vždy nejprve posudme, zda obsahuje i alternativní názory, vyjádření opozice, diskusi. Pokud ne, měli bychom být opatrní v přejímání tvrzení a názorů, které pocházejí pouze jednostranně od vedení radnice.

Ještě větší riziko jednostrannosti hrozí u radničních televizních pořadů. Zatímco u periodik do věci vstoupil od r. 2013 tiskový zákon¹, který vydavatelům ukládá povinnost informovat „objektivně a vyváženě“, u natáčených videí o činnosti radnic taková povinnost neexistuje a štáby, které příspěvky natáčejí, je pojmají jako čistě obchodní „reklamní zakázku“ s jediným cílem - objednatel a jeho představitele „vychválit až do nebe“. Reportáže tedy často zcela zamlčují opačné nesouhlasné názory, petice, aktivity spolků odlišné od pohledu radnice, ba dokonce i polemiku na zastupitelstvu či v poradních orgánech rady a zastupitelstva.

Jednostranná kritika

Obecně lze v médiích potkat také velmi **jednostrannou kritiku**. I v soukromém sdělovacím prostředí platí, že pokud redaktor podlehe tlaku významnějšího zdroje informací (například tiskové zprávy radnice, kraje, starosty, hejtmana, významného politika, podnikatele), může podat zprávy deformovaně a vnucovat na určitou

1 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-46>

věc jednostranný názor. Bohužel to někteří redaktoři občas dělají i za peníze. Buď přímo obdržené, a nebo skryté za inzerci. Významný inzerent může vyhrožovat, že inzerovat přestane, a tím redakci dostane do finančních problémů. Nebo se naopak nabídne, že si inzerci zaplatí, pokud vybrané médium bude o určité věci informovat v jeho prospěch. Někdy podá redakce neobjektivní zprávu a jednostranné názory prostě z neznalosti a lenosti ověřit si fakta, případně i jen proto, že naletí anebo upřímně uvěří jednomu pohledu, protože se jí zdá být jednoznačně správný.

S jednostrannou kritikou se setkáme také **v rámci politického boje**, například v příspěvcích členů zastupitelstev v radničních novinách. Každá strana uvádí jen své argumenty, zatajuje protiargumenty, vybírá se jen to, „co se jí hodí“, používá nepřesná a obecná vyjádření podsouvající kýžený výklad problému. Z několika výjimečných případů udělá pravidlo, stížnost dvou občanů označí za „protestující skupinu občanů“ a podobně.

Dezinformace a zamlčování

V médiích se také lze stále častěji setkat též s **dezinformacemi** různého typu. Skutečně promyšlené a komplexní dezinformace se vyskytují spíše v souvislostech celostátních či obecných. Mají pomocí přesné techniky založené na znalostech zákonitostí vnímání publika dosáhnout, aby veřejnost ztratila ponětí o skutečném stavu věcí, případně zaměřila svou pozornost na méně podstatné detaily a „zapomněla“ na klíčové události či pro někoho nepříjemné „kauzy“. Místo informací o velké protivládní demonstraci se pak na titulní straně může objevit třeba zpráva, že ve sněhu uvízl sypač. Takový článek sice není nepravdivý, ale skrz bulvární perličku odvádí pozornost čtenáře od podstatných událostí, dezinformace pak spočívá v záměně nepodstatného s podstatným.

Oproti manipulativní propagandě minulého totalitního režimu se podoba cílené manipulace změnila, cíl však zůstává stejný – dostat veřejné mínění směrem, který si zadavatel dezinformací přeje. Často přitom není hlavní prosadit vlastní „pravdu“, ale zpochybnit věrohodnost ověřených informací z důvěryhodnějších zdrojů, aby všechna tvrzení, pravdivá i nepravdivá, ověřená i neověřená, z anonymních i konkrétních zdrojů, měla pro čtenáře stejnou váhu. I na místní a regionální úrovni se lze setkat s dezinformacemi, když například významná firma nebo podnikatel s pomocí mediální agentury potřebuje odvrátit pozornost od problému anebo utlumit kritiku, třeba falešným osočením svého protivníka.

Za dezinformaci lze označit i **fake news**, cíleně vytvořené podvrhy překvapivých, skandálních či šokujících zpráv, u kterých původce spoléhá na to, že než se přijde na lživost, zpráva již dosáhne cíle přesvědčit určitý okruh lidí, zejména pošpinit nějakého protivníka. Fake news tedy spoléhají hlavně na rychlost šíření informací po internetu. Odborník na nová média Josef Šlerka o nich říká: „Fake news nebo různé lži, které zaplňují sociální prostor, dneska mají podobný charakter jako takové myšlenkové miny. Nejen že pár lidem „utrhnou

kus hlavy' a implementují tam myšlenky, které nejsou úplně v souladu s realitou, ale ještě donutí spoustu kamarádů kolem, aby ztratili čas vysvětlováním."¹ Některé fake news na internetu dokonce vznikají jen proto, aby přilákaly pozornost a díky počtu kliků a lajků vydělávaly na připojené reklamě (jejich cílem tedy ani není někoho poškodit nebo názorově ovlivnit). Běžnou drobnou manipulací je třeba šokující titulky, který až samotný článek uvádí na pravou míru.

Omyly a fámy

Setkáme se i s fámami, často v souvislosti s plány investorů a radnic. Rychlostí blesku se na sociální síti může rozšířit zpráva, že se bude bourat škola nebo se kasárna přestaví na sběrný tábor utečenců či na ghetto pro „nepřizpůsobivé“. Přitom může jít o omyl, spojení dvou nesouvisejících zpráv nebo vytržení informací ze souvislostí.

Shrňme tedy, že častějším typem manipulace je spíše to, o čem se nepíše, než to, o čem se píše. Některé typy informací totiž z hlediska pragmatického řešení ve prospěch toho, komu se nehodí, je vhodnější přehlušit, zastínit jinou „bombou“ anebo rovnou zajistit, aby se v médiích vůbec neobjevily. Právě u radničních a krajských periodik bývá tento rys – úplné opomíjení opozice a existence odlišných názorů – velmi častý.

1 <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media/2038700-fake-news-jsou-jako-miny-kdyz-vybuchnou-je-zle-rika-expert-na-socialni-site>

VĚROHODNOST INFORMACÍ

Pro správnou práci s informacemi potřebujeme ověřovat jejich věrohodnost, zejména pokud chceme něco dobrého prosadit nebo něčemu špatnému zabránit. Představili jsme si nejčastější zdroje informací i některé problémy spojené se záměrnou či nechtěnou manipulací. Nyní se zaměříme na to, jak informace ověřovat.

Získejte původní informace

Základem takového postupu je vždy získat původní, zdrojové informace. Pokud někdo tvrdí, že obec rozhodla ve věci A, je správné získat skutečné, originální usnesení příslušného orgánu (rady či zastupitelstva obce), a pozorně si ho pročíst. Může se ukázat, že jde jen o záměr s variantami A, B a C, že jde jen o doporučující stanovisko orgánu, který o věci ve skutečnosti ještě nerozhodoval.

Odhalte faktické chyby

Ve skutečně propracovaných manipulacích se běžný čtenář těžko vyzná. Některé prvoplánovější manipulující a dezinformační texty je ale možné odhalovat i selským rozumem. Často totiž obsahují snadno odhalitelné faktické chyby.

Zjistěte skutečné vlastníky

Důležité je také zjistit si, kdo za médii a weby vůbec „stojí“, tedy kdo je vlastní a jak jsou financovány. Na mapování vlastníků médií se zaměřila např. nezisková organizace Transparency International, výsledky šetření jsou veřejně dostupné a můžete se jimi inspirovat¹

Čerpejte z více zdrojů

V případě médií radnic a krajů musíme do značné míry počítat s tím, že si realitu přikrášlují ve prospěch svého vedení. Vždy je nezbytné vyhledat alternativní informace. Ty nám přinesou hlavně tzv. „kontra-weby“ či alternativní facebookové skupiny, pokud je v dané lokalitě někdo provozuje. V žádném případě to však automaticky neznamená, že zrovna v nich je pravda, protože může jít jen o politickou kritiku za každou cenu. Ale tyto zdroje nám dobře poslouží k tomu lépe se zorientovat v kontextu, zjistit, že ve věci hraje roli ještě něco jiného, co jsme se z první zprávy nemuseli vůbec dozvědět. Názor si však musíme udělat sami a měl by vycházet z faktů, která si k případu dokážeme najít.

¹ <https://www.transparency.cz/ti-doporucuje-medialnim-domum-dolozte-konecne-vlastniky-at-ma-verejnost-prehled-kdo-za-vami-doopravdy-stoji/>

Pokud je zdrojem informací nějaké místní soukromé médium (web, facebookový profil, videokanál, někdy i tiskovina), měli bychom se zorientovat v jeho kvalitě a důvěryhodnosti. Jakmile si všimneme častého odkazování na anonymní zdroje, anonymní přispěvatele a že zdroj má neznámé majitele, počítejme s pochybnou kvalitou informací. Vždy se pokoušejme najít zdroj zpráv, případně pátrejme po kontextu.

Jinak řečeno – ke každému zdroji si musíme hledat zdroje další a pak si na základě nezaujaté analýzy vytvořit vlastní názor.

NERATKY.CZ

Úvod Město Informace Sport Zábava Internet Sdružení občanů

Čtenářské fórum - diskuse o všem co vás zajímá. Žádná registrace není nutná

Události - 25. května 2018
„Tohle nás miji“, prohlásila úřednice Odboru životního prostředí.
 Hasiči ořezávali strom u radnice pěkně po hasičsku, ale z odboru životního prostředí nikdo nereagoval. A ještě se vrátím zpátky k ořezávání jeřábů s květy a v době hnízdění ptactva vedle Tesca.
 3 názory (poslední 27.5. 20:20)

Starší články

Události - 25. května 2018
Proč není v městě uplatňována přírodě blízká, správná údržba zeleně?
 Starostka se na zasedání chlubila, že byl ve městě proveden ořez pěti set stromů. Jsou řezány i stromy v květu! Proč jsou plochy zeleně i nadále intenzivně sekány. Mizí včely, motýli i další hmyz, ptáci strádají nedostatkem potravy.
 Události - 25. května 2018
Když město strom nepokácí, zničíme ho sami...
 Kdyby hloupost kvetla, nebylo by nutné nákladně vysazovat květiny a měli bychom kvetoucí louky i bez neustálého (bohužel, zbytečného) nátlaku na odbor životního prostředí.
 Události - 15. května 2018
Zahradkáři, nenechte se opít rohlíkem!
 Nevěřte slibům, že vaše zahrádky budou zachovány. V Neratovicích máme dvě plochy, na kterých hospodaří zahradkáři. Jedna je za Kojetickým potokem, druhá na Výsluní.
 9 názorů (poslední 21.5. 13:55)
 Události - 8. května 2018
Až mi seberou zahrádku, umřu
 Ne, to jsem neřekla já, řekl to údajně jeden starý pán, snad nájemce zahrádek z Výsluní nebo za Billou. Zatímco městské zahradničení se rozvíjí v mnoha městech, v Neratovicích je vedení města připraveno zahrádky zlikvidovat.
 13 názorů (poslední 14.5. 14:02)
 Události - 8. května 2018
Kvůli parkovištím zmizí zelené plochy a budou se kácet vzrostlé stromy.
 „Auta jsou stejně důležitá jako stromy.“ Kdo je autorem tohoto výroku? Vedoucí dopravy úředník Gottfried. Ano, auta nás ochladí ve vedrech, která nás ještě čekají, auta nám budou stínit, auta zvlhčí vzduch, v autech budou hnízdit ptáci a hmyz, pod auty si posedáme a odpočineme.
 Události - 8. května 2018
Konec poutí a cirkusů v Neratovicích
 Divíte se? Jestli zastupitelé schválí nový územní plán, už nebudou žádné poutě ani cirkusy, zmizí tradiční místo pro jejich konání.
 2 názory (poslední 12.5. 22:06)

Nové příspěvky

dělat,protož e se ma...
 Útočník v Belgii zas...
 Šanda jako zastupite...
 co předělali jízdní ...
 hl.to chce přestat k...
 tyhle šandovy levico...
 No tak to je ještě h...
 Se od doby,kdy se na...
 Nevím,zda je to jen ...
 NEDOSTUDOVAN Ý radia...

Náhodný inzerát

Prodám plavky monokiny vel.40 značky ASTRATEX bílé krajkové.A druhé barevne.Obo...

PH.CZ hosted by

KDO NÁM S OVĚŘOVÁNÍM MŮŽE POMOCI?

K ověřování informací nám nejlépe pomůže přímý kontakt se zdrojem – například pomocí [žádosti o informace](#)¹ si vyžádáme od radnice podklady k usnesení (které zpravidla najdeme přímo na webu zveřejněné).

Pomoc od radnice

Pomoci nám tedy mohou na jednu stranu samotné radnice. Jsou zdrojem mnoha originálních dokumentů a údajů.

Podpora neziskových organizací

V případě, že radnice bude odmítat požadované informace poskytnout, existují neziskové organizace, které nám se získáváním informací pomohou (např. [Otevřená společnost a její poradna k přístupu k informacím](#)², dále např. Oživení nebo FrankBold).

Hledejte mezi 523 zodpovězenými dotazy
Zodpovíme i váš dotaz

škola **HLEDAT**

Hledejte podle kapitol

- ☐ Žádám či hledám informaci
- ☐ Neposkytli mi informaci
- ☐ Chci podat žalobu
- ☐ Chci se účastnit na rozhodování
- ☐ Chci oznámit lumpámu
- ☐ Chci správně vyřídit žádost
- ☐ Chci aktivně zveřejňovat informace
- ☐ Chci tvořit dobrá radniční periodika
- ☐ Chci rozhodovat otevřeně

Hledejte podle témat

Registr smluv: účinnost x platnost smlouvy
2. 3. 2018

úspěšnost absolventů ZŠ při přijímacích řízeních na SŠ
9. 3. 2017

Škola - nahlížení do účetnictví, poskytování darů
21. 2. 2017

10

1 <http://www.otevrenaspolecnost.cz/uz-jste-to-slyseli/4987-vzory-zadosti-odvolani-a-stiznosti-podle-infozakona>
2 <http://poradna.otevrenaspolecnost.cz/pravo-na-informace/udaje-o-studiu-a-vzdelani-osoby-od-vysoke-skoly-5023>

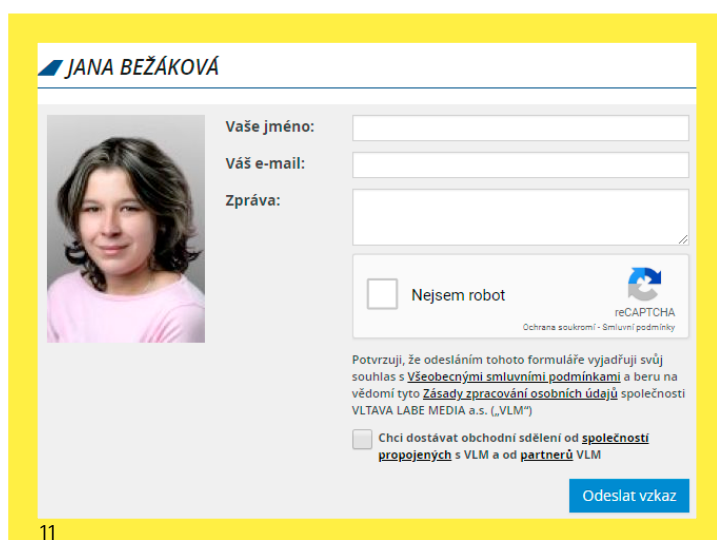
Pokud však půjde o komplexnější nebo kritičtější hodnocení činnosti radnice a jejích projektů, často bychom přímo od radnice důležité věci nezjistili, protože bychom nevěděli, na co se zeptat a co si vyžádat. V tom nám spíše pomohou místní spolky, které se problematikou zabývají.

Opoziční zastupitelé a aktivní občané

Dobrým radničním zdrojem informací také může být **zápis jednání zastupitelstva**, na kterém se věc projednávala. Můžeme v něm občas najít vystoupení opozičního zastupitele nebo občana, kteří na záměr, plán či rozhodnutí radnice hledí z jiného úhlu. Nezapomínejme, že každý občan smí na zastupitelstvu vystoupit ke kterémukoliv bodu, a mnozí to využívají. Obec je povinna pořizovat zápisy jednání zastupitelstva, které jsou někdy podrobnější a někdy bohužel stručnější. Jejich elektronická forma nám pomůže najít, zda se otázka, která nás zajímá, probírala. Pokud se pořizuje zvukový nebo videozáznam, můžeme vyhledat i podrobnosti jednání. Pokud zjistíme, že se tématu věnoval opoziční zastupitel, může nám posloužit jako významný zdroj alternativních informací. Neváhejme zastupitele oslovit, jejich úkolem je zastupovat občany.

Konzultace s novinářem

Pomoci nám může i regionální novinář, pokud se případem zabýval. Pomocí vyhledávačů na webu tedy prohledáme zejména regionální noviny, zda se v nich sledovaný problém řešil. Elektronická verze novin pak zpravidla umožňuje redaktora kontaktovat a zeptat se ho na jeho zjištění.

JANA BEŽÁKOVÁ

Vaše jméno:

Váš e-mail:

Zpráva:

☐ Nejsem robot reCAPTCHA
Ochrana soukromí - Smluvní podmínky

Potvrzuji, že odesláním tohoto formuláře vyjadřuji svůj souhlas s Všeobecnými smluvními podmínkami a beru na vědomí tyto Zásady zpracování osobních údajů společnosti VLTAVA LABE MEDIA a.s. („VLM“)

☐ Chci dostávat obchodní sdělení od společnosti propojených s VLM a od partnerů VLM

Odeslat vzkaz

Specializované poradny

Pokud potřebujeme ověřit, zda například postup při schválení územního plánu nebo jednotlivého stavebního záměru proběhl v souladu s předpisy, pomohou nám také specializované poradny neziskových organizací, například poradna k stavebnímu právu a životnímu prostředí [FrankBold](http://frankbold.org).¹

Poradna

Právě se nacházíte [Úvodní stránka](#) > [Poradna](#) > Detail rady Sdílet Tisknout

Zapojte se do povolování stavby nebo záměru

Aktualizováno k právnímu stavu 8. 1. 2018

1. [Záleží na tom, v jaké fázi se záměr nachází](#)
2. [Účast veřejnosti při povolování staveb](#)
3. [Územní plán](#)
4. [EIA](#)
5. [Územní řízení](#)

Nenašli jste?

[Položit nový dotaz](#)

Do pěti pracovních dnů se vám ozveme.

[Položit dotaz](#)

12

1 <http://frankbold.org/poradna/kategorie/pravo-na-informace>

ÚKOL 2

DEZINFORMACE

33

Podle jakých kritérií lze rozpoznat pravdivou od nepravdivé informace?

Zamyslete se nad tím a pokuste se vypsát další znaky, podle kterých je možné označit nějakou zprávu za falešnou. Pokuste se dále ohodnotit, jak jsou podle vás jednotlivé znaky závažné. O svých zjištěních a hodnoceních společně diskutujte.

znaky falešné zprávy a dezinformace	míra závažnosti podle vás
Autor informace se nepodepsal	
.....
Majitel zdroje informací není známý	
.....
Informace obsahuje faktickou chybu	
.....
.....
.....
.....
.....

- Zkuste nalézt nebo sami napsat článek, který by splňoval co nejvíce kritérií pro nevěrohodnou zprávu.
- nechte se inspirovat v článku Hate Free Culture¹ - naleznete zde návod na ověřování původu fotografií, videa, ověřování článků i příběhů.
- Příznaky nevěrohodných informačních zdrojů předkládá také článek Zdeňka Jonáka² na portálu www.rvp.cz.³
- Časopis Respekt nabízí školám zdarma⁴ speciální vydání o dezinformacích⁵, které obsahuje množství článků týkajících se tématu falešných informací, propagandy a konspirací.

1 <https://www.hatefree.cz/blo/hoaxy/1285-navod-hoaxy>

2 <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/128/PRIZNAKY-NEVEROHODNYCH-INFORMACNICH-ZDROJ-U.html/>

3 <http://www.rvp.cz/>

4 <https://www.respekt.cz/redakce/venujte-special-o-dezinformacich-skolam>

5 <https://www.respekt.cz/special/2017/dezinformace>

**Proč ale vlastně nekvalitní zprávy a dezinformace vznikají?
Jakou roli v tom hrají podmínky nastavené v redakcích?
Lze vzniku nekvalitních zpráv předcházet?**

Zkuste si odpovědět na následující otázky v tabulce. Svoje odpovědi proberte s ostatními. V předchozím textu jsme se některým otázkám, jako je práce editora, označování reklamy nebo smysl etických kodexů, nevěnovali. Pokuste se tedy sami dohledat na internetu co nejvíc věrohodných informací, ze kterých si uděláte představu o uvedených pojmech. Pro první orientaci vám může posloužit rozhovor s novinářem Robertem Břešťanem:

Co pro Vás znamená „žurnalistika ve veřejném zájmu“?

Jakkoli to možná bude znít až příliš vznešeně, tak věnovat se tématům, která jsou klíčová pro rozvoj svobodné a demokratické společnosti. Je to možnost, či možná spíše povinnost, zabývat se zodpovědně tématy, které mají vliv na život společnosti, jež souvisí s kontrolou mocných, se zneužíváním politické moci, s nadřazováním soukromého zájmu jednotlivce či skupiny nad zájem veřejný, zkrátka s pojetím novináře jako „hlídacího psa“.

Čeho by se novinář při komunikaci s politiky nikdy neměl dopustit?

Měl by se vyvarovat střetu zájmů. Měl by si tedy ve vztahu k politikům uchovat zdravý odstup, kritický přístup a skepsi. A platí to i naopak – novinář se nemá s politiky radit o tom, co, kdy a jak napsat, podlézat jim, sloužit jim jako soukromá informační agentura a donašeč.

Neznamená to, že by s politikem nemohl zajít na pivo, či že by s ním nemohl pohovořit jako „s člověkem“. Nemělo by ho to ale ovlivňovat v jeho práci. Obecně pak platí, že novinář má pracovat s fakty, informace má mít s doloženými zdroji a přístup k politikovi má být novinářsky férový, ať už se mu politická strana, kterou daný politik reprezentuje, líbí nebo ne.

Brání dnes novinářům něco psát svobodně? Pokud ano, můžete to konkretizovat?

Brání. V některých médiích jako je MF Dnes, TV Prima nebo média vydavatelství Empresa Jaromíra Soukupa se dnes projevuje vůle majitele natolik, že to zasahuje do svobodné, nezávislé a na faktech postavené novinářské práce. Nejde vždy o to, co se má psát a o kom, ale i to, co se psát nemá či nesmí. Do obsahu médií ale promlouvají i komerční zájmy a tlaky inzerentů, Nedělejme si iluze. Zatím je však stále prostor pro svobodnou vůli a nic zatím novinářům nebrání taková média opustit. Pokud jsou ovšem ochotni sami sobě přiznat, že nějaký problém existuje. A zároveň si věří natolik, že uspějí i jinde v mediálním světě (případně mimo něj) tak, aby uživilí své rodiny a utáhli své hypotéky.

Vaše odpověď

K čemu slouží práce editora? Jaké mohou být důsledky nekvalitní/žádné editorské práce?

Proč mají být PR sdělení označována? Proč se tak občas neděje?

Jak může ovlivnit čas, který má novinář na zpracování určitého tématu, kvalitu jeho výstupu?

Jaké zájmy může sledovat vlastník média? Proč může být důležité znát skutečného vlastníka daného média?

Je/má být čtenost článku hlavním kritériem pro posouzení jeho úspěšnosti?

Proč může být prospěšné si za informace ne/platit? Jaké jsou ne/výhody ne/otevřených zdrojů?

Když novinář popisuje spor dvou stran, ne/má dát oběma prostor k vyjádření? Proč?

Mají mít podle vás média etický kodex upravující podmínky práce novinářů i kontrolní mechanismy? Jak lze případně v praxi zajistit jeho dodržování?

JAKÉ INFORMACE ALE HLEDAT?

Už jsme věnovali hodně pozornosti různým zdrojům informací, jejich výhodám a nevýhodám, druhům manipulací i dezinformací a způsobům, jak jim čelit. Teprve s touto přípravou se můžeme začít věnovat tomu, jaké informace o nejbližším okolí vůbec můžeme hledat a k čemu nám mohou být užitečné. Nejprve se zaměříme na školy jako na prostředí, ve kterém trávíte čas každý všední den. Potom pozornost rozšíříme na obce (samosprávy), ve kterých bydlíte. Může se stát, že vaše škola není součástí vaší samosprávy, protože např. dojíždíte ze sousedního města. V jedné třídě se může sejít řada žáků z různých samospráv. Neberte to jako překážku pro případnou realizaci projektů, které popisujeme. V takovém případě můžete naopak porovnávat situaci v jednotlivých samosprávách a vzájemně čerpat inspiraci.

INFORMACE O ŠKOLE

Vaše škola je organismem s mnoha funkcemi, činnostmi, zájmy a cíli. Žáci a studenti jsou v ní ti hlavní a nejdůležitější. O ně přeci jde. Vše ostatní je směřováno k nim, k jejich vzdělání, výchově, ale i zábavě a celkovému rozvoji. O tom všem škola shromažďuje, ukládá, třídí a zveřejňuje nějaké informace. Část jich zveřejňuje dobrovolně, část dokonce povinně.

Dobrovolné informace

Můžeme se z nich dozvědět zejména **organizační záležitosti**, jako je vedení, kontakty, přehled pedagogů a třídních učitelů, rozvrh, jeho výpadky a suplování, záležitosti okolo stravování.

Dále se – obvykle v záložce či rubrice „Profil školy“ dozvíme **informace o kvalitě vzdělávání**, tedy o jejím zaměření, vzdělávacím

The screenshot shows a website interface with a yellow sidebar on the left containing a menu with the following items: Úvod, Kontakty, Žákovská knížka, Aktuálně, Nabídka zaměstnání, **Profil školy** (highlighted), Virtuální prohlídka, and ŠVP. The main content area is titled 'Profil školy' and contains the following text:

Profil školy

Profil školy

Naše ZŠ nabízí kvalitní vzdělávání jak klasickými osvědčenými, tak i moderními didaktickými metodami jako je projektové nebo skupinové vyučování s přihlédnutím k individuálním potřebám jednotlivých žáků. Do programu školního roku jsou zařazeny různé typy projektových dnů a týdnů, tematické exkurze, návštěvy vzdělávacích, kulturních a sportovních akcí, výjezdy k průřezovým tématům školního vzdělávacího programu, škola v přírodě, lyžařský a plavecký výcvik, výuka tanců a dopravní výchova na dopravním hřišti. Odpolední čas mohou žáci trávit ve školní družině. Na odpoledne též nabízíme širokou škálu zájmových kroužků pořádaných naší školou.

Škola pro své žáky tak zabezpečuje rozumovou výchovu ve smyslu vědeckého poznání a poskytuje mravní, pracovní, zdravotní, tělesnou a estetickou výchovu. Připravuje žáky pro další studium a praxi.

Vyučujeme podle **Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání "Sluníčko"**. Žáci 7. roč. si volí druhý cizí jazyk - ruštinu, němčinu, francouzštinu nebo španělštinu.

programu, počtu tříd a jejich velikosti, zájmových kroužcích, školních projektech, průzkumech kvality výuky a dalších rysech.

Často školy zveřejňují též informace **o preventivních programech** proti negativním jevům (šikana, návykové látky a závislosti).

Tyto informace nám pomohou nejen při výběru školy (tím se často zabývají hlavně rodiče), ale také pro případ, kdy bychom chtěli řešit nespokojenost s kvalitou vyučování, nedostatkem nabídky kroužků, sportu, špatným jídlem ve školní jídelně. Poslouží nám také při psaní článků pro školní časopis či do regionálních novin, protože najdeme informace **o statistických údajích** či **historii** školy.

Naprostou většinu těchto informací škola zveřejňuje dobrovolně, na základě rozhodnutí svého vedení. Prakticky však může podobu informací i jejich rozsah hodně ovlivnit i ten, kdo webovou prezentaci školy připravuje a aktualizuje jako redaktor či webmaster. Měl by ale postupovat vždy ve shodě se svými nadřízenými.

Povinné informace

Podle Infozákona

Škola je zároveň „veřejnou institucí“ podle zákona o svobodném přístupu k informacím, kterému se říká Infozákon (zák. č. 106/1999 Sb.)¹. Podle něj musí na svém webu některé informace zveřejnit povinně (upravuje je vyhláška č. 442/2006 Sb.)². Jde například o tyto údaje: Název povinného subjektu, důvod a způsob jeho založení, jeho organizační struktura, kontakty (různého typu, telefony, e-maily, elektronická podatelna, web...), seznamy hlavních dokumentů (u škol například školní vzdělávací plán, koncepce rozvoje školy apod.), rozpočet, jak podat žádost o informace, jak se přijímají další žádosti a podání, jak lze proti jejich vyřízení protestovat, používané formuláře, popisy různých postupů – tzv. návody pro řešení životních situací, nejdůležitější používané předpisy, právní předpisy, které povinný subjekt vydal (např. školní řád), jaké jsou úhrady za poskytování informací, výroční zprávy o poskytování informací. Školy jsou též povinny zveřejnit informace, které někomu poskytly na jeho žádost o informace. Z nich lze zjistit, co někoho zajímá a v čem případně může vézt nějaký problém.

Tuto zveřejňovací **povinnost většinou školy neplní**, často o ní ani nevědí. Výjimečně lze na webu školy její plnění alespoň v náznaku najít:

<https://www.gasos-ro.cz/web/index.php/zakladni-informace-o-skole>

http://data.alej.cz/soubory/obecne_info/Informace_GNA_podle_par_5_zakona_106_1999Sb.pdf

<https://www.gymstola.cz/zakladni-informace/poskytovani-informaci-podle-zakona-c-106-1999-sb>

1 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-106>

2 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-442>

Podle školského zákona

Také školský zákon (ŠZ) ukládá školám zveřejnit (případně i na webu) některé informace. Je to například **Školní vzdělávací program**, který má ředitel školy zveřejnit na přístupném místě ve škole (§ 5 ŠZ), tedy zpravidla na nástěnce či vrátnici. Zároveň je zvykem zveřejnit jej na webu školy.

Dále může být zdrojem informací **dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji**, který krajský úřad musí zveřejňovat na internetu (§ 9 ŠZ). Další povinnou informací je **výroční zpráva o činnosti školy** za školní rok, kterou škola zveřejňuje vždy na přístupném místě ve škole, a zpravidla dobrovolně i na webu (§ 10 ŠZ).

Z organizačních informací je ředitel školy povinen s dostatečným předstihem na webu zveřejnit **„ředitelské volno“** (§ 24 ŠZ).

K přijímacímu řízení musí nejpozději k datu vyhlášení příslušného kola na webu zveřejnit střední škola jednotná **kritéria přijímání a způsob hodnocení** jejich splnění, **termíny konání zkoušky** a předpokládané **počty přijímaných uchazečů** (§ 60 ŠZ). Konečně mají základní, střední a vyšší odborné školy povinnost na webu zveřejnit **seznam uchazečů** pod přiděleným registračním číslem **s výsledkem řízení** u každého uchazeče (§ 183 ŠZ).

Podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Školy jsou zpravidla také příspěvkovými organizacemi obcí nebo krajů. V takovém případě musejí zveřejnit svůj **střednědobý výhled rozpočtu** a také **schválený rozpočet**, a to buď na svém webu nebo webu svého zřizovatele – obce nebo kraje (§ 28a uvedeného zákona). Před schválením musejí též zveřejnit **návrhy** těchto dokumentů.

ÚKOL 3

ŠKOLO, CHTĚL BYCH VĚDĚT

39

*Které z povinných informací jsou opravdu zveřejněné ve vaší škole a jakým způsobem?
Které z těchto informací považujete vy sami za opravdu důležité?
Které informace jste už vy nebo vaši rodiče někdy potřebovali?
Které další nezveřejněné informace by podle vás zveřejněné být měly?*

Pokud některé povinné, ale i nepovinné informace podle vás zveřejněné nejsou a měly/mohly by být, oslovte vedení školy se vstřícným návrhem na změnu.

povinné informace	internetové stránky	jinak	míra důležitosti podle vás
Název subjektu			
Důvod a způsob založení			
Organizační struktura			
Kontakty			
Seznam hlavních dokumentů			
Způsob žádostí o informace			
Opravné prostředky			
Řešení životních situací			
Formuláře			
Předpisy a postupy			
Výroční zprávy			
Školní vzdělávací program			
Střednědobý výhled rozpočtu (může být na webu zřizovatele!)			

INFORMACE O SAMOSPRÁVĚ

Zadejte prosím název obce	
Červený Újezd (Benešov)	Spočítat
Daň z přidané hodnoty	2 291 616,-
Daň z příjmu právnických osob (bez daně hrazené obcí)	967 104,-
Daň z příjmu fyzických osob	1 191 963,-
- závislá činnost	1 067 552,-
- zaměstnanci - 1,5 % motivace	9 947,-
- srážka	86 432,-
- příznání (bez motivační složky 30 %)	28 032,-
CELKEM	4 450 683,-

15

Zadejte prosím název obce	
Kladno (Kladno)	Spočítat
Daň z přidané hodnoty	511 499 286,-
Daň z příjmu právnických osob (bez daně hrazené obcí)	215 862 084,-
Daň z příjmu fyzických osob	283 406 436,-
- závislá činnost	238 282 542,-
- zaměstnanci - 1,5 % motivace	19 575 000,-
- srážka	19 292 022,-
- příznání (bez motivační složky 30 %)	6 256 872,-
CELKEM	1 010 767 806,-

16

Stejně jako vaše škola musí i obec (samospráva), ve které žijete, zveřejňovat celou řadu údajů. Možná se vám při čtení následujícího přehledu různých tabulek a registrů bude zdát, že jsou to všechno jen „nudná čísla“, o která se musejí zajímat nějací specialisté, jak se dnes s oblibou říká „experti“, a vy máte to štěstí, že jste toho ušetřeni. Ve skutečnosti ovšem tyto přehledy nejsou tak složité, aby se v nich běžný občan nemohl zorientovat. A právě z těch abstraktních údajů dostanete nakonec velmi konkrétní představu, jak vaše obec pečuje o zeleň, jaké vypisuje dotace na podporu místních spolků, kultury nebo sportu, kolik peněz vydává na opravu místních komunikací i na provoz veřejného osvětlení. Když se v číslech dokážou zorientovat místní politici, kterým se říká zastupitelé, určitě to dokážete i vy. A třeba jednou budete sami do zastupitelstva kandidovat.

Proč se zajímat?

Přes obce, města a kraje „teče“ obrovské **množství peněz**. Dostávají je tak, že daně vybírané od firem, zaměstnanců, živnostníků, a dalších podnikatelů se jim přímo přerozdělují. Na webu lze najít kalkulačku¹, která ukáže, kolik peněz na rok může dostat jednotlivá obec. Nejmenší obce dostanou jednotky milionů, velká města pak i stovky milionů. Hlavní město Praha dokonce přes 40 miliard.

Tyto objemy veřejných prostředků jsou prvním důvodem, proč se zajímat o činnost radnice, kde žijí.

Druhým významným důvodem je, že radnice a kraje **mohou o mnoha věcech rozhodnout**. Určují, na co se uvedené peníze použijí, ale třeba i organizaci základního nebo středního školství, kultury, sociálních zařízení. Mohou mít významný vliv na podnikání, na povolení zahrádek restaurací, výstavbu a využití sportovních zařízení. Zcela **určují územní plán**, tedy kde a co se bude moci stavět. Významně

1 <http://smocr.cz/kalkulacka-rud/>

vstupují i do rozhodování o jednotlivých stavbách, zejména když se projednává jejich umístění, velikost, dopad do okolí. Jako investoři mění veřejný prostor a životní prostředí významnými stavbami včetně části dopravních staveb.

Co vlastně hledat?

Každý, kdo chce opravdu vstoupit do nějakého procesu, ovlivnit ho, iniciovat nové řešení, zabránit chybnému postupu či o věci napsat seriózní článek, by si měl nejprve obstarat „tvrdá fakta“. To znamená především přesné údaje o finanční stránce věci (např. údaje z rozpočtu), o procesní stránce (zda k věci bylo přijato nějaké rozhodnutí, kdo a kdy ho přijal, zda nebylo zrušeno či revokováno, jaké bylo odůvodnění), o právní stránce (co k věci stanoví zákony, podle kterého právního předpisu se postupovalo). Až v druhé řadě by se měl seznámit s „měkkými fakty“ a komentáři, tedy s tím, kdo se k věci vyjádřil, jak a z jakých hledisek rozhodnutí hodnotil. Měl by tvrdá fakta číst a posoudit nezáujatě, nepromítat do nich hned to, co o věci dosud ví z „měkkých zdrojů“.

V oblasti měkkých faktů by pak měl vyhledat různé názory, zejména protichůdné, a pokusit se zjistit, o která tvrdá fakta se jeden i druhý opírají, která ignorují či naopak nadsazují.

Tvrdá fakta najdeme především v informacích, které získáme přímo od státních orgánů, samosprávy a veřejných institucí. Podobně jako školy prezentují na svých webových stránkách řadu věcí dobrovolně, ale také musejí zveřejňovat sadu povinných informací.

The screenshot shows the official portal of the City of Ostrava. The header includes the title 'Statutární město Ostrava - oficiální portál', a font size selector, and the 'PORTÁLY!!!' logo. Below the header is a navigation bar with tabs: 'Ostravě', 'Úřad' (selected), 'Podnikatel/Investor', and 'Turista'. The main content area is divided into a left sidebar and a right main panel. The sidebar contains a list of links: 'Město a jeho orgány', 'Magistrát', 'Úřední deska', 'Kontakty', 'Hledám informace', 'GDPR', 'Povinně zveřejňované informace' (highlighted), 'Právní předpisy', 'Veřejné zakázky', 'Vybrané vnitřní předpisy', 'Potřebuji si vyřídit', 'Formuláře ke stažení', and 'Czech POINT'. The main panel is titled 'Povinně zveřejňované informace' and contains the text 'na této stránce zahrnují:' followed by a list of legal references: 'Povinně zveřejňované informace orgánů veřejné správy (zákon 106/1999 Sb.)', 'Informace zveřejňované podle zákona 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů', 'Informace zveřejňované podle zákona 159/2006 Sb., o střetu zájmů', 'Informace podle § 123 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu', 'Informace o daňové informační schránce podle §69 a následujících zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád', and 'Informace o výsledcích kontrol podle § 26 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád)'. Below this list, it specifies 'I. Povinně zveřejňované informace orgánů veřejné správy' and lists two items: '1. Název Statutární město Ostrava' and '2. Důvod a způsob založení Důvod a způsob založení'.

Povinné informace

Základní povinné informace mají zorientovat každého, i **zcela neznalého** uživatele, v tom, o jaký povinný subjekt jde, jak funguje, jaké má pravomoci či jak s ním komunikovat (jak podat podání, žádost, kontakty). Pro pracovníka úřadu, funkcionáře nebo zkušeného občana se může zdát některá informace nadbytečná, ale je známo, že velká

část veřejnosti ani neví, zda obecní úřad je „stát“, zda může starosta dát úkol Policii ČR či zda může zakázat stavbu domu či dálnice. Proto mezi povinné informace patří i tak zdánlivě samozřejmé údaje, jako je důvod existence či principy fungování (u obcí to například znamená sloučenou státní správu a samosprávu, vysvětlení funkcí zastupitelstva a rady). Seznam těchto informací vychází z Infozákona, o kterém jste si už četli. Stejně jako na školy se totiž vztahuje i na samosprávu. Musí být na webu každého povinného subjektu, a to ve vyhláškou¹

8. Dokumenty

[Rozpočty statutárního města Ostrava](#)

[Schválená rozpočtová opatření](#)

[Zprávy o výsledcích hospodaření statutárního města Ostrava](#)

[Výroční zprávy statutárního města Ostrava](#)

[Výroční zprávy o činnosti Archivu města Ostravy](#)

Koncepce rozvoje kultury SMO: [plná verze](#) [zkrácená verze](#)

Sportovní projekty: [Městský stadion](#) [Areál U cementárny](#) [Atletická hala](#)

[Strategický plán rozvoje statutárního města Ostravy na léta 2017 - 2023](#)

[Komunikační verze strategického plánu rozvoje statutárního města Ostravy na léta 2017 - 2023](#)

[Akční plán strategického plánu rozvoje města Ostravy na období 2017-2023](#)

[Strategie integrované teritoriální investice ostravské aglomerace na období 2014 - 2020](#)

[Strategie územní správního obvodu ORP Ostrava \(2015-2024\)](#)

[Strategický plán sociálního začleňování. Příloha 1 Příloha 2 Příloha 3 Příloha 4 Příloha 5](#)

18

ze sestavy povinných informací Ostravy

stanovené struktury. Protože však samosprávy musejí zveřejňovat i další informace, na webu bývá spíše tzv. **doporučená základní sestava povinných informací**, vycházející i z dalších předpisů a zkušenosti. Pokud vás zajímá detailní přehled informací, které by obec měla zveřejňovat, prostudujte si vyhlášku a podívejte se taky na stránky dalších samospráv, jak informace zveřejňují ony, abyste měli srovnání.

Kde na webu jsou?

Část informací se má zveřejňovat obecně „*způsobem umožňujícím dálkový přístup*“, což je opisné označení pro zveřejnění „*na internetu*“. Jiná část se musí zveřejnit na „*úřední desce*“². Proto je na webových stránkách většiny povinných subjektů specifická rubrika či aplikace „*úřední deska*“, kde se zveřejňuje obsah fyzické úřední desky.

Další část informací – o veřejných zakázkách³ – se má zveřejnit na „*profilu zadavatele*“, což je nástroj zveřejňování veřejných zakázek.

Ideální je, pokud jsou všechny tyto informace dostupné z jedné **základní stránky povinných informací**. Ty informace, které mají povinně být na jinak označené webové stránce („*úřední deska*“, „*profil*

1 Vyhláška č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup

2 Její obsah má podle § 26 odst. 1 správního řádu (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>) být zveřejněný též způsobem umožňujícím dálkový přístup.

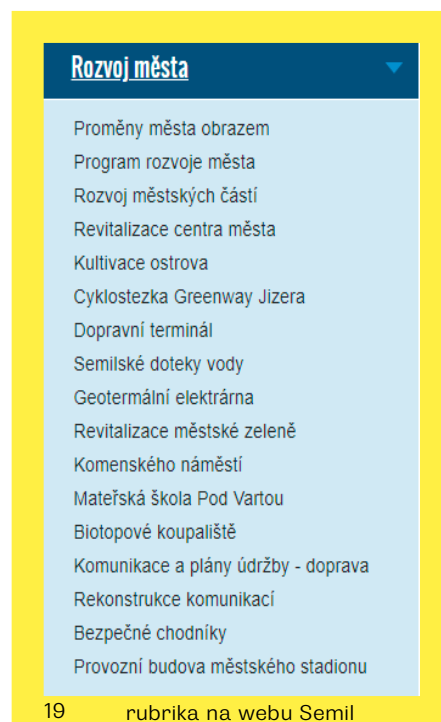
3 **Veřejná zakázka** je nákup zboží, zadání práce, objednání díla nebo služby subjektem, který hospodáří s veřejnými penězi. Subjektu se pak říká „zadavatel“, protože ostatním zadává, co pro něj mají udělat.

zadavatele“), se na této základní stránce objeví jako rubrika odkazující na koncovou adresu, kde informace jsou umístěny („úřední deska“, „profil zadavatele“).

Rejstříky, registry, seznamy

Povinné subjekty jsou dále podle § 5 odst. 5 InfZ povinny zveřejnit na svém webu celý veřejně přístupný obsah všech **rejstříků, registrů, evidencí a seznamů**, které vedou a které jsou podle zákona veřejně přístupné. Půjde tedy obvykle (u obcí a krajů) o živnostenský rejstřík, rejstřík honebních společenstev¹ či o evidenci právních předpisů, které obec vydala podle § 12 odst. 4 zákona o obcích. Může jít i o další registry či evidence, které splňují podmínku, že jsou podle zákona veřejně přístupné.

Přitom je samozřejmě možné vyřešit například zveřejnění živnostenského rejstříku odkazem na Centrální registr živnostenského podnikání s poučením, že informace odpovídající dané obci lze získat zadáním obce do vyhledávání. Naopak rejstřík honebních společenstev za obec s rozšířenou působností nikdo nezveřejní, a přitom jde o závažný zásah do vlastnických práv, je tedy nutné tuto snadnou povinnost poctivě naplnit.

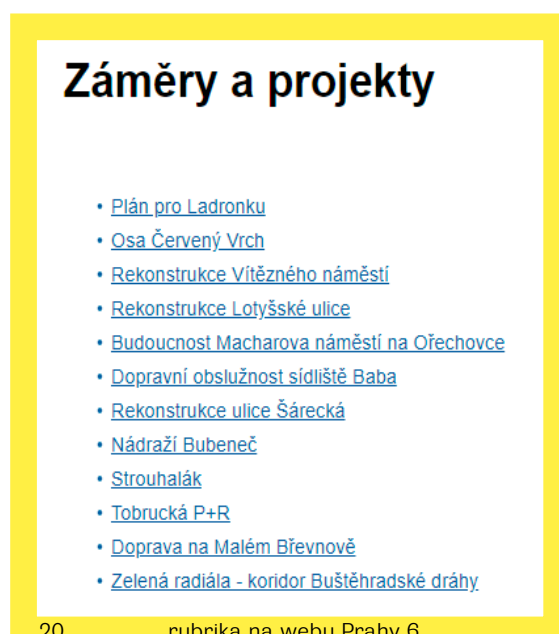

19 rubrika na webu Semil

Záměry, projekty

Veřejné záměry a projekty

Kraje, města i menší obce se přirozeně věnují rozvoji svého území, infrastruktury, služeb. V rámci toho realizují **své** záměry a projekty, které zpravidla financují. Těmi může být jak stavba, včetně dopravní, tak také organizační technická záležitost, jako jsou například systémy parkování, prvky „chytrých měst“ („smart cities“). Záměrem mohou být i revitalizace sídlišť, vytvoření rozvojové či průmyslové zóny včetně vybudování infrastruktury (napojení sítí, dopravy) apod.

20 rubrika na webu Prahy 6

¹ Čeho se rejstřík týká a jak má být zveřejněný se dočtete např. v poradně Právo na informace: <http://poradna.otvorenaspolecnost.cz/pravo-na-informace/honebni-spolecenstva-rejstrik-4126>

Soukromé záměry a projekty

Vedle projektů a záměrů krajů, měst a obcí samozřejmě existují projekty a záměry **soukromé**. O těch mají samosprávné orgány zpravidla také informace, ať už neformálně (soukromý iniciátor či investor o svém záměru informuje územní samosprávu, projednává jej s ní), anebo v rámci procesu schvalování (změna územního plánu, územní rozhodnutí) jehož je samospráva neopominutelným účastníkem.

Weby samospráv proto často mají rubriku nazvanou například Projekty, Rozvoj města, Záměry a podobně. Najdeme ji pouze podrobným vyhledáváním, protože nemají žádnou stabilizovanou polohu ve struktuře webu. Zde samosprávy prezentují své projekty, zcela výjimečně se objeví i soukromý projekt.

- Profil města
- Materiály ke stažení
- Investiční příležitosti
- Výzva Hrušov
- Věda a výzkum
- Projekty města Ostravy
 - Aktuální projekty 2017 - 2023
 - Projekty předchozích období
 - Přehled programů EU
 - Živnostenské podnikání
- Na koho se obrátit?

Projekty města Ostravy

Město mění svou tvář. Aktivně pracujeme na projektech, které zvelebují veřejný prostor, zvyšují kvalitu života obyvatel, vzdělanost, ale také pocit bezpečí.

Aktuálně realizované projekty 2017 - 2023

Pro komunikaci přípravy, tvorby a realizace strategického plánu rozvoje města Ostravy na období 2017 - 2023 byla zvolena jednotná značka fajnOVA. FajnOVA zastřešuje **Jednotnou komunikaci a participaci strategického plánu**, vyjadřuje unikátní ostravský, fajnový přístup založený na otevřenosti a zapojení **odborníků, osobností a ostravské veřejnosti** a vybízí veřejnost k identifikaci s městem a jeho budoucností.

Rozpočet

Mezi povinně zveřejněné informace v této oblasti patří především rozpočet. Najdeme ho ve struktuře povinně zveřejněných informací.

Nejdůležitější částí rozpočtu z hlediska veřejnosti jsou samozřejmě výdaje. Některé rozpočty je popisují srozumitelně (např. „zametání města“), jiné bohužel jen rozpočtářskou hantýrkou (např. „361 Bytové a nebytové hospodářství“).

Změněno	Název a anotace	Zveřejnil
9.5.2018	Návrh závěrečného účtu za rok 2017 obce Janovice	Iveta Kociánová
9.5.2018	Rozpočtové opatření č. 4 Na základě novely zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, účinné od 21.02.2017, se zveřejňují schválená rozpočtová opatření.	Iveta Kociánová
9.4.2018	Rozpočtové opatření č. 3 Na základě novely zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, účinné od 21.02.2017, se zveřejňují schválená rozpočtová opatření.	Iveta Kociánová
8.3.2018	Rozpočtové opatření č. 2 - Obec Janovice Na základě novely zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, účinné od 21.02.2017, se zveřejňují schválená rozpočtová opatření.	Iveta Kociánová
5.2.2018	Rozpočtové opatření č. 1/2018 obce Janovice Na základě novely zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních	Iveta Kociánová

22

Smlouvy

Smlouvy krajů, měst a obcí na jejich webech být nemusí, ale mnohé obce je již více let samy od sebe zveřejňují dobrovolně. Někdy jen jako přehled smluv, jindy jako veřejně dostupnou databázi s přehledem i detailem jednotlivých smluv včetně jejich textu.

Vedle toho navíc od roku 2016 musejí všechny povinné subjekty zveřejňovat všechny své smlouvy překračující hodnotu 50 000 Kč v centrálním Registru smluv. Najdeme zde tedy nejen smlouvy na veřejné zakázky, ale i jiné, například prodeje nemovitostí, smlouvy o dílo, dotace, dodávky zboží apod.

V Registru smluv¹ můžeme velmi snadno (zadáním jména obce nebo jejího IČ) vyhledat smlouvy těch největších obcí (zákon se však nevztahuje na některé výjimky z typů smluv a nedopadá vůbec na malé obce I. a II. typu, tedy na ty, které nevykonávají tzv. „rozšířenou působnost“²). Kdo chce sledovat smlouvy svého města pravidelně, může si uložit do záložek ve vyhledávací odkaz, který mu z registru vždy zobrazí právě jen smlouvy tohoto města: https://smlouvy.gov.cz/vyhledavani?subject_idnum=00063703, kde poslední číslo za rovnítkem je IČ města.

Některá města dobrovolně zveřejňují též své faktury, nejčastěji jen jako „otevřená data“ (přehledovou tabulku faktur), takových je ale minimum.

1 <https://smlouvy.gov.cz/>

2 https://cs.wikipedia.org/wiki/Obec_s_roz%C5%A1%C3%A

Veřejné zakázky

Samostatnou oblastí jsou veřejné zakázky a smlouvy na ně. Podléhají zvláštnímu režimu podle zákona o veřejných zakázkách¹. Každý veřejný zadavatel (jímž jsou všechny kraje, města i obce) musí informace o nich zveřejnit na svém „profilu zadavatele“. Na ten obvykle odkazují na svém webu anebo jej mají na něm přímo umístěný.

Zde se dozvíme vše o průběhu zadání zakázky, od vypsání výzvy, přes zadávací dokumentaci, po vyhodnocení a uzavřenou smlouvu, kterou ale od r. 2016 může zadavatel zveřejnit jen v Registru smluv.

Rozhodování samosprávy (zápisy, záznamy, usnesení rady, zastupitelstva, výborů a komisí, interpelace)

Podklady

Některá nejvíce osvědčená města zveřejňují už samotné podklady k rozhodování svých orgánů, tedy např. dokumenty, které dostávají členové zastupitelstva ještě před jednáním (například Nové Město na Moravě nebo Uherský Brod).

23

Zápisy a usnesení

Informace o rozhodování orgánů samospráv (zastupitelstva, rady, výborů a komisí) bohužel nepatří mezi povinně zveřejňované. Obce a kraje jsou pouze povinny zajistit, že se s nimi každý občan kraje může seznámit nahlédnutím na úřadě. Naštěstí skoro všechny obce však alespoň v nějakém rozsahu zveřejňují výsledné dokumenty svých orgánů – zápisy a usnesení. Nejčastější jsou „usnesení“ rady nebo zastupitelstva, která vyjadřují právě

Název			
Režim VZ	Fáze zadávacího řízení	Datum zahájení *	Lhůta pro nabídky / žádosti
Dodávka výpočetní a kancelářské techniky II., Nové Město na Moravě 2018			
VZ malého rozsahu	Hodnocení	23.05.2018	30.05.2018 11:00
Sportovní hala Nové Město na Moravě			
podlimitní	Přijem nabídek	22.05.2018	25.06.2018 11:00
Rekonstrukce lesní cesty Svátnice			
VZ malého rozsahu	Přijem nabídek	16.05.2018	05.06.2018 11:00
Opravy povrchů místních komunikací v Novém Městě na Moravě v roce 2018			
VZ malého rozsahu	Zadáno	11.04.2018	20.04.2018 11:00
Výměna garážových vrat v č.p. 54 v Hliněm			
VZ malého rozsahu	Zadáno	03.04.2018	11.04.2018 10:00
Modernizace učebny technických prací a zajištění bezbariérovosti 2.ZŠ Leandra Čecha v Novém Městě na Moravě			
VZ malého rozsahu	Zadáno	07.03.2018	21.03.2018 12:00
Dodávka výpočetní a kancelářské techniky I., Nové Město na Moravě 2018			
VZ malého rozsahu	Zadáno	01.03.2018	09.03.2018 11:00
Poskytovatel telekomunikačních služeb pro město Nové Město na Moravě			
podlimitní	Zadáno	21.02.2018	21.03.2018 10:00
Výkon činnosti koordinátora BOZP pro stavbu "Sportovní hala Nové Město na Moravě"			
VZ malého rozsahu	Zadáno	14.02.2018	28.02.2018 12:00
Výkon technického dozoru stavebníka pro stavbu "Vybudování odborných učeben a modernizace stávajících učeben 1.ZŠ v MNM"			
VZ malého rozsahu	Zadáno	01.02.2018	13.02.2018 10:00
Vybudování odborných učeben a modernizace stávajících učeben 1.ZŠ v MNM			
podlimitní	Zadáno	31.01.2018	12.03.2018 12:00

24

¹ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134>

to, na čem se tyto orgány hlasováním usnesly a co tedy představuje výsledný projev vůle kraje nebo obce.

Podle zákona o obcích se povinně vytváří také „zápis“, který by měl podrobněji zachycovat, jak se jednotlivé body projednaly, kdo v rozpravě vystupoval a jak proběhlo hlasování. Zákon však nepožaduje žádnou podrobnost zápisu, takže se občas setkáme se zápisem tak stručným, že z něj prakticky nic neplyne. Naštěstí mnoho obcí zajišťuje a zveřejňuje podrobnější zápisy, někdy dokonce v podobě doslovného přepisu jednání (vznikají buď stenograficky anebo přepisem zvukového záznamu). Mnoho samospráv zveřejňuje i tyto zápisy, které zájemci nejlépe poslouží k vyhledání určitých míst jednání, k citování vystupujících (zpravidla lze kopírovat text) a k pochopení důvodů pro výsledné usnesení.

ÚKOL 4

BÝT VE FORMĚ

V obci Buchlovice se koná zasedání zastupitelstva. Do téže obce Buchlovice přijede hrát známá hudební kapela. Jak se liší způsob podání informace o těchto událostech? Proč?

Kolik lidí přijde na veřejné jednání zastupitelstva, kde se jedná o dlouhodobá a podstatná témata, která se týkají všech občanů? Kolik lidí přijde na koncert hudební kapely? Proč?

OLYMPIC

www.bestia.cz/olympic

PÁ 29.5. 2015 BUCHLOVICE
ZÁMECKÝ AMFITEÁTR 20:00

Informace, předprodej a objednávky vstupenek: Agentura Vichř production, Havlíčkova 3, Uherské Hradiště, tel. 572 551 851, email: vichr@vichr.cz, www.vichr.cz
 Další předprodeje: Uh. Hradiště - Record (572 553 586), Buchlovice - Infocentrum (572 595 998), Zlín - Velké kino (571 817 284), Uh. Brod - Galerie Panský dům (572 634 802),
 Kyjov - Infocentrum (518 323 484), Kroměříž - Turistické informační centrum (573 321 408), Brno - Indies (542 218 382),
 Píseň - prodejna CD Tóny distribuce bývalá prodejny Music (777 128 440), Veselí nad Moravou - Směnárna / naproti KB (605 279 791)
 Vstupenky na vybrané akce jsou dostupné také v sítích www.ticketportal.cz a www.ticketpro.cz

ADDEL TRADING generální partner Radecký DAT HELLO ipopulár.cz Bonton DOBRY DEN Rock Ticketportal TICKETPRO

POZVÁNKA na zasedání Zastupitelstva městyse Buchlovice

Zveme Vás co nejsrdečněji na zasedání Zastupitelstva městyse Buchlovice č. 15/2013, které se koná na zasedací místnosti Úřadu městyse Buchlovice dne 17.12.2013, se začátkem v 18,00 hodin,

PROGRAM zasedání Zastupitelstva městyse Buchlovice č.15/2013 ze dne 17.12.2013

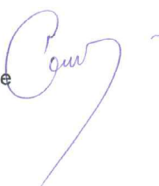
1. Zahájení jednání
2. Kontrola úkolů ze zasedání č. 14/2013 ze dne 26.09.2013
3. Schválení návrhu změny rozpočtu městyse Buchlovice na rok 2013
4. Schválení rozpočtového provizoria městyse Buchlovice pro rok 2013
5. Žádost Lesů ČR, Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové na odprodej pozemků ve vlastnictví městyse Buchlovice, p.č. 1866/30 o výměře 146 m² (vodní plocha) a p.č. 1866/86 o výměře 1.125 m² (vodní plocha) v celkové výši 38.130,- Kč na základě znaleckého posudku Ing. Radka Zádrapky ze dne 19.11.2013, oba pozemky leží pod hladinou vodní nádrže na Smrad'avce.
6. Žádost o směnu pozemků v k.ú. Buchlovice z důvodu sjednocení vlastnictví pozemků pod komunikacemi mezi žadatelem Lesy ČR, s.p., Lesní správa Buchlovice, nám. Svobody 289, 687 08 Buchlovice a městysem Buchlovice. Nabízené pozemky ke směně ve vlastnictví Lesů ČR, s.p.: p.č. 1885/2, 1.245 m² – ostatní plocha, jiná plocha, p.č. 1895/2, 59 m² – ostatní plocha, jiná plocha, p.č. 3080/4, 421 m² – ostatní plocha, ostatní komunikace. Pozemky v majetku městyse Buchlovice, o které mají Lesy ČR, s.p. v rámci směny zájem: p.č. 2610/4, 34 m² – ostatní plocha, ostatní komunikace, p.č. 2610/9, 310 m² – ostatní plocha, ostatní komunikace, p.č. 2569/19, 50 m² – ostatní plocha, ostatní komunikace, p.č. 2600/59, 26 m² – vodní plocha, koryto vodního toku přirozené nebo upravené, p.č. 3318/3, 382 m² – trvalý travní porost, p.č. 3367/3, 208 m² – ostatní plocha, ostatní komunikace, p.č. 3377/3, 296 m² – trvalý travní porost, p.č. 3377/4, 187 m² – trvalý travní porost, p.č. 3374/2, 3.578 m² – trvalý travní porost, p.č. 311/18, 122 m² – lesní pozemek (k.ú. Staré Hutě), p.č. 449/4, 296 m² – ostatní plocha, ostatní komunikace (k.ú. Staré Hutě).
7. Žádost o bezúplatný převod oddělených částí pozemků a garáží ve vlastnictví městyse Buchlovice, původní p.č. 25/5 (oddělená p.č. 25/31 – 19 m²), původní p.č. 25/19 (oddělená p.č. 25/29 – 453 m²) a původní p.č. 30 (oddělená p.č. 30/2 – 42 m², stávající garáže) o celkové výměře 514 m² ve prospěch žadatele – Zlínského kraje, tř. Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín, za účelem vybudování zdravotnické záchranné služby Zlínského kraje – výjezdového stanoviště Buchlovice
8. Nabídka odprodeje orné půdy p.č. 1795/274, 1.274 m² a p.č. 1795, 657 m², v k.ú. Buchlovice, Alena Brázdilová, [redacted], ze dne 10. 10. 2013
9. Odkoupení pozemků městysem Buchlovice v k.ú. Buchlovice, p.č. 1503/8 o výměře 90 m² (ostatní komunikace, ostatní plocha) od majitelů Mileny Kočendové, [redacted] a Petry Ogé, [redacted] a p.č. 1503/2 o výměře 59 m² (ostatní komunikace, ostatní plocha) od majitelů Oldřicha Omelky (1/2) a Zlity Omelkové (1/2), oba [redacted], a to za smluvní cenu
10. Diskuze
11. Seznam usnesení
12. Závěr jednání

Podle ust. § 93 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, jsou zasedání zastupitelstva obce veřejná.

V Buchlovicích dne 05.12.2013

MĚSTYS BUCHLOVICE
NÁMĚSTÍ SVOBODY č. 800
687 08 BUCHLOVICE
IČO: 290 866, DIČ: CZ00290866
-2-

Ing. Jiří Černý
starosta městyse

- 1) Přečtete si oznámení z oficiální úřední desky na internetových stránkách vaší obce a odpovězte na následující otázky:
 - Jakým jazykem jsou oznámení napsaná?
 - Co je jejich obsahem?
 - Čemu v nich nerozumíte?
 - Proč jsou jednotlivá oznámení důležitá?
 - Koho se týkají?
 - Proč se příspěvky na úřední desce tolik liší od jiných (např. komerčně-zábavních) plakátů?
- 2) Pokuste se zjistit, zda někdo čte úřední desky ve vývěskách na ulici.
- 3) Navrhněte způsob informování občanů, který by dal podle vás větší smysl: jednak by respektoval zákonné povinnosti o informování, ale zároveň by byl vstřícnější vůči občanům (např. konkrétně graficky upravte pozvánku na zasedání zastupitelstva vaší obce nebo navrhněte jiné způsoby).
- 4) Co dělá vaše obec pro to, aby zájem o lokální politiku a participaci občanů zvyšovala? Co by podle vás pomohlo?
- 5) Jsou podle vás občané vaší obce dobře informovaní o dění v obci? Jak se to pozná? (např. zkuste vytvořit anketu, kterou byste obecnou i konkrétní informovanost občanů o dění v obci zjistili).

Zápisy z jednání výboru pro územní plánování a rozvoj města

2017

- [30_zapis_14_11_2017_redigovany.pdf](#)
- [29_zapis_19_10_2017_redigovany.pdf](#)
- [28_zapis_14_09_2017_redigovany.pdf](#)
- [27_zapis_06_06_2017_redigovany.pdf](#)
- [26_zapis_18_05_2017_redigovany.pdf](#)
- [25_zapis_13_04_2017_redigovany.pdf](#)
- [24_zapis_14_03_2017_redigovany.pdf](#)
- 23. jednání výboru bylo zrušeno
- [22_zapis_17_01_2017_redigovany.pdf](#)

27

Zápis zastupitelstva Mostu

■ Zápis z 24. zasedání Zastupitelstva města Mostu ve funkčním období 2014 - 2018 konaného dne 10. 5. 2018 [PDF, 3,1 MB]

Usnesení č. ZmM/1284/24/2018

Zastupitelstvo města

neschvaluje

zrušení obecně závazné vyhlášky č. 6/2015, o zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, o ochraně veřejné zeleně a zlepšení vzhledu města, a výslovně vyslovuje, že se s Výzvou Ministerstva vnitra ČR ze dne 13. 3. 2018 neztotožňuje a nesouhlasí.

Hlasování č.: 20

pro - 33

proti - 0

zdrž. - 5

Výše uvedené pořadové číslo hlasování nenavazuje číselnou řadou na předchozí hlasování, neboť hlasování č. 19 bylo zmatečné.

28

Zápisy jednání výboru zastupitelstva Hradce Králové

Rada i zastupitelstvo si mohou zřizovat své poradní orgány – komise a výbory. I ty přijímají usnesení a někdy i pořizují zápisy svého jednání. Některé zvláště otevřené obce je zveřejňují. Je jich však málo, takže naprostá většina obyvatel ČR by tyto typy dokumentů mohla získat jedině žádostí podle Infozákona anebo osobně na úřadě nahlížet do jejich usnesení (podle § 16 odst. 2 písm. e) zákona o obcích).

Interpelace

Občané obce i kraje mají podle zákona právo vystoupit na zastupitelstvu a vyjádřit se k určitému bodu programu (§ 16 odst. 2 písm. c) zákona o obcích). Zastupitelé mají též právo vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů a další osoby (§ 82 písm. b) zákona o obcích). Od toho je zvykem v některých obcích odvozovat tzv. „interpelace“, tedy možnost zastupitelů a občanů na jednání zastupitelstva klást různé dotazy a návrhy. Spolu s odpověďmi, které jim podají představitelé samosprávy, se pak někdy také zveřejňují. Tyto interpelace mohou být zdrojem zajímavých informací, doplňujících oficiální pohled o jiné názory.

VYHLEDÁVÁNÍ INTERPELACÍ

Vyhledat

Datum:
od
do
Číslo:
Volební období:
2014-2018

Výpis záznamů 1 až 20 z celkového počtu 1450 vyhovujících záznamů..

Doprava - Parkovací zóny

- 25.04.2018 • [interpelace](#) • podal: PhDr. MLitt. Jan Rybář
- 10.05.2018 • [odpověď](#) • odpověděl: Ing. Roman Mejstřík

[Vyřízeno] termín: 18.05.2018 • odbor: ODŽP

Šatovka - Šatovka

- 19.04.2018 • [interpelace](#) • podal: Bc. Michal Drbout
- 18.05.2018 • [odpověď](#) • odpověděl: Mgr. Ondřej Kolář

29

Interpelace v Praze 6

3) Dotaz na náměstka Výborného a náměstka Koláře:

Bude do pracovního týmu, který bude připravovat přestavbu HZS kromě fanoušků Dukly, přizvána i opozice? Pokud ne, požadujeme vysvětlit proč? Jestli budou do pracovního týmu přizváni zástupci opozice, v jakém formátu?

V současné době je příprava přestavby HZS řešena nejen veřejným projednáváním / i za účasti opozice a fanoušků / ale především na komisi rozvoje města, kde jsou zástupci opozice. Členové komise mají k dispozici aktuální studie, jsou seznamováni s plánovanými setkání s veřejností a i s odborníky. Ke všem krokům mají možnost se vyjádřit a jejich stanoviska jsou uvedena v zápisech.

V současné době není pevně stanovený pracovní tým na přípravu přestavby, nejsou schváleny finanční prostředky na projektovou dokumentaci a ani není prozatím připravován konkrétní návrh řešení do ZMJ.

30

Interpelace v Jihlavě

2. KROK KE ZMĚNĚ CO SE TO TU DĚJE

CÍL

V této aktivitě si vytvoříte systematický přehled o dění v naší obci.

V předchozím kroku Obcí s otevřenýma očima jste získali úvodní představu o tom, jak obec vypadá. Mnoho důležitých věcí ale nemusí být na první pohled vůbec vidět. Cílem druhého kroku tak je nalezení konkrétního tématu, otázky či problému, kterému se budete dále věnovat. S naší nápovědou byste ho mohli doopravdy ve své obci pomoci zlepšit. Abyste se mohli opravdu dobře rozhodnout, je potřeba zmapovat i na první pohled neviditelné dění v obci.

ČAS

Úkol je poměrně náročný, rozhodně vyžaduje dostatek času pro vyhledávání informací, pro jejich ověřování i třídění.

ÚVOD

Rozdělte si (např. v pracovních skupinách) jednotlivé oblasti (viz tabulka níže), ve kterých obec působí, ideálně podle zájmu každého z vás. Možná vás něco zaujalo právě v rámci projektového kroku 1, když jste procházeli vaší obcí s otevřenýma očima. Rozhodně nemusíte pokrýt všechny oblasti.

PRŮBĚH

Vaším úkolem bude využívání veřejně dostupných informačních zdrojů k bližšímu prozkoumání dané obecní problematiky. V této fázi projektu budete sbírat informace a snažit se k nim kriticky přistupovat. Nejprve si ovšem v dostupných zdrojích udělejte jasno a zjistěte, jestli a jak se dají získat. Pro váš přehled může sloužit následující tabulka, kde rozlišujeme oficiální a neoficiální zdroje.

OFICIÁLNÍ

- tištěné i webové zpravodaje obce/kraje
- webové stránky obce/kraje
- sociální sítě obce/kraje
- obecní či krajská televizní vysílání a videa

NEOFICIÁLNÍ

- lokální a regionální noviny
- rozhlasové stanice
- televize
- kritická média politických odpůrců (tištěné noviny, web, sociální sítě apod.)

	Oficiální zdroje	Neoficiální zdroje
Jejich výhody Co dobrého přinášejí?		
Jejich nevýhody Na co si dát při práci s nimi pozor?		

Věnujte zvýšenou pozornost informačním zdrojům, které při práci využíváte:

- Čerpejte informace vždy pokud možno z více zdrojů, ověřujte jejich vzájemnou shodu nebo sledujte rozdíly.
- U každého zdroje informace si položte pět klíčových otázek (Mediální vzdělávání, JSNS.cz):
 - **Kdo** je autorem nebo tvůrcem sdělení? Jaké informace o něm lze dohledat? Kdo vznik a šíření sdělení kontroluje?
 - **Co** je obsahem sdělení? Jaké názory či hodnoty jsou ve sdělení přítomny? Jsou uvedeny zdroje? Lze informace nějak ověřit? Jaké informace chybí?
 - **Komu** je informace primárně určena? Jak se k cílové skupině sdělení dostává? Jak může informace ovlivňovat postoje příjemců?
 - **Jak** sdělení upoutává pozornost? Jaká je forma sdělení (např. použitý jazyk, doprovodný obraz, filmový střih, hudba apod.)? Jaké emoce může sdělení vyvolávat a proč?
 - **Proč** bylo sdělení vytvořeno? Kdo má ze sdělení prospěch či užitek?"
- Váš kritický přístup k informacím může zlepšit např. workshop nebo školení nabízený stránkami www.demagog.cz.¹
- Informací může být zpočátku příliš málo, na konci nejspíš naopak příliš mnoho. Je důležité se v průběhu tohoto kroku vzájemně podporovat, radit si, nebát se požádat druhé o pomoc. Informace průběžně zaznamenávejte, hodnotte co do jejich kvality, třídte. Nemusejí se z vás stát experti na jednotlivé otázky, cílem je získat základní přehled např. o nakládání s odpady nebo řešení dopravy ve vaší obci.

1 <https://demagog.cz/>

OBLASTI	Příklady podotázek a problémů
Výstavba, bydlení, územní rozvoj	Vlastní obec nějaké byty? Má vůbec přehled všech vlastněných domů a pozemků, zveřejňuje ho? Provozuje sociální bydlení? V jakém stavu jsou obecní budovy? Provádí obec nějakou výstavbu? Staví se v obci na vhodných místech? Jak vypadá územní plán vaší obce? Kterým směrem se obec může dále rozvíjet a růst?
Doprava, infrastruktura	V jakém stavu jsou chodníky a vozovky ve vaší obci? Které ulice jsou obecní a které ne? Jsou ve vaší obci nějaká dopravně nebezpečná místa? Jaká je dopravní obslužnost ve vaší obci? Je u vás dostatek míst na parkování? Podporuje obec ekologicky šetrnou dopravu, např. kola? Je v obci dostatečné veřejné osvětlení? Kolik stojí jeho provoz?
Školství, vzdělávání, mládež	Jaké školy a školky se nacházejí ve vaší obci? Kolik dětí do nich chodí? Je v místních školách a školkách dostatek míst pro dorůstající ročníky? Kdo je zřizovatelem škol a školek ve vaší obci? Jak jinak je vaše obec podporuje? Věnuje se obec preventivním programům proti společensky patologickým jevům (kriminalita, gambling, drogy apod.)? Podporuje obec neformální a celoživotní vzdělávání?
Volnočasové aktivity (spolky, sport, kultura)	Jaké spolky na území obce působí? Kolik lidí se jejich činnosti účastní? Jaký dopad má jejich činnost na život v obci? Přispívá obec na činnost takových organizací, kulturních či sportovních spolků? Kolik? Jak se částka mění? Jak jinak město volnočasové aktivity svých občanů podporuje? Jak se granty a dotace přidělují? Je to transparentní a spravedlivé? Existují v obci prostory pro smysluplné trávení volného času i pro neorganizovanou činnost (hřiště, parky apod.)? Provozuje obec knihovnu? Jak je dostupná a jak ji občané využívají? Nabízí veřejné internetové připojení?
Cestovní ruch, kulturní památky	Nacházejí se v katastru obce nějaké kulturní památky zajímavé pro cestovní ruch? V jakém jsou stavu? Provozuje obec informační centrum? Provozuje obec veřejně dostupné toalety? Jakým způsobem se obec propaguje?

ZÁVĚR

- Sdílejte informace, které naleznou jednotlivé pracovní skupiny (průběžně, např. virtuálně, nebo až na závěr formou lineárních prezentací a společné diskuse).
- Porovnávejte své úvodní postřehy, ale i celkový dojem z vaší obce, který vzešel z projektového kroku 1 (Obcí s otevřenýma očima), s vaším novým a hlubším pohledem na dění v obci. Kam jste se posunuli? Která zjištění byla podle vás nejzajímavější?
- Na závěr hlasujte o tom, které konkrétní oblasti nebo konkrétnímu problému se budete věnovat v dalších krocích projektu.

NAVÁZÁNÍ A ALTERNATIVY

- Nezisková organizace Agora CE¹ nabízí středním školám vícedenní program, ve kterém studenti dostanou možnost zasednout na místa zastupitelů své obce. Studentské simulace komunální politiky² můžete využít svou přípravu informací právě pro simulování jednání konkrétního zastupitelstva u vás v obci.
- V průběhu zjišťování informací se budete zřejmě často vracet k dokumentům, které jsou pro fungování obce velice důležité (rozpočet obce, územní plán, registr smluv). Je možné vyčlenit na tyto oblasti zvláštní členy týmu, kteří tyto dokumenty prozkoumají.
- rozpočet obce³ se zpravidla schvaluje na posledním zasedání zastupitelstva v kalendářním roce, ale bývá průběžně upravován na dalších zasedáních; jen některé obce mají zveřejněn přehledný a občanům vstřícný rozpočet, kde lze dohledat konkrétní obecní výdaje (tzv. detailní klikací rozpočet). Starší ukázkou z let 2000–2013 naleznete na www.rozpocetobce.cz. K položkám rozpočtu se pokuste najít související smlouvy v Registru smluv⁴.
- Územní plán⁵ je dokumentem, který nebývá tak často měněn, měli byste ho nalézt na internetových stránkách obce; občané mají možnost se k němu vyjadřovat⁶ a měnit jej⁷.
- Zhodnoťte kvalitu vašeho radničního tisku podle kritérií stránek Hlásná trouba⁸: Do jaké míry nabízí radniční tiskovina prostor pro alternativní názory? Do jaké míry je informačně přínosná pro obyvatele obce?

1 www.agora-ce.cz

2 <https://www.agora-ce.cz/vzdelavani/studentske-zastupitelstvo/>

3 přehled plánovaných příjmů a výdajů obce za určité období, zpravidla rok

4 <https://smlouvy.gov.cz/>

5 kde a co se bude moci v daném místě stavět

6 <http://frankbold.org/poradna/kategorie/uzemni-planovani/rada/uzemni-plany-obci>

7 <http://arnika.org/uzemni-plan-prihrucka-pro-obcany-3>

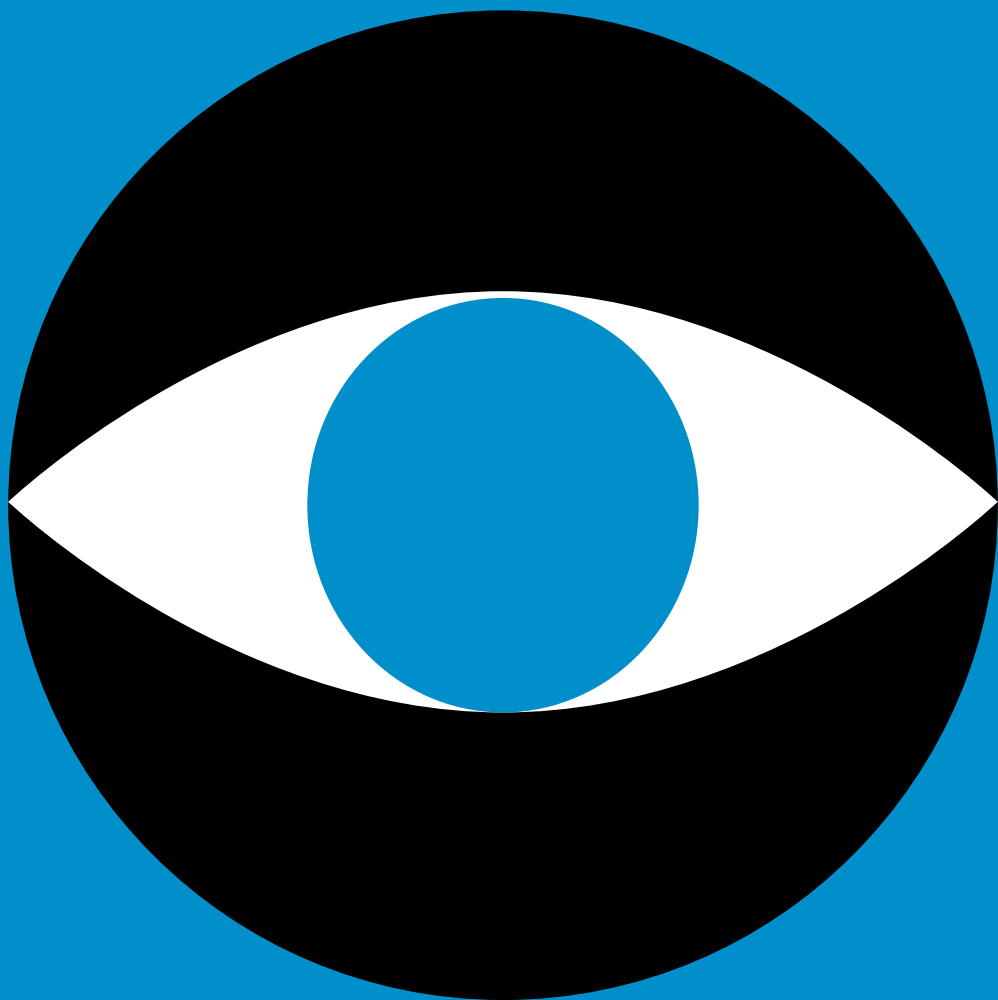
8 <http://hlasnatrouba.cz/jak-to-funguje#hodnoceni>

- Požádejte o informační schůzku zaměstnance obecního úřadu nebo předsedy a členy adekvátních komisí¹ (např. Bezpečnostní komise obce) a výborů (např. Školský výbor obce). Jejich jména a kontakty naleznete většinou na internetových stránkách obce; na schůzku přicházejte s konkrétními dotazy, je dobré otázky zaslat předem, aby se zpovídáný mohl připravit. Podobně můžete oslovit ty zastupitele, kteří se během jednání vyslovili s odlišným názorem (jejich vystoupení by mělo být zaznamenáno v zápisech z jednání obecních zastupitelstev).
- Oslovte novináře/ku z lokálního nebo regionálního tisku, který/á o vaší obci nebo o vaší oblasti zpravidla píše, zeptejte se ho/jí na názor k vybrané problematice nebo jej požádejte o inspiraci v rámci vaší oblasti.
- S jednotlivými oblastmi může pomáhat stránka „Jaké problémy trápí moji obec?“ (www.nasstat.cz).
- chybějí vám nějaké oficiální informace týkající se vašeho tématu? Podejte oficiální žádost o informace podle zákona 106/1999 Sb. (pomůže vám poradna Otevřené společnosti² zaměřená na přístup k informacím nebo právní poradna Frank Bold v rubrice Právo na informace³), žádost lze podat také skrz aplikaci na stránkách www.infoprovsechny.cz. Podívat se tu můžete také na archiv předchozích žádostí o informace podaných prostřednictvím aplikace (včetně některých oficiálních odpovědí).

1 společně s výbory poradní orgán samosprávy, přijímají usnesení, z jejich jednání často vzniká zápis, který ovšem většinou nebývá zveřejňovaný a lze ho tak získat jen na speciální žádost

2 <http://www.otevrenaspolecnost.cz/pravo-na-informace/zadam-o-informace>

3 <http://frankbold.org/poradna/kategorie/pravo-na-informace>

JAK KOMENTOVAT

Proč komentovat dění kolem sebe

„Mlčení je souhlas“, říká staré pořekadlo. Pokud se neozveme, když se nám něco nelíbí a chceme něco jinak, pak „úřední mašina“ pojede v režii pouze některých zájmů anebo jen samospádem a setrvačností. Nemysleme si, že o našich problémech někdo sám od sebe automaticky ví. Často se věci nějak rozhodnou a nakonec nikdo ani neví proč. Jiné přísloví zní „Líná huba, holý neštěstí“. Nebojte se ozvat, vyslovit názor a zájem. Někdy stačí malý impuls a mnoho se změní. Nejprve se budeme věnovat tomu, co můžete komentovat na svojí škole. Potom se zaměříme na místo, kde žijete. Budeme se věnovat také tomu, kdy a kde se ozvat se svými názory a jestli vás při tom omezuje váš věk.

Proč komentovat dění na své škole?

Na školství se vydávají gigantické veřejné prostředky. Ministerstvo školství má hned po důchodech a sociálním systému druhou největší kapitolu ve státním rozpočtu (asi 150 miliard Kč). Z hlediska počtu veřejných zaměstnanců jsou pedagogové bezkonkurečně největší skupina (36%). Jde o veřejnou službu, jejímiž klienty jsou děti (žáci a studenti). Často se jedinež ony mohou vyjádřit k její kvalitě. Také školský zákon výslovně stanoví právo žáků ptát se a vyjadřovat své názory na školu, průběh vzdělávání, tedy i pedagogy, organizaci, kvalitu, vybavení a další okolnosti.

§ 21 školského zákona

Práva žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků

- (1) *Žáci a studenti mají právo*
 - b) *na informace o průběhu a výsledcích svého vzdělávání,*
 - d) *zakládat v rámci školy samosprávné orgány žáků a studentů, volit a být do nich voleni, pracovat v nich a jejich prostřednictvím se obracet na ředitele školy nebo školskou radu s tím, že ředitel školy nebo školská rada jsou povinni se stanovisky a vyjádřeními těchto samosprávných orgánů zabývat a své stanovisko k nim odůvodnit,*
 - e) *vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována pozornost odpovídající jejich věku a stupni vývoje,*
 - f) *na informace a poradenskou pomoc školy nebo školského poradenského zařízení v záležitostech týkajících se vzdělávání podle tohoto zákona.*

ÚKOL 5

KECAT DO ŠKOLY?

61

Škola je jedním z hlavních témat hovorů mezi studenty. Tráví v ní mnoho času, přináší jim jedinečné, pozitivní i negativní zkušenosti, emoce, vztahy. Je to prostor, který spoluvytvářejí, ať chtějí, nebo nechťejí.

Posudte sami efektivnost způsobů, kterými se studenti ke škole vyjadřovat mohou. Jaké jsou výhody a nevýhody těchto způsobů mluvení o škole? Které mohou spíše vést k pozitivní změně situace? Které jsou pro diskutující bezpečné a které nebezpečné a proč?

Se založením Studentského parlamentu rádi poradí např. v Centru pro demokratické učení (CEDU)¹, doporučujeme také jejich metodickou příručku k zakládání žákovských parlamentů², nebo v České středoškolské unii (ČSU)³.

- 1 <http://cedu.cz/rzp/ucitele/stranka/konzultacni-centra>
- 2 <http://www.skolaprodemokracii.cz/stahnout-soubor?id=317>
- 3 <https://stredoskolskaunie.cz/parlamenty/vzorova-samosprava/>

Kde se studenti vyjadřují o škole?	Výhody	nevýhody
hodiny občanské výchovy/základů společenských věd		
sociální síť		
neformální povídání s kamarády		
školní parlament		
třídnická hodina		
ranní kruh, komunitní kruh apod.		
schránka důvěry (na školní chodbě) kniha přání a stížností apod.		
speciální aplikace a stránky např. aplikace Známkuj učitele např. stránky Hodnoceníškol.cz		

ÚKOL 6

DISKUSE K EVALUACI ŠKOLY

Probíhá na Vaší škole pravidelně hodnocení školy, tzv. evaluace? Je umožněno také posuzování z pohledu studentů? Je účast v hodnocení povinná nebo dobrovolná? Je účast anonymní, nebo je možné zjistit, kdo jak odpovídal? Má takové hodnocení¹ nějaký reálný dopad? Obsahuje hodnotící dotazník pro studenty položky, které školu skutečně posoudí ze všech možných úhlů?

České školy musejí podle Školského zákona provádět sebehodnocení (tzv. autoevaluaci) a promítat výsledky tohoto hodnocení do výroční zprávy o činnosti školy. Samotné ministerstvo školství nabízí školám na svých stránkách² doporučení a nápady, jak autoevaluaci vytvářet.

Autoevaluace škol může být konstruktivním prostorem, kde se o dění ve škole mohou smysluplně vyjádřit také studenti. Oblasti, ve kterých by měly být školy hodnoceny, jsou např. ty uvedené v následující tabulce. Do jaké míry podle vás mohou tyto oblasti hodnotit samotní žáci školy?

1 evaluace – hodnocení

2 <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/skolskareforma/autoevaluace>

Hodnocená oblast školy	Příklady	Do jaké míry podle vás mohou tyto oblasti hodnotit samotní žáci školy?
Vybavení školy	vybavení školy (počítačová technika, zvláštní didaktické pomůcky, tělocvična, jídelna, dílny, hřiště, knihovna), hygienické podmínky (světlo, teplo, toalety, hygienické prostředky na toaletách apod.), bezpečnost ve škole, estetické prostředí ve škole (výmalba, výzdoba...)	
Průběh vyučování	chování učitelů: vztah učitelů k předmětu a k žákům, rozmanité metody při výuce, srozumitelnost, poutavost, schopnost motivovat žáky, individuální přístup, vhodné způsoby testování, spravedlivé známkování, vstřícné neponižující chování k žákům, chování žáků během vyučování	
Výsledky školy	úspěšnost absolventů školy v dalším vzdělávacím procesu, uplatnění v zaměstnání, meziškolní soutěže, olympiády, podpora nadaných žáků, podpora žáků se specifickými potřebami apod.	
Atmosféra ve škole	celkové klima školy (panující atmosféra), další zájmové a mimoškolní činnosti pořádané školou (kroužky, družina, doučování), práce školního psychologa, práce preventisty sociálně nežádoucích jevů (šikana, drogová problematika apod.)	
Škola a okolní svět	ochota školy nabízet rodičům aktivní účast na životě školy (akce pro rodiče, komunikace s rodiči, např. projekt Rodiče vítáni), ochota společně řešit vznikající problémy (konzultace, rodičovské schůzky) školní webové stránky a stránky na sociálních sítích, nástěnky, školní časopis	
Vedení a řízení školy	hospodaření školy, zvládání administrativních úkonů, marketing	
Přidaná hodnota školy	specifičnost, unikátnost vaší školy	

- Pokud vaše škola evaluaci ještě neprovádí, zeptejte se vedení školy proč a nabídněte s provedením evaluace svou pomoc; můžete samozřejmě provést evaluaci vlastní (zajistěte vhodný dotazník, viz dále, anonymnost dotazníku, reprezentativní vzorek dotazovaných studentů a citlivou interpretaci a zveřejnění výsledků).
 - Studenti zpravidla vysoce oceňují, mohou-li se beztrestně (anonymně) vyjádřit k životu ve škole, o to víc, pokud je jejich slušně a konstruktivně vyjádřený názor jasně slyšen. To nemusí znamenat, že se studentům ve všem vyhová.
 - Učitelé se často evaluace ze strany studentů bojí, je jim pochopitelně nepříjemná; mají tendenci žáky podhodnocovat jako nekompetentní k hodnocení vzdělávacího procesu; mnozí mohou mít špatnou zkušenost s vulgárními poznámkami či názory ze strany žáků - kultivace vzájemného sdělování názorů je společným úkolem žáků i učitelů.
- Pokud vaše škola evaluaci provádí již více let, porovnejte výsledky v čase: Co se zlepšuje? Co zhoršuje? Na která témata vedení školy reagovalo, na která nikoli?
 - Porovnejte evaluaci, kterou provádí vaše škola s jinými dostupnými evaluačními dotazníky: např. s americkým evaluačním dotazníkem *My Student Survey*, který doporučuje Česká středoškolská unie na svých stránkách¹.
 - Uspořádejte doplňkovou evaluaci těch oblastí, kterých se stávající evaluace nedotýká. Pozor, nepřejímejte automaticky cizí dotazníky: některé jsou pro vaše podmínky zbytečně složité, některé moc dlouhé, některé otázky se netýkají života přímo ve vaší škole!

DISKUSE

- Uspořádejte diskusi nad výsledky evaluace: Pozvěte na diskusi především vedení školy, zástupce studentů a žáků, ale také učitele, další zaměstnance školy, rodiče, zástupce zřizovatele školy atd.
 - Nepodceňte včasnost, množství a způsob pozvánek na diskusi (viz úkol 4 Být ve formě), některé účastníky či diváky by se možná hodilo pozvat osobně.
 - Zvolte dobré místo ve škole (nebo možná mimo ni?), důležité je, aby bylo debatu dobře slyšet (zvažte možnost ozvučení), aby bylo na diskutující dobře vidět.

¹ <https://stredoskolskaunie.cz/wp-content/uploads/2017/01/step.pdf>

- Zvolte pro diskusi dobrý čas, aby se mohlo účastnit nejen co největší množství studentů, ale pokud možno také výše zmíněná širší veřejnost.
- Pořádejte ve škole podobné diskuse pravidelně, např. dvakrát za pololetí; organizátorem by se mohl stát váš studentský parlament; diskuse mohou být vedené jako setkání s vedením školy nebo tematicky (např. školní jídelna, mobilní telefony ve škole, spravedlivější známkování).
- Pokud si zpočátku nevěříte, požádejte o pomoc důvěryhodného učitele (např. koordinátora studentského parlamentu nebo výchovného poradce), pomůže např. s moderováním diskuse, vstřícným pozváním učitelského sboru apod. Trénink v diskusi získáte např. prostřednictvím organizace Agora CE¹, která nabízí školám lekce o debatování.
- Vyvarujte se v diskusích známých argumentačních faulů (též jako „sofistické důkazy“), jejich seznam naleznete mimo jiné např. na stránkách Hate Free².
- Jak vést diskusi o citlivých tématech ve škole radí část příručky „Politika do školy patří“ Centra pro občanské vzdělávání, dostupná také on-line³ (str. 17 – 21).
- Rady a tipy pro debatování ve školách nabízí také Asociace debatních klubů⁴.

1 <https://www.agora-ce.cz/vzdelavani/studentske-zastupitelstvo/>

2 <https://www.hatefree.cz/co-delat-kdyz/argumentacni-faulty>

3 http://www.obcanskevzdelavani.cz/uploads/731d132bc000d709724f22e-5beb11623b48e6e73_uploaded_cov2012-politika_do_skoly_patri.pdf

4 <http://debatovani.cz/web/>

PROČ KOMENTOVAT DĚNÍ VE SVÉM KRAJI, OBCI/MĚSTĚ?

Život a politické rozhodování na regionální a místní úrovni se nás dotýká nejbližší, nejvíce zasahuje do našeho denního života, ovlivňuje naše praktické možnosti. Jeho důsledkem je buď určitý komfort, kterého si denně užíváme, anebo naopak problémy, obtíže, nedostatek příležitostí či nějaká další „pruda“.

Politické rozhodování na této úrovni probíhá v zásadě cestou tzv. samosprávy. To znamená, že společenství lidí z daného místa (ať je to kraj, který mívá stovky tisíc až milion obyvatel, anebo obce a města, které mívají od desítek až po statisíce obyvatel) si ve volbách volí reprezentaci – zastupitele jen pro tuto zeměpisnou oblast. Ti tvoří zastupitelstvo, které ustavuje místní „vládu“, nazývanou rada obce nebo kraje, a volí také starostu nebo hejtmána, který je v čele této vlády. U nejmenších obcí se rada nevolí a její roli plní starosta. Ústava pak zaručuje, že tato samospráva si velkou část věcí, které se odehrávají na jejím území, rozhoduje sama a stát jí do toho nesmí příliš zasahovat. Na svou činnost dostává samospráva velký objem veřejných peněz, vybíraných v daních. Její průběžnou, praktickou činnost pak realizuje krajský nebo obecní (městský) úřad, tedy úředníci a další pracovníci. Samosprávy také mohou pro své úkoly vytvářet různé typy organizací. Například organizace příspěvkové (těmi je většina škol), anebo obchodní společnosti (například časté je, že Technické služby města mají podobu s.r.o. anebo akciové společnosti).

Tito lidé, které si volíme a platíme, aby nám zajišťovali různé společné potřeby, jako je doprava, školství, bezpečnost a další, zdaleka nevědí vše, a to ani o našich potřebách, ani o problémech a možnostech, které při zajištění různých potřeb vznikají. Nepředstavujeme si, že to jsou jacísi „oni“, kteří na to vše mají již hotový názor a definitivně zavedené postupy. A že na druhé straně jsme „my“, kteří můžeme jen přijímat výsledky „jejich“ rozhodnutí a případně je v hospodě kritizovat.

Ve skutečnosti lidé, kteří tvoří „politické struktury“, sami zpravidla nemají dost podkladů pro své rozhodnutí či jeho přípravu, a přirozeně by chtěli znát názor veřejnosti, aby se měli podle čeho zorientovat. Anebo nějaký názor mají, ale pokud se dozvědí jiný, rádi ho zařadí mezi svá východiska. Vůbec nemusí jít o souboje mezi „námi“ a „jimi“. K tomu dochází spíše tehdy, když do věci vstoupíme se strachem a předpokladem, že neuspějeme. Proto hned vzniká pocit útoku a obrany, souboje. To je však nejméně účinný postup. Ke vzniku situace „souboje“ také velmi přispívá informační asymetrie – pokud se ukáže, že naše znalosti o tom, co chceme řešit, jsou zatím tak malé, že to brání vzájemnému porozumění.

Druhá strana mince - skryté zájmy

Ne vždy ale platí, že úmysly, připravenost a ochota politických představitelů anebo pracovníků úřadu je ideální. Můžeme narazit na

situace, kdy v nějaké kauze, která nás začala zajímat, hrají roli skryté zájmy, klientelismus (přihrávání zakázek spřátelené firmě), někdy dokonce korupce (uplácení za to, že se rozhodne určitým způsobem). Také můžeme narazit na člověka, který neumí komunikovat a začne například hned zneužívat, že o věci samozřejmě víme méně než on, který je „u zdroje“. My jako občané ale nemáme povinnost všemu rozumět, znát všechny předpisy, předcházející rozhodnutí, pravidla postupu při rozhodování. Každý veřejný představitel by měl být připravený tyto okolnosti vysvětlit. Na druhou stranu alespoň základní informace je třeba si vždy aktivně obstarat, než se na odpovědné pracovníky s něčím obrátíme.

Co tedy mohu komentovat?

Ze všeho, co jsme zatím uvedli a popsali, plyne, že aktivní občan může a často by měl komentovat široký okruh událostí, situací, rozhodnutí a jejich příprav. Komentovat může i chování svých zvolených představitelů, jejich schopnost komunikovat a vysvětlovat občanům své záměry.

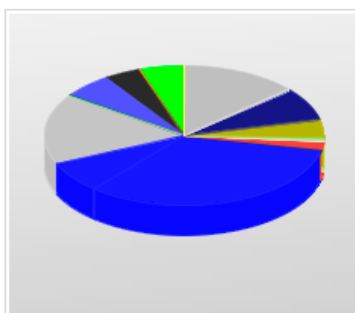
Nejtypičtější situací, kdy občan má možnost vyjádřit se, je příprava rozhodnutí rady nebo zastupitelstva kraje nebo obce.

Shrňme si některé nejvýraznější typy rozhodnutí, které mohou významně ovlivnit náš život, a které (v zastoupení občanů - voličů) přijímají samosprávy. Budeme se asi trochu opakovat, ale zatímco předtím jsme se zaměřovali obecně na témata, o kterých je dobré se informovat, nyní podrobněji rozebereme proces rozhodování. Po prostudování této části byste měli mít jasnější představu, v jakou chvíli se do procesu svým komentářem zapojit, jak vzniká rozpočet, jak se rozhoduje o významných investicích. Více prostoru také věnujeme plánování podoby veřejného prostoru.

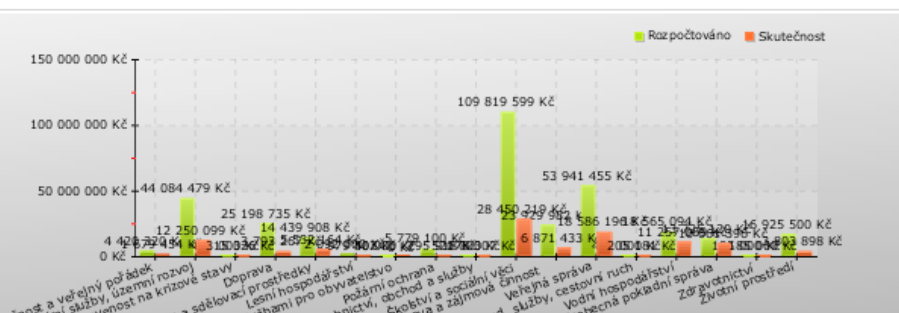
Rozpočet

Zcela zásadním rozhodnutím je rozpočet, který určuje, na co půjde více a na co méně peněz. Pokud bych v průběhu roku přišel s požadavkem nějaké větší investiční akce, jako je například vybudování či oprava chodníku, nutně narazím, protože v rozpočtu na to nejsou

Struktura výdajů

Stav čerpání

Nové Město na Moravě - rozpočet města

schválené peníze. Větší záměr tedy nutně začíná s ročním nebo víceletým předstihem při projednání a schválení rozpočtu.

Rozpočet obvykle navrhuje příslušný odbor úřadu pod dohledem odpovědného člena rady (např. radní pro hospodaření, pro ekonomiku apod.). Pak jej projednává finanční výbor (ten musí povinně mít každá samospráva). Již v tuto chvíli musíme jeho přípravu komentovat, protože jde o složitou hru čísel a později už může být „s křížkem po funuse“. Většina obcí zveřejňuje program jednání finančního výboru (i když to není povinnost). Můžeme se tak s návrhy obrátit na jeho členy. Jednání výborů však zpravidla bývá neveřejné.

Návrh rozpočtu (i návrh závěrečného účtu) se musí před jeho projednáním v zastupitelstvu zveřejnit (podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů¹) a být nejméně po dobu 15 dnů přede dnem jejich projednání v zastupitelstvu dostupný na úřední desce i na internetu. Po tuto dobu též dospělí (alespoň 18 let) občané mohou předkládat k rozpočtu písemné připomínky a poté se při projednání těchto dokumentů v zastupitelstvu k němu vyjadřovat.

Další podrobnosti o rozpočtu obcí najdete například [ZDE](#).

Participativní rozpočet

Některé osvětenější obce v poslední době zapojují občany přímo do tzv. participativního rozpočtování. Spočívá v tom, že určitá menší část rozpočtu, například několik milionů u středního města, se vyčlení na projekty, které navrhnou občané. Návrhy úřad vyhodnotí z hlediska proveditelnosti (něco třeba vůbec nejde realizovat z právních nebo faktických důvodů). O takto ověřených projektech pak veřejnost hlasuje na internetu. Vítězné projekty se realizují.

Příklady participativních rozpočtů najdete [ZDE](#).

Dáme na vás | Aktuální | Galerie projektů | Realizace projektů | Kontakty

Participativní rozpočet

PROHLÉDNOUT GALERII

Realizace projektů

Vy jste navrhli, vy jste podpořili, vy jste rozhodli. A město Brno ty nejuspěšnější projekty právě připravuje. Podívejte se, jak probíhá jejich realizace:

Propojení Žebětína i horní části Bystřce s Kohoutovicemi pro pěší i cyklisty.

60 %

Rozpočet: 600 000 Kč
Lokalita: Brno - Žebětín
Navrhovatel: Oldřich Drápal

2 031 hlasů

2 173 142

1 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Kraj

Kraje pro celé své území zpracovávají a přijímají Zásady územního rozvoje. Ty by měly stanovit zejména:

- základní požadavky na uspořádání území kraje,
- účelné využití tohoto území,
- plochy nebo koridory, které mohou mít důležitý význam pro celý kraj (jde zejména o dopravní stavby a jiné veřejně prospěšné stavby).

Zásady tedy vymezují zejména záměry nadmístního charakteru, což jsou významné silnice, železnice, velké průmyslové zóny, atd. Ještě vyšším typem plánovacího dokumentu je Politika územního rozvoje, tedy „nejvyšší“ územní plán, který určuje základní požadavky na rozvoj území celé České republiky.

Obec

Na Zásady územního rozvoje pak navazují Územní plány obcí. Jsou velmi podrobným popisem toho, jak bude uspořádáno území obce např. z hlediska ochrany životního prostředí, rozmístění průmyslových areálů nebo komunikací, rodinných domků či sportu a rekreace. Územní plány tak řeší budoucí podobu veškerých ploch na území obce.

Podle stavebního zákona obecní úřad předkládá zastupitelstvu minimálně jednou za čtyři roky zprávu, jak se územní plán osvědčil a co je potřeba změnit, zrušit nebo nově vymezit. Teoreticky je tedy možné dosáhnout změny územního plánu minimálně jednou za čtyři roky. U větších měst to bývá zpravidla častěji s ohledem na nutnost reagovat na nastalou situaci.

Návrh územního plánu nebo jeho změny se musí projednat veřejně. Nejprve se projednává „zadání“. Každý včetně občanů, kterým ještě nebylo 18 let, může podat připomínku. Obec nemá povinnost připomínkám vyhovět, může je ale zohlednit. Návrh zadání následně schvaluje zastupitelstvo, kterého se lze účastnit, občané nad 18 let mají vždy možnost i vystoupit, ti mladší ve chvíli, kdy jim to zastupitelé umožní.

Hotový návrh se objeví na úřední desce a můžete k němu opět podávat připomínky. Pouze vlastníci nemovitostí mohou podat „námitku“, která oproti připomínce musí být jednotlivě projednána a rozhodnuto o ní. Pokud zjistíte, že se chystá významná negativní změna, můžete oslovit některého vlastníka nemovitosti a přesvědčit ho, aby podal námitku.

Další podrobnosti o územním plánu obcí najdete například [ZDE](#).

Významné investice

Může jít o dopravní stavby, stavby a opravy škol a školek, sportoviště, úpravy parků a další. Samozřejmě jejich příprava začíná již v rozpočtu. Důležité ale je věcné zadání – jak mají vypadat. To se zpravidla odehraje na jednání poradních orgánů – výborů zastupitelstva nebo komisí rady, které bývají neveřejné. Pokud se chceme k těmto věcem vyjádřit, máme dvě možnosti:

- a) u opravdu významných záměrů se můžeme pokusit přesvědčit vedení kraje nebo radnice, aby zahájilo participaci veřejnosti – zapojilo ji do projednání. Takový projekt by pak měl projít několika fázemi. Při nich se zajistí informovanost a identifikují se klíčoví zástupci veřejnosti, kteří podají své připomínky. Celý proces konečně vede k formulaci zadání založeného na domluvě, ve kterém jsou zohledněny a sladěny různé zájmy veřejnosti.
- b) Můžeme také oslovit členy poradních orgánů a zastupitelstva, případně jim předat písemné požadavky a podklady. Pomůže nám jejich přehled na webu a zveřejněné pozvánky na jednání. Můžeme si i formálně (žádostí podle Infozákona) nebo neformálně zjistit, kdy se budou podklady projednávat, a tyto podklady si i obstarat.

V dalších fázích se pak záměry projednávají v radě a nakonec často i v zastupitelstvu. V tom případě nám pomůže program zastupitelstva. Můžeme si obstarat podklady pro jednání a oslovit některého člena zastupitelstva, aby při projednání hájil určitý názor. Občané starší 18 let též mají právo na jednání vystoupit, což neznamená, že nemohou vystoupit i lidé mladší, pokud jim to zastupitelstvo umožní.

Další významné záležitosti

Mezi významné záležitosti obce, které stojí za to sledovat, komentovat a případně požadovat změnu, patří také organizační věci, jako například transparentnost radnice nebo protikorupční opatření.

Můžeme se tak zabývat například tím, zda naše obec zveřejňuje informace o jednání svých orgánů:

- zápisy a usnesení zastupitelstva, rady, ale i komisí, výborů
- podklady pro tato jednání, ať předem (což je optimální, ale dělá to zatím jen několik měst a obcí), anebo alespoň zpětně
- jmenovitá hlasování v těchto orgánech
- interpelace

Dále zda zveřejňuje údaje o hospodaření a nakládání s veřejnými prostředky:

- podrobný a srozumitelný rozpočet
- smlouvy (ty nad 50 000 již dnes musejí být zveřejněny ve veřejném registru smluv¹)
- faktury a objednávky
- veřejné zakázky
- platy a odměny úředníků a funkcionářů
- informace o zřizovaných a ovládaných organizacích, o jejich rozpočtech, příjmech z rozpočtu obce, o jejich struktuře, úkolech a postupech

Dále zda obec či kraj na webu poskytuje občanům možnost klást dotazy, dostávat na ně od odpovědných představitelů radnice odpovědi, případně i vést diskusi mezi občany navzájem o významných záležitostech obce – například formou webové rubriky Otázky a odpovědi nebo Volné diskuse.

Do této skupiny patří i kvalita webu, jak je přehledný a zda obsahuje opravdu dostatek potřebných informací pro občany. Můžeme komentovat, zda rubriky opravdu slouží obvyklému zájmu návštěvníků, zda na webu funguje vyhledávání. Můžeme se zajímat i o systém rozesílání informačních SMS, které se hodí především při informování o náhlých problémech v dopravě, ohrožení živelnými pohromami, rozsáhlých hygienických ohroženích jako je kontaminace vody atd.

1 <https://smlouvy.gov.cz/>

Diskuze na téma: Dotazy a připomínky

Zobrazeno je 15 z celkem 27 záznamů na stránce: < -1- 2 >

Svoz odpadů

Poslední příspěvek: **David Jirušek**: Dobrý den, prosím o vysvětlení přesunu, resp. přemístění kontejnerového stání (viz http://dolnibrezany.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=2879&id=13698). Pro mne osobně to problém...

Počet příspěvků: 65
Datum: 1.6.2018 10:33:37

Obchvat Dolních Brežan

Poslední příspěvek: **V.Michalik, starosta**: Dobrý den pane Tichoto, omlouvám se za poždění v reakci. Ano došlo ke zlepšení protihlukových opatření zejména doplněním protihlukových stěn a valů a protihlukového asfaltového koberce. Stanovisko...

Počet příspěvků: 9
Datum: 29.5.2018 18:47:36

Místní komunikace, značení, provoz ulicemi

Poslední příspěvek: **Zdeněk Kovářik**: Dobrý den paní Zvolská, přechod v tomto úseku nelze zatím realizovat, protože přechody se policií povolují výhradně tehdy, pokud na obou stranách silnice je chodník a přechod vede z chodníku na...

Počet příspěvků: 297
Datum: 29.5.2018 13:32:38

Kdy se ozvat se svými názory?

Aby bylo naše vyjádření k takovým věcem účinné a přínosné, je třeba znát, jak taková rozhodnutí zpravidla vznikají. Nejhorší je přiběhnout „na poslední chvíli“, když už se o věci třeba má hlasovat na zastupitelstvu, se zásadní námitkou či požadavkem změny. V tu chvíli už je těžkopádný proces rozjetý a těžko se zastaví. Politici a úředníci spíš řeknou „*proč jste s tím nepřišli dřív*“, než že by vše najednou zastavili a začali projednávat nanovo.

Proto je třeba zopakovat si, že v samosprávách většina rozhodnutí vzniká jako programový záměr, formulovaný radou (tj. místní „vládou“). Často jsou záměry na začátku volebního období shrnuty v tzv. „programovém prohlášení“. Pokud tedy občané chtějí v obci prosadit nějaké větší změny, měli by začít již před volbami a přesvědčovat jednotlivé politické subjekty¹, aby změny zahrnuly do svých programů. To bývá optimální okamžik, kdy určitý nápad „zařadit“ do politického soukolí, protože politici zvláště před volbami rádi slíbí to, co voliči požadují. Pokud pak požadavek i po volbách pravidelně připomínáme, můžeme se odkázat na již jednou daný slib.

Mohou se k věcem vyjadřovat i děti do 18 let?

Samotná účast (přítomnost) na veřejných jednáních orgánů není omezena věkem. Jestli vám nebylo 18, nemáte podle § 16 odst. 2) našeho zákona o obcích² pouze nezpochybnitelné právo přímo vystoupit na jednání, což neznamená, že na něm vystoupit nemůžete, když vám to členové těchto orgánů umožní. U návrhu rozpočtu je omezena věkem 18 let možnost *podat k němu písemné připomínky* a též možnost vystoupit k němu na jednání zastupitelstva. U projednání územního plánu taková omezení právní předpisy neobsahují, ovšem silnější slovo mají jen vlastníci nemovitostí. Autoři této příručky jsou navíc toho názoru, že i děti pod 18 let mají v souladu s naším platným právem nárok na zastupitelstvu vystoupit: Již v roce 1991 jsme totiž ratifikovali Úmluvu o právech dítěte³, ve které se v čl. 12 odst. 1) *zavazujeme zabezpečit dítěti, které je schopno formulovat své vlastní názory, právo tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni*. Naše Ústava⁴ pak v čl. 10 stanoví, že *vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva*.

Jsme jednoznačně přesvědčeni, že dění na zastupitelstvu obce, ve které dítě žije, se jej dotýká - a že má na zastupitelstvo v těchto záležitostech právo vyjádřit svůj názor, pokud je schopné si ho vytvářet a dostatečně jej formulovat. Znamená to, že náš zákon je v tomto ohledu s mezinárodní smlouvou rozporu a tak se místo něj přímo

1 Mohou to být politické strany, hnutí nebo kandidátky nezávislých kandidátů.

2 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

3 <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

4 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

uplatní samotná úmluva. Takto můžete argumentovat, pokud by vám právě z důvodu věku vystoupení na zastupitelstvu neumožnili. Pokud se vám ovšem do takového sporu nechce a 18 vám ještě nebylo, máte vždy možnost najít někoho staršího, kdo se stane tlumočnickem vašich názorů.

KDE VŠUDE MŮŽEME VEŘEJNÉ VĚCI KOMENTOVAT A JAK JE (SPOLU)TVOŘIT?

Periodikům, webovým stránkám i sociálním sítím jsme se už věnovali, když jsme řešili, kde všude se můžeme informovat a jaká jsou s tím spojená úskalí. Opakovaně jsme se taky vraceli k fungování zastupitelstva a jeho významu. Nyní se na tyto nástroje komunikace zaměříme znovu s ohledem na to, jak postupovat, pokud v nich hodláte prezentovat vlastní postoje a názory.

Periodika

Nejčastějším sdělovacím prostředkem v obcích stále ještě jsou místní tištěné zpravodaje. Tato radniční periodika mají ze zákona (tiskový zákon, § 4a¹) povinnost přinášet též „objektivní a vyvážené informace“ o obci či kraji. Takto obecně formulovaná povinnost dává určitý základ, aby i občané požadovali otištění některých článků, které se vyjadřují k problémům a potřebám obce. Často mají vyhrazen prostor pro dopisy a sdělení čtenářů. Přímý nárok na zveřejnění jakéhokoliv článku však samozřejmě neexistuje – redaktor posoudí, co se do čísla hodí a vejde. Pouze členové zastupitelstva mají konkrétnější právní nárok na to, aby jejich názory v periodiku zazněly, a mohou ho dokonce vymáhat soudně.

Pokud tedy chcete seznámit širší okruh občanů se svými zjištěními, závěry a návrhy k obecním záležitostem, můžete se na redakci zpravodaje obrátit a jednat o přiměřeném rozsahu, v němž by se zveřejnily. Pokud narazíte na neochotu, můžete se obrátit na člena zastupitelstva, aby takové sdělení požadoval otisknout za sebe.

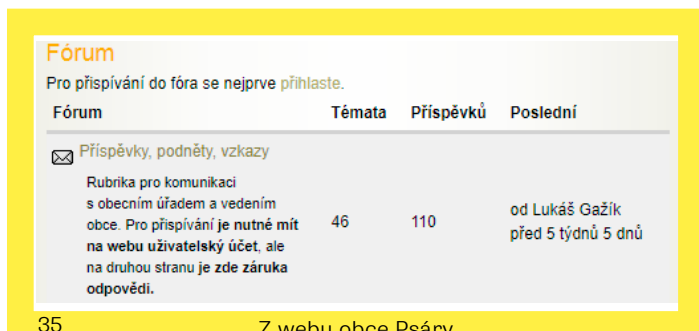

1 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-46>

Webové stránky

Na webových stránkách mohou obce dobrovolně provozovat diskusi nebo rubriku typu Otázky a odpovědi, kde lze představitelům radnice klást otázky a oni na ně odpovídají. Zde je také možné alespoň okruhu

uživatelů (a samozřejmě i radnici) sdělit svá zjištění, názor na některé záměry, projekty, nedostatky, předkládat požadavky. Jde o neformální komunikaci. Odpovědi a řešení nelze vynucovat, ale jako nástroj komunikace může taková forma dobře posloužit.

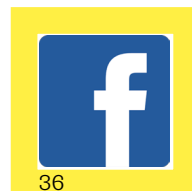

35

Z webu obce Psáry

Sociální sítě

Pokud kraj nebo obec provozuje svou stránku na Facebooku, zpravidla umožňuje vkládání příspěvků návštěvníků. I zde je tedy možné komentovat dění v obci, včetně fotografií a videí.

36

Každý též může vytvořit facebookovou skupinu, která se bude věnovat poměrům v obci, umožňovat komunikaci občanů, které zajímá veřejný život. Účinnost komunikace touto cestou je dnes mimořádná. Každý, kdo používá Facebook, se tak může zapojit do komentování a řešení určitého místního problému. Okolo jednotlivých kauz, například stavby továrny, obchvatu, běžně vznikají skupiny, není problém založit k takovému tématu stránku a vkládat na ni aktuality, dokumenty, názory.

Veřejné shromáždění

Každý má právo svolat a organizovat veřejné shromáždění, vyjadřovat se na něm. Touto cestou tak může dát najevo orgánům samosprávy, že na nějakou záležitost existuje názor části veřejnosti, ukázat, kolik lidí ho podporuje, a tyto lidi motivovat, přesvědčit je, že nejsou se svým názorem sami, že je někdo schopný a ochotný jejich zájem

formulovat a zastupovat. Výstupem takového shromáždění mohou být zprávy v médiích, petice, požadavek k projednání věci na zastupitelstvu. Na shromáždění je možné promluvit k přítomným anebo rozdávat tištěné materiály o problému, který je třeba řešit. Podmínky svolání shromáždění podrobněji upravuje zákon č. 84/1990 Sb.,

37

o právu shromažďovacím¹, není k němu třeba předchozího povolení. Stačí ho s předstihem oznámit příslušnému úřadu. Pomoci vám může např. tento návod².

Rada obce či kraje

Jednání rady je většinou neveřejné, občané tedy na něj nemohou přijít a vystupovat na něm. Mají však specifický nástroj, odvozený od petičního práva – mohou požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce či kraje. Je-li taková žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce nebo 1000 občanů kraje, musí ji rada projednat nejpozději do 60 dnů.

Zastupitelstvo

Zcela zásadní příležitostí, kde občané obce mohou veřejně a „tváří v tvář“ představitelům své radnice nebo vedení kraje sdělit své problémy, komentovat jejich činnost, předložit návrhy a požadavky, vyslovit kritiku a nespokojenost, je jednání zastupitelstva. Je bez výjimky veřejné. Může se ho zúčastnit každý. Přítomnost na jednání nelze zaměňovat s právem na něm vystoupit. Pouze občan a také majitel nemovitosti v obci **starší 18 let** má podle našeho zákona o obcích právo se přihlásit ke každému bodu a **vyjádřit k němu své stanovisko**. Jednací řád zastupitelstva může pouze toto právo konkretizovat tak, že určí nejvyšší počet vystoupení k bodu (často jen jedno) a časový rozsah vystoupení (např. 5 minut). Ovšem i pokud vám 18 ještě nebylo, můžete žádat o udělení slova - myslíme si, že na vystoupení máte nárok v návaznosti na Úmluvu o právech dítěte. Podrobně se této otázce věnujeme v kapitole Mohou se k věci vyjadřovat i děti do 18 let? Můžete také pomoci připravit podklady pro vystoupení dospělého, který třeba bude skupinu nespokojených občanů mladších 18 let zastupovat.

Není také stanovena povinnost členů zastupitelstva (včetně starosty a dalších radních) občanům ihned na místě na vše odpovědět. V kombinaci s petičním právem (podle petičního zákona) má však vedení obce povinnost se k položeným dotazům a podnětům do 30 dnů vyjádřit. Občané si však nemohou vynutit, aby určitá věc byla na jednání zastupitelstva zařazena – to lze jen pomocí specifické petice, kterou podepíše více než 0,5% dospělých občanů nebo vlastníků nemovitostí v obci. Pak musí zastupitelstvo požadovanou věc projednat do 3 měsíců. Ovšem bohužel je klidně možné, aby takové projednání bylo zcela formální a bez jakéhokoliv závěru („hm, hm, vyslechli jsme vás a to je vše“).

Až budeš mít 18...?

V obci Poříčí u Litomyšle se stalo, že starosta nechal za asistence policie vyvést tiše sedícího a poslouchajícího dvanáctiletého chlapce z veřejného jednání zastupitelstva se slovy „Až budeš mít 18, tak přijď.“ Takový postup je ale protizákonný, na zastupitelstvo může přijít ho sledovat opravdu každý, bez ohledu na věk, či zda je občanem obce nebo dokonce naší republiky.

¹ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-84>

² <http://frankbold.org/poradna/kategorie/petice-a-shromazdovani/rada/jak-usporadat-nebo-se-ucastnit-shromazdeni>

ÚKOL 7

JEDNÁNÍ ZASTUPITELSTVA VAŠÍ OBCE

- Navštivte jednání zastupitelstva vaší obce. Ze zákona je toto jednání veřejné a občané dané obce starší 18 let musejí mít možnost se k projednávaným bodům vyjádřit. Z Úmluvy o právech dítěte navíc lze dovodit, že toto právo mají i osoby mladší.
- Na jednání zastupitelstva zve v dostatečném předstihu (nejméně týden předem) starosta obce zveřejněním programu jednání; na jednání zastupitelstva nemusíte nic říkat, bude tu celá řada lidí, kteří jen poslouchají, aby znali aktuální dění v obci; někteří ale přišli přímo kvůli konkrétnímu projednávanému bodu a chtějí se k němu vyjádřit nebo nějaký svůj záměr prosadit, upozornit na problém apod.
- Na návštěvu zastupitelstva se připravte: prohlédněte si seznam zastupitelů, dobré je znát obličeje zastupitelů (zpravidla na webových stránkách větších obcí), prostudujte program jednání zastupitelstva, zformulujte svá očekávání a odhad, jak bude jednání probíhat.
- Pokud nepřicházíte s konkrétním přáním něco se dozvědět, můžete si během jednání (možná s pomocí připojení k internetu) odpovědět na následující otázky:

	vaše poznámky
Jaká panuje během jednání atmosféra? Co ji vytváří? Jakým stylem je jednání vedeno?	
Kdo ze zastupitelů je a není přítomen? Za jakou politickou stranu byli zvoleni? Jak často chybějí?	
Kolik je tu mužů a kolik žen? Kdo mluví častěji a jakým způsobem? Lze v tom najít pravidlo, nebo spíše ne?	
Jsou projednávané body srozumitelně vysvětleny veřejnosti? Jsou dokumenty předem přístupné k nahlédnutí nebo během jednání promítány apod.?	
Které procedury během jednání zastupitelstva jsou podle vás formální (a tedy vždy totožné)?	např. prezence zastupitelů, zjištění usnášední schopnosti, zvolení návrhové komise a zapisovatele, schválení zápisu předchozího jednání...
Jak zastupitelé reagují na podněty ze strany veřejnosti?	
Která ze schválených usnesení budou mít podle vás podstatný vliv na život v obci?	
Chtěli byste se stát zastupitelem? Proč ano? Proč ne?	

Nejčastější chyby

V souvislosti s jednáním zastupitelstva a dalšími formami, kterými má obec komunikovat s občany a poskytovat jim informace o své činnosti, dochází často k chybám a problémům. Ministerstvo vnitra, které vykonává dozor nad působností obcí a krajů, odhalilo tato nejčastější pochybení týkající se zastupitelstev obcí (podle *Analýzy Nejčastější pochybení zjišťovaná při provádění kontrol výkonu samostatné působnosti*¹⁾):

- nezveřejnění oznámení o připravovaném zasedání zastupitelstva obce
- oznámení o připravovaném zasedání zastupitelstva obce nemá zákonem stanovené náležitosti (místo, doba, navrhovaný program)
- zveřejňování oznámení o připravovaném zasedání zastupitelstva obce po dobu kratší než zákonem stanovených 7 dnů před zasedáním zastupitelstva obce
- uspořádání zasedání v jiné než oznámené době
- omezení práva občana vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce k projednávaným věcem (buď jednacím řádem, nebo řídícím zasedání zastupitelstva obce), např.: občanovi obce je dána možnost vyjádřit se teprve **poté**, co je přijato příslušné usnesení (diskuse je zařazována na závěr zasedání zastupitelstva, ačkoliv o jednotlivých bodech programu se hlasuje vždy po jejich projednání)
- v jednacím řádu zastupitelstva obce je řídícímu zasedání zastupitelstva svěřována pravomoc **udělit či neudělit** slovo přítomnému občanovi, ačkoliv právo vyjádřit se na zasedání zastupitelstva obce k projednávaným věcem občanovi vyplývá přímo ze zákona o obcích
- do programu zasedání zastupitelstva obce je zařazen jeden bod určený k vyjadřování občanů **souhrnně** ke všem navrženým bodům programu před jejich samotným projednáváním, ale v rámci dalšího projednávání jednotlivých bodů již občanovi možnost vyjádřit stanovisko není dána, atd.
- omezení možnosti vyjádřit se nebo nahlížet do návrhu rozpočtu obce a schváleného rozpočtu
- omezení možnosti nahlížet do zápisu a usnesení ze zasedání zastupitelstva obce, usnesení rady, atd.
- nedodržování lhůt při vyřizování podání občanů
- neprojednání, resp. nevyřízení návrhů, připomínek a podnětů

1 <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/archiv-odk.aspx>

ÚKOL 8

CHYBY VE ZVEŘEJŇOVÁNÍ

Ověřte, zda ve vaší obci či blízkém městě dochází také k uvedeným chybám.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

DALŠÍ FORMY VEŘEJNÉ KOMUNIKACE

Komise a výbory

Jednání komisí a výborů (což jsou poradní orgány rady a zastupitelstva obce nebo kraje) bývají neveřejné, protože se na nich neformálně projednávají podrobné podklady, jde se do detailů, každý může volně říci, co si myslí. Ale v některých obcích na ně veřejnost může (záleží na jednacím řádu). A i když je jednání neveřejné, připouští jednací řády, aby komise nebo výbor jednorázově schválil přítomnost dalších osob. Pokud se tedy projednává něco, na čem máme významný zájem, můžeme tyto orgány předem požádat, aby nám účast k tomu bodu jednání umožnily. Ani v takovém případě nehraje roli věk, avšak příliš nízký věk samozřejmě ovlivní úvahu členů výboru či komise, zda schválí účast nezletilých.

Veřejné debaty

Obce také někdy pořádají veřejné debaty či kulaté stoly. Protože jde o neformální akce, neexistuje žádné omezení z hlediska věku a i žáky a studenty by organizátoři měli akceptovat jako plnohodnotné partnery a účastníky této formy participace. Nebojme se tedy na takové akce zajít a zejména, pokud se nás nějak týkají, představit tam pohled své věkové skupiny.

Přímé oslovení politiků

Jelikož členové zastupitelstva byli zvoleni ve volbách, je přirozené, že jejich úkolem je naslouchat občanům. Nepřímo tento závazek ostatně vyplývá ze zastupitelského slibu¹, ve kterém se zastupitelé mimo jiné zavazují, že svou funkci budou vykonávat v zájmu občanů obce, což si dost dobře nelze představit bez znalosti názorů těchto občanů. Proto je zcela namístě například zaslat všem nebo vybraným členům zastupitelstva dopis či e-mail s určitým návrhem či požadavkem a požadovat odpověď. Takto je může oslovit větší množství lidí, které k tomu získáme například na webu našeho spolku, naší iniciativy, která se věnuje některému problému v obci či kraji.

Velmi účinné je obrátit se před volbami na kandidáty, aby se k určité věci vyjádřili a zavázali se, pokud budou zvoleni, podpořit navržené řešení. Takto například v letech 2014–2017 postupovala Rekonstrukce státu², největší občanská lobbistická akce v ČR, vůči kandidátům do Parlamentu. Dosáhla tak, že parlament přijal pět významných protikorupčních zákonů.

rekonstrukce
státu

1 § 69 Zákona o obcích: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>
2 <http://www.rekonstrukcestatu.cz/cs>

Každý úřad je povinen přijímat od občanů stížnosti, podněty a petice. Postup jejich podání musí mít zveřejněný na webu v rubrice Povinných informací. Obvykle má úřad také vnitřní předpis, podle kterého postupuje při vyřízení každého podání, které má povahu podnětu nebo stížnosti. Některé stížnosti mohou mít povahu podle § 175 správního řádu¹ a k jejich vyřízení pak platí přesná zákonná pravidla, ostatní jsou obecnými podáními, ale i ta se musejí vyřizovat. V zásadě je úřad povinen na každé podání reagovat (pokud není opakované, nesmyslné, anonymní, urážející apod.). Lhůta pro vyřízení je obvykle 30 dnů, podle správního řádu až 60 dnů.

Sdělovací prostředky a novináři

Pokud jde o skutečně veřejně významnou záležitost, na kterou chceme upozornit širší okruh lidí, bývá vhodné obrátit se na regionálního novináře. Naše zjištění a podklady pro něj mohou být vítaným materiálem, který pro zpracování zajímavého článku potřebuje. Může s námi napsat i krátký rozhovor, protože pro čtivost článku je velmi potřebný příběh a pohled konkrétního člověka. Proto novináři rádi citují lidi, kteří popisovaný problém sami prožívají.

Pokud pro novináře připravíme podklady, z nichž lze ověřit předkládaná tvrzení, jako jsou usnesení, schválené dokumenty, projekty staveb, rozpočty, případně obstaráme k věci analýzu, přivítá to a záležitost má větší šanci na medializaci. A samozřejmě také můžeme sami napsat celý článek, elektronické noviny jej často publikují. V takovém případě platí: čím méně, tím lépe. Stručnost a jasná fakta působí nejsilněji.

Názor: Město má dvojí metr

Prachatice - Vážení občané města Prachatice, širší veřejnosti, nezbyvá nám, než se pozastavit nad některými událostmi, které se odehrály nejen v posledních dnech, ale které se v Prachaticích dějí už řadu let. Bohužel při jednání posledního zastupitelstva dne 23. ledna 2017 náš pomyslný pohár trpělivosti přetekl.

39 Názor občanů v regionálním zpravodajství na schválení územního plánu

1 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>

3. KROK KE ZMĚNĚ SIMULANTI

CÍL

V předchozích krocích našeho projektu jste si společně zvolili konkrétní téma, problém či oblast, které se chcete společně věnovat, kterou chcete ve vaší obci zlepšit. V tomto kroku si vyzkoušíte diskusi aktérů, kteří se k danému tématu musejí nebo chtějí vyjádřit.

PŘÍPRAVA

- Vyjmenujte a popište jednotlivé aktéry vašeho tématu, jednotlivce nebo skupiny lidí, kterých se problém či oblast nějakým způsobem dotýká. Není to vůbec jednoduchý úkol, ale vy to zvládnete! Níže uvedené příklady vám mohou pomoci a inspirovat vás, ale váš příklad může být velice specifický. Vyjděte z informací, které jste získali během předchozích kroků projektu.
- U každé skupiny zformulujte způsob jejich účasti na problému, o co usilují a proč, jakým způsobem toho mohou dosáhnout.
- Rozdělte si jednotlivé role a připravte si argumenty do diskuse; odpovězte si také na otázku, jaké argumenty nejspíše zazní od jiných rolí, a připravte si předem svoje protiargumenty; při formulaci argumentů dodržujte cíle, kterých se podle vás budou snažit jednotliví aktéři dosáhnout.
- Pro diskusi budete pravděpodobně potřebovat ještě další role, jako jsou:

Moderátor - řídí celou diskusi, udílí slovo, hlídá etickou korektnost diskuse, časový harmonogram a spravedlivou dobu jednotlivých příspěvků

Novinář - je dobré zaznamenat hlavní body diskuse, argumenty a jejich protiargumenty; novináři mohou také připravit článek o vaší diskusi do školního nebo obecního časopisu

Porota - pokud se rozhodnete diskusi pojmout jako soutěž, je možné na závěr diskuse ocenit diskutující třeba takto:

- diskutující nejlépe vybavený fakty a informacemi
- nejpohotovější diskutující, který dobře reaguje na argumenty protivníků
- diskutující, který přistupuje k ostatním s největším respektem

příklad 1

Skupina, která si vybrala problém plánovaného vykácení stromů na sídlišti kvůli novému parkovišti, popsala tyto aktéry, kteří mají o téma zájem nebo se mu musejí věnovat přímo ze zákona:

- **obyvatelé sídliště / majitelé aut**
- **obyvatelé sídliště / děti a mládež**
- **místní sdružení Ochránci**
- **firma zabývající se kácením stromů**
- **zastupitelé obce**
- **odbor životního prostředí OÚ**

příklad 2

Skupina, která si vybrala problém velkého množství výherních automatů v obci:

- **majitelé heren**
- **lidé závislí na hazardu**
- **zastupitelé obce**
- **petiční hnutí Nechceme tu automaty!**

PRŮBĚH

- Uspořádejte simulovanou diskusi mezi jednotlivými aktéry vašeho problému:
 - Diskuse může probíhat např. jako panelová diskuse (účastníci sedí společně za stolem, nejdříve představují svůj pohled na věc a potom na sebe postupně reagují nebo odpovídají na dotazy z publika), jako diskusní formát akvárium (bližší informace např. na stránkách RVP¹) nebo jako duel (střetávají se vždy dvě strany a reagují výhradně na sebe; v tomto formátu může diskuse probíhat např. podle formátu debatování v rámci soutěže Studentská agora² nebo podle debatování v rámci debatních klubů).
 - Diskuse může probíhat v rámci školního předmětu s podporou vyučujících/vyučujících, ale můžete na ni pozvat i jiné třídy nebo celou školu včetně vedení a dalších pedagogů.

1 <http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/2805/akvarium.pdf>

2 http://www.studentskaagora.cz/wp-content/uploads/2015/03/Debatni_soutez_Student-ska_Agora.pdf

ZÁVĚR A NAVÁZÁNÍ

- Na závěr vystupte z rolí a pokuste se popsat své pocity z debaty; některé debaty mohou být emočně náročné až vyčerpávající; je nutné emoce ošetřit a případná nedorozumění vysvětlit.
- Pokuste se společně odpovědět na otázky:
Co si z diskuse odnášíte nového?
Jak diskuse proměnila váš původní pohled na společný projektový problém?
Do jaké míry hrála při dojmu a hodnocení diskuse roli osobnost diskutujících (charisma, oblečení, mluvený i neverbální projev) a do jaké míry příprava, tedy fakta a informace, které jednotliví diskutující používali?

4. KROK KE ZMĚNĚ VEŘEJNÁ DISKUSE

85

CÍL

Je na čase informovat ostatní občany vaší obce o věcech, které jste zjistili během předchozích kroků projektu. Vybrali jste si téma či problém a promysleli ho z různých stran. Cílem tohoto kroku je uspořádat veřejnou diskusi nad tímto tématem. Cíl to není vůbec snadný. Držíme vám palce!

PŘÍPRAVA

- Přípravu v žádném smyslu nepodceňte; pokud nemáte s něčím podobným zkušenosti, pak se podobné akce často plánují i několik měsíců dopředu, to je v pořádku; jen dejte pozor, aby probírané téma bylo i v době diskuse ještě aktuální.
- **Výběr a pozvání diskutujících**
 - Pozvaní diskutující by měli nabízet ideálně všechny pohledy na vaše projektové téma:
 - Dejte pozor, aby vybraná diskutující osoba skutečně reprezentovala vámi zvolenou zainteresovanou skupinu (např. v příkladu 1 u předchozího kroku projektu jsou jednou skupinou *zastupitelé obce*, kteří zřejmě nebudou mít jednotný názor, který by jen jeden z nich ve vaší diskusi prezentoval; můžete pozvat po jednom zastupiteli ze všech zvolených stran, nebo vybrat ty, kteří se v daném problému angažují; klíč výběru by měl být jasný a všem zřejmý).
 - Někdy není možné pozvat všechny, ale všichni by mohli mít svůj hlas (např. v příkladu 2 u předchozího kroku projektu jsou jednou z dotčených skupin *lidé závislí na hazardních hrách*. Pokud neseženete člověka, který se ze závislosti léčí, ve veřejné diskusi by jej mohl zastupovat např. psychiatr, který se zabývá léčbou gamblingu a chápe situaci a pohnutky závislých).
 - Pozvání by mělo být osobní, vstřícné, ale ne podlézavé; se zdůvodněním vašeho celkového záměru (proč bych měl/a přijít diskutovat?), očekávejte možná opatrnou a nedůvěřivou reakci a připravte si argumenty, kterými obavy rozptýlíte.
 - Zvažte, zdali zvát na diskusi lokální či regionální média; zároveň buďte připraveni na jejich případnou přítomnost v publiku.

→ Při odmítnutí některých pozvánek bude potřeba zvážit, zdali diskusi opravdu pořádat (jako nevyváženou) nebo zrušit a zkusit jiný způsob informování veřejnosti (viz navázání tohoto projektového kroku).

Místo

- Pro veřejnou diskusi zvolte pokud možno prostředí, které je:
 - *neutrální* (např. pokud vaše téma nějak souvisí s děním na radnici, možná není obecní úřad to vhodné místo; místo není zatíženo významy, které by mohly účastníky diskuse obtěžovat nebo rozptylovat)
 - *dobře přístupné* (je v centru obce, případně dobře dosažitelné hromadnou dopravou, má bezbariérový přístup, není potřeba pro vstup něco platit apod.)
 - *příjemné* (pokud si můžete vybírat, zvolte prostředí, kde se lidé cítí příjemně, bezpečně, kde je dostatek prostoru, světla, klidu na konstruktivní debatu)
- Promyslete formát diskuse (viz Krok 3 Simulanti) a uzpůsobte mu prostor (rozmístění židlí a stolů, osvětlení apod.).
- Nepodceňte pohodlí pro hosty i pro diváky (drobné občerstvení nebo alespoň nápoje, věšák na oblečení, čitelné cedulky se jmény diskutujících, ozvučení).

Čas

- Pro veřejnou diskusi zvolte pokud možno čas, kdy:
 - se bude moci dostavit větší množství lidí (většinou je ideální pracovní den pod/večer, ale ve vaší obci to je možná jiný čas); nicméně je potřeba se smířit s tím, že nikdy čas nebude dokonale vyhovovat všem,
 - se nekoná ve vaší obci jiná důležitá společenská událost, které byste zbytečně konkurovali.
- Zvažte pořádání akce, pokud se blíží termín voleb do obecního zastupitelstva: na jedné straně blízkost voleb přináší výhody: debata bude pravděpodobně pro vás i pro občany užitečnější, je během ní možné zjistit stanoviska současných i budoucích politiků a po volbách trvat na plnění slibů; na druhé straně hrozí, že se z věcné konkrétní debaty o vašem problému může snadno stát předvolební mítink (bude-li přítomen jen jeden politik) nebo součást předvolebního klání (bude-li jich debatovat více).
- O pořádání diskuse informujte občany obce jednak v dostatečném předstihu, ale také později krátce před akcí jako připomínku; nechte si od některých lidí účast osobně potvrdit, byla by škoda, kdyby diskuse neměla posluchače; zároveň (pokud pro akci vytvoříte stránku na sociálních sítích) nezapomeňte, že kliknutí na internetové tlačítko „zúčastním se“ nutně neznamená, že

dotyční opravdu dorazí.

Moderování

- Najděte mezi sebou (nebo oslovte) vhodného moderátora/moderátorku, který/á:
 - nebude strhávat pozornost na sebe, ale dá vyvážený prostor všem účastníkům diskuse i divákům,
 - bude vzhledem k probíranému tématu dostatečně neutrální, povede diskusi věcným způsobem, bude se držet tématu a cíle diskuse,
 - se (také s vaší podporou) kvalitně faktograficky připraví, bude pohotově reagovat na příspěvky a povede diskusi k hledání řešení nebo alespoň vyjasnění pozic jednotlivých aktérů,
 - zvládne nenadálé situace (např. emoce diskutujících).
- Moderátoři/moderátorky (z vašich řad) by mohli/y být i dva/dvě.
- Vzpomeňte si na průběh vámi simulované diskuse v bezpečném prostředí (viz Simulanti) a na závěry, které jste z debaty vyvodili; zkuste je využít pro moderování této veřejné diskuse ke stejnému tématu (např. kde se dají očekávat vypjaté emoce, osobní spory, které odvádějí pozornost od jádra problému, kde vám chyběly argumenty apod.).

PRŮBĚH

- Nebudte skleslí, pokud dorazí málo diváků; pokud jste nepodcenili přípravu, zjistěte co nejvíce důvodů, proč byla účast tak nízká a zkuste se poučit pro pořádání příští akce. Nenechte se odradit počátečním neúspěchem, který může přijít.
- Nezapomeňte diskusi v jejím průběhu dokumentovat: účastníky diskuse předem informujte o fotografování, nahrávání zvuku nebo natáčení videa s tím, že jde o veřejnou akci, a zda a jak bude záznam ne/šířen.¹
- Budte připraveni v publiku se svými dotazy, ukažte, že problému rozumíte a skutečně se o něj zajímáte, spoluvytvářejte vstřícnou a konstruktivní náladu.
- Počítejte s tím, že někteří návštěvníci mohou možnost veřejně se „vypovídat“ zneužívat, útočit na jiné (např. na vedení obce), exhibovat. Pak je na moderátorovi, aby je umírnil, jasně jim vymezil prostor a apeloval na ně, že i jiní mají právo vystoupit a mít svůj názor.

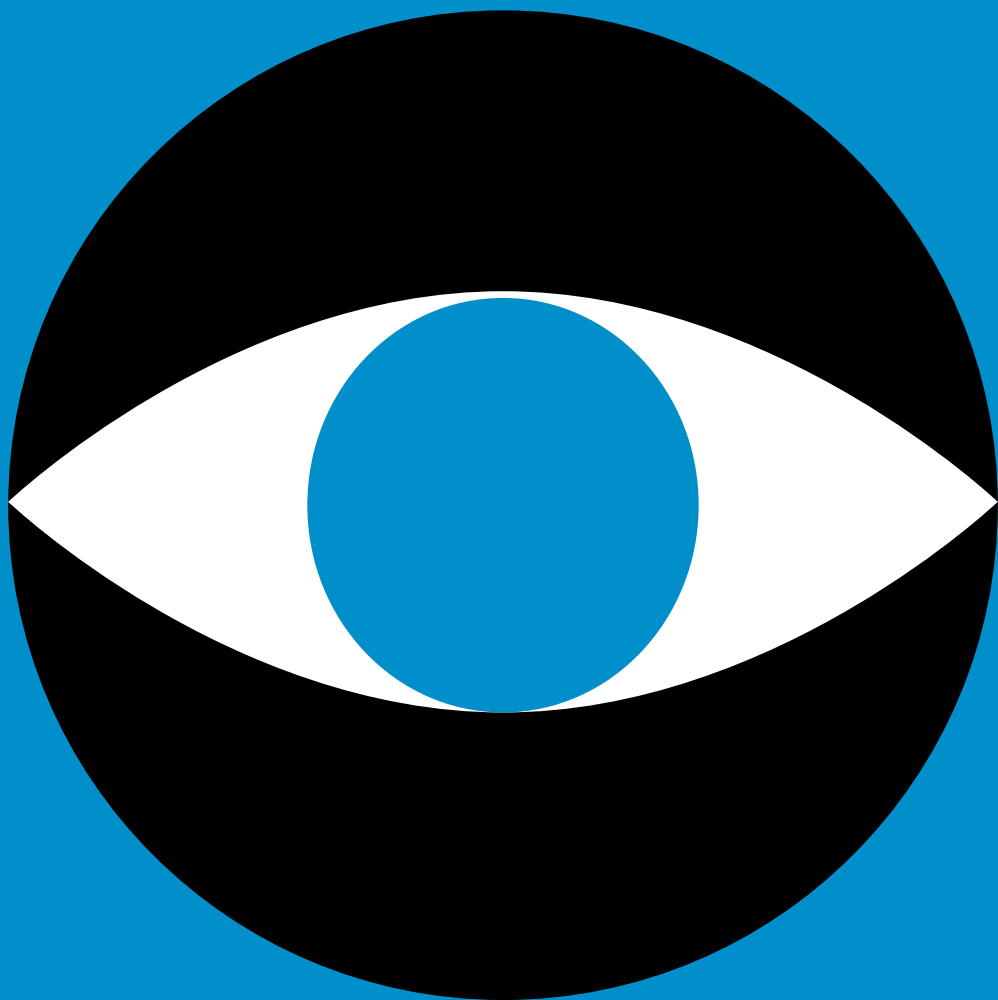
1 Pokud jde o veřejnou akci ve veřejném zájmu, není třeba získávat souhlas.

VYHODNOCENÍ A NAVÁZÁNÍ

- Po ukončení diskuse nezapomeňte všem účastníkům diskuse, moderátorům i publiku poděkovat, pokud je to vhodné a možné, nebojte se předat drobný dárek či květinu diskutujícím.
- Je dobré informovat o proběhlé diskusi i ty, kteří se jí nemohli zúčastnit (např. napsat článek do místního nebo regionálního periodika, na internet).
- Možná se chcete podělit o informace s občany úplně jiným způsobem a formát veřejné diskuse vám nevyhovuje; zvažte samozřejmě úplně jiné metody šíření informací, které můžete pro zviditelnění vašeho projektového tématu využít. Pro volbu nějakého alternativního způsobu byste měli znát svůj důvod, tedy vědět, proč volíte právě tento způsob informování veřejnosti o vašich otázkách, tématech, problémech.

	<i>Proč bychom měli zvolit raději tento způsob informování veřejnosti?</i>	<i>Jaká rizika či úskalí tento způsob informování veřejnosti přináší?</i>
Otevřený dopis zastupitelům, radním, starostce/starostovi		
Napsat článek do obecního či regionálního tisku		
Zřídit tematické webové stránky		
Uspořádat pouliční happening ¹ , flash-mob ² apod.		
Rozdat v obci informační letáky		
Vytvořit petici		
Vystoupit na zastupitelstvu (např. prostřednictvím vybraného zástupce nad 18 let)		
(místo na vaše nápady)		
(místo na vaše nápady)		
(místo na vaše nápady)		
(místo na vaše nápady)		

- 1 happening – improvizované představení, událost situovaná do běžné reality s cílem vtáhnout diváka do děje, vyvolat pocity šoku, absurdity
- 2 Flash-mob – je blesková zábavná akce, při níž se náhle vyskytne vícero lidí v předem určený čas na předem určeném místě spojených jistou společnou myšlenku (stejně oblečení, chování apod.).

**JAK
SPOLUROZHODOVAT**

Proč spolurozhodovat o dění ve svém kraji, obci/městě?

Už v kapitolách „Proč vůbec hledat informace o svém okolí“ a „Proč komentovat dění kolem sebe“ jsme uvedli několik důvodů, především ten, že politické rozhodování na místní úrovni se nás dotýká nejbližší, nejvíce zasahuje do našeho denního života. Jsou i další důvody: zapojení veřejnosti umožňuje překonávat nedorozumění mezi radnicí a občany. Vede k lepším rozhodnutím orgánů měst a obcí. Usnadní zavádění nepopulárních opatření, která nakonec povedou ke zlepšení životní úrovně v obci. V neposlední řadě, partnerství s občany a neziskovými organizacemi pomůže obcím získat peníze z evropských fondů.

Každá obec se snaží vzkvétat, zajistit svým obyvatelům dostatek kvalitních pracovních míst a dobré životní podmínky. Ovšem ne vždy se tato snaha setkává s úspěchem. I přes dobré úmysly dochází ke konfliktům, lidé nadávají na radnici a její funkcionáři a úředníci zase nechápou, co se těm lidem zase nelíbí. V takových případech nejspíše chybí zapojení veřejnosti.

Pokud se místní obyvatelé včetně těch nejmladších skutečně dlouhodobě a systematicky zapojují do rozhodování, vždy to přináší obrovské zlepšení atmosféry v obci: Zapojení dodá obyvatelům včetně politiků a úředníků na radnici energii a radost jak z výsledků, tak také z nově vznikajících vztahů, z komunikace, z objevení nových možností a příležitostí.

Velmi důležitým důvodem pro zapojení studentek a studentů do rozhodování je také to, že škola patří k tomu nejcennějšímu, co obec má. Zde se udržuje vzdělanost a kumulují informace, znalosti a zkušenosti využitelné nejen pro žáky, školu, ale i pro obec samu. Škola, to jsou kromě budovy také lidé se svými potřebami a názory, lidé, kteří utvářejí atmosféru školy. Komunitní povaha školy ji přímo předurčuje k tomu, aby se zapojovala do toho, co řeší radnice. A to nejen škola jako celek, ale i ve škole zformované skupiny či aktivní jednotlivci.

Paleta případů, kdy se propojilo rozhodování obce a činnost školy nebo jejích žáků a studentů, je velmi široká. V publikaci neziskové organizace Agora CE¹ (zaměřuje se na občanskou participaci) najdeme třeba tyto příklady², kdy se některá obec rozhodla podpořit a realizovat projekt spolu se školou. Podařilo se:

- zvýšit **bezpečnost dopravy** (vznikla dopravní studie - opatření v okolí školy, vybudování přístřešku na kola a koloběžky žáků)
- znovuobjevit **pěší trasu** s hraničními kameny
- učinit **město přátelštější rodinám s dětmi** (bezbariérové přístupy, dětské židličky v restauracích, nové WC u dětského hřiště apod.)
- vytvořit město **přátelské k fair trade** výrobkům (globální výchova je povinným tématem ve školním kurikulu, pro školy i obec

1 <https://www.agora-ce.cz/>

2 https://www.agora-ce.cz/archive_files/Studentska_Agora/CHUTOVKY_int02.pdf

- může být zajímavé naplnit jej praktickým způsobem)
- zaměřit se na **zaměstnanost mladých** (diskuse k možnostem po ukončení studia, na dotazy odpovídali zástupci úřadu práce, odboru sociálních věcí, živnostenského odboru, škol poskytujících nadstavbové studium a rekvalifikace, dobrovolnických a jiných neziskových organizací)
- proměnit **zahradu mateřské školy**, která nefungovala
- navštívit seniory z Komunitního centra (studenti vyslechli **životní příběhy** seniorů, společně zpívali, tvořili, vyprávěli)
- **obnovit místní tradiční hody**, děti samy vyráběly dekorace na hodovou zábavu, nacvičily tance
- **proměnit opomíjené prostory** u kulturního domu v místo pro odpočinek a setkávání (dnes je tu bludiště, lavičky, herní prvky pro děti, příjemná zeleň)
- srovnat v projektu „**Jeden svět, mnoho tradic**“, jak vypadají svátky u nás a v anglicky mluvících zemích (žáci vyzkoušejí, jak vypadají anglické Velikonoce, v čem se podobá Flowers Day našemu Dni matek, pro Halloween vypěstovali dýně)
- obnovit památné **lipové aleje** (studenti vybudovali v aleji posezení, instalovali informační tabule, budky pro ptáky a také vydali průvodce)
- vytvořit školní **arboretum** (vysazený les, louka a skalka)
- zlepšit **vztahy mezi mladými lidmi a seniory** z Domu s pečovatelskou službou (vzpomínkové retro odpoledne, zpívání koled, malování hrnečků, vydlabávání dýní, velikonoční dílna nebo jarní piknik)

O ČEM MŮŽU SPOLUROZHODOVAT?

Vedle těchto různorodých místních situačních nápadů a projektů existuje několik významných oblastí, které natolik ovlivňují život všech, že jsou i v zákonech upraveny tak, aby do rozhodování mohla vstupovat veřejnost. Jde především o územní plánování a ochranu životního prostředí. Podíváme se také na velké investiční záměry, tedy velké projekty.

ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

Kraj – Zásady územního rozvoje

Kraje pro celé své území zpracovávají a přijímají Zásady územního rozvoje. Ty vymezují zejména záměry nadmístního charakteru, což jsou významné silnice, železnice, velké průmyslové zóny, atd. Ještě vyšším typem plánovacího dokumentu je Politika územního rozvoje, tedy „nejvyšší“ územní plán, který určuje základní požadavky na rozvoj území celé České republiky.

Zásady územního rozvoje (ZUR) se musejí vždy po dvou letech aktualizovat. Zastupitelstvo kraje vždy schválí zprávu o uplatňování ZUR, v níž se navrhne, které části ZUR se mají měnit. Jen v těchto navržených oblastech změn lze vznášet připomínky.

Proto je prvním momentem, kdy lze do věci vstoupit, projednání této zprávy na zastupitelstvu kraje, anebo na zastupitelstvech dotčených obcí. Je proto třeba se obrátit na některého člena zastupitelstva, nejlépe přímo z příslušného výboru pro územní rozvoj. Vhodné je komunikovat rovnou s příslušným členem rady.

Pokud tedy bude určitý problém v blízké době předmětem připomínkového řízení v rámci obce, je třeba podniknout potřebné kroky. Například to může být:

- Vyvolat místní referendum (velmi nejistá možnost – zaváže pouze obec, ale ne kraj, který může námitku obce neuplatnit),
- Hovořit se zastupiteli obce a kraje (apelovat na jejich politickou odpovědnost), přesvědčit je k podpoře našeho záměru,
- vytvořit mediální rozruch kolem problému (např. v regionálním tisku).

Jednotlivý občan se však přijímání zprávy o uplatňování ZUR nemůže přímo účastnit ani na obecní, ani na krajské úrovni. Musí k tomu přimět obec, kraj nebo členy zastupitelstva kraje.

Lidé také mohou zmocnit „zástupce veřejnosti“ podle § 23 stavebního zákona, což vyžaduje podpisy 10% obyvatel obce nebo kraje anebo alespoň 200 podpisů u větších obcí. Zástupce pak může podat v řízení o měněných částech ZUR, nejpozději při veřejném pojednávání, námitky s jejich odůvodněním.

Mimo námitky se lze vyjádřit také formou připomínky¹, toto právo má každý, a to i nezletilý. Připomínky se adresují krajskému úřadu.

Námitky i připomínky se musí týkat jenom měněné části ZUR. Námitky mají obecně mnohem větší sílu než připomínky.

Obec – územní plán

Nejlepší okamžik k prosazení nějaké změny v územním plánu (dále také ÚP) je zpravidla před volbami. Měli bychom zjistit, které politické strany a hnutí, případně které skupiny nezávislých kandidátů chtějí kandidovat, a zjistit jejich názor na změny, které bychom chtěli prosadit (např. určitou plochu, kde vzniklo hřiště nebo park, označit jako zeleň, aby tam nemohl nečekaně vzniknout velkosklad). Můžeme je i požádat, aby si je dali do volebního programu.

První „ostrá“ fáze, kdy se lze do rozhodování o územním plánu přímo zapojit, nastává, když zastupitelstvo vybírá zpracovatele návrhu a formuluje a schvaluje zadání územního plánu nebo jeho změny. K tomuto zadání podle paragrafů 43 a následujících stavebního zákona² proběhne připomínkové řízení. Začíná veřejnou vyhláškou, že obec pořídí změnu územního plánu. Do 15 dnů od jejího zveřejnění

1 § 39 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb. (stavební zákon)

2 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183>

může každý uplatnit u pořizovatele (obce) písemné připomínky. Věk nehraje roli, připomínky tedy mohou podat i žáci a studenti, kterým ještě nebylo 18 let.

Obec však nemá povinnost připomínkám vyhovět, může je ale zohlednit.

Územní plánování počítá s účastí veřejnosti, proto se oznámení doručuje veřejnou vyhláškou. Tu najdeme na úřední desce, jejíž kopie je též povinně na webové stránce obce. Vzhledem k tomu, že rozsah písemností, které k vyhlášce patří, bývá často velký, má pořizovatel povinnost zveřejnit, kdy a kde je možnost do nich nahlédnout. Možnost nahlédnutí musí být zajištěna po celou dobu vyvěšení písemnosti a v průběhu lhůt stanovených pro podání připomínek.

Hotový návrh územního plánu nebo jeho změny se objeví na úřední desce a můžete k němu **opět podávat připomínky**. Pouze vlastníci nemovitostí mohou podat „námitku“, která oproti připomínce musí být jednotlivě projednána a rozhodnuto o ní. Pokud zjistíte, že se chystá významná negativní změna, můžete oslovit některého vlastníka nemovitosti, vysvětlit mu, jak se týká změna jeho majetku, a přesvědčit ho, aby takovou námitku podal.

Další fází je projednání návrhu územního plánu či jeho změny, upravené podle připomínek a námitek, na zastupitelstvu, které ho poté schválí. Pokud by ale zapracováním připomínek došlo k významné změně původního návrhu, který veřejnost připomínkovala, musí se jakoby začít znova – zastupitelstvo musí v tomto novém rozsahu nově schválit zadání změny ÚP. Stejně tak se v návrhu změny nemohou objevit jiné parcely, než které byly v původním zadání anebo které byly předmětem připomínek. I v takovém případě by se muselo začít od nového upraveného zadání.

Přijít s nějakým protestem až na jednání zastupitelstva by bylo pozdě. Pokud máme k hotovému návrhu, předloženému zastupitelstvu, výhrady, je nutné již v předstihu neformálně oslovit členy zastupitelstva, starostu, radní, a zkusit je přesvědčit a vyjednat podporu pro své změny.

Na jednání zastupitelstva mají výslovné právo vystoupit občané obce starší 18 let, z Úmluvy o právech dítěte lze dovodit toto právo i pro ty, kterým 18 ještě nebylo. Určité drobné úpravy návrhu ÚP je tedy možné dosáhnout i v tuto chvíli, mladší mohou požádat o přednesení připomínek někoho staršího, nebo dokonce člena zastupitelstva, případně se přihlásit o slovo a spolehnout se na dobrou vůli zastupitelů, případně argumentovat výše zmíněnou úmluvou. Podrobně se otázce věnujeme v kapitole Mohou se k věci vyjadřovat i děti do 18 let?

Při přípravě ÚP má každý také možnost podat podnět dotčeným orgánům, které mají právo se k návrhu ÚP vyjadřovat (např. orgán ochrany přírody a krajiny, orgán ochrany zemědělského půdního fondu atd.), a dále na krajský úřad. Připomínky těchto orgánů mají v územním plánování značnou váhu.

Poté, kdy je ÚP nebo jeho změna zastupitelstvem schválen, může ten, kdo protestuje proti postupu, jak byly námitky vlastníků vypořádány (tedy nikoli proti samotnému výsledku), podat k příslušnému krajskému úřadu podnět k přezkumu rozhodnutí o námitkách.

Dále je možné podat proti rozhodnutí o námitkách žalobu podle § 65 soudního řádu správního. Proti samotnému rozhodnutí o námitkách totiž není možné podat odvolání ani rozklad.

Životní prostředí

pasáž je zpracovaná též s využitím podkladů z poradny Frank Bold¹

V široké oblasti ochrany životního prostředí se můžeme zapojit do rozhodování v několika nejobvyklejších situacích. Může jít o čistotu vzduchu a klima, o vodu, o odpady, krajinu, lesy a stromy, půdu nebo i formy získávání energie. Velmi časté je také posouzení vlivu staveb na životní prostředí. V této příručce nelze probírat vše. Proto se zaměříme jen na dva časté případy.

40

Posouzení vlivu stavby na životní prostředí neboli EIA (environmental impact assessment)

Některé stavby musejí mít v rámci územního řízení pro schválení též posudek EIA. Bez jeho souhlasného výsledku nelze stavbu povolit. Do tohoto procesu posouzení se může zapojit také veřejnost. Vaše vyjádření sice nebude pro úřad závazné, ale můžete tak ovlivnit závěrečné stanovisko, zda se stavbou bude úřad souhlasit či nikoli.

Oznámení zahájení řízení EIA najdete na úřední desce krajského úřadu nebo v informačním systému EIA². Objeví se tam i dokumentace a posudek. Ke všem těmto dokumentům se můžete vyjádřit písemně (i elektronicky) na odbor životního prostředí příslušného krajského úřadu.

K posudku se lze vyjádřit také na veřejném projednání, o jehož konání se dozvíte z úřední desky alespoň 5 dnů předem. Vyjádřit se může jak jedinec, a to i mladší než 18 let, tak také spolek, zabývající se ochranou životního prostředí.

¹ <http://frankbold.org/poradna>

² http://portal.cenia.cz/eiasea/view/eia100_cr

Prvním výsledkem řízení o EIA je závěr zjišťovacího řízení, podle kterého buď musí, nebo nemusí zbytek procesu EIA proběhnout. Proti tomu mohou podat odvolání právě uvedené spolky. Pokud tedy máte opodstatněný názor, že určitá stavba má významný vliv na životní prostředí a chcete proto prosazovat pořízení EIA, je třeba se k tomu opřít o existující spolek. Jeho členy mohou být i nezletilí¹, obtížně by však mohli být přímo jeho statutárními zástupci.

Na konci procesu EIA krajský úřad nebo Ministerstvo životního prostředí vydají souhlasné nebo nesouhlasné závazné stanovisko. To tvoří podklad pro další řízení (územní, stavební řízení, apod.) a úřad musí stanovisko vzít v úvahu a musí se jím řídit.

Kácení stromů

Obecně je ke kácení stromu potřeba povolení. Výjimkou jsou případy, kdy je stavem stromu bezprostředně ohrožen život nebo zdraví osob či hrozí škoda značného rozsahu, anebo při klestění kvůli elektrickému vedení, údržbě břehu vodního toku nebo pěstebním zásahům. Povolení také není třeba do obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí.

Povolení se vydává ve správním řízení, kterého se může účastnit buď osoba, jejíhož vlastnictví se kácení dotýká, anebo spolek, zaměřený na ochranu přírody a krajiny.

Pokud tedy chcete určitému kácení předejít, jako jedinec k tomu nemáte možnosti, musíte se opět opřít o spolek existující alespoň 3 roky, anebo který k dané věci sesbíral alespoň 200 podpisů.

Spolek pak může

- navrhopvat důkazy, jako je například znalecký posudek, nebo
- nahlížet do spisu
- podávat vyjádření
- proti výslednému rozhodnutí podat odvolání, a to do 15 dnů od jeho doručení.
- Může také požadovat, aby součástí povolení byla povinnost náhradní výsadby.

Pokud se o kácení dozvíte až ve chvíli, kdy jsou stromy pokáceny, je možné pouze docílit uložení sankce (pokuty) nebo opatření k nápravě tomu, kdo nepovolené kácení provedl. To zjistíte tak, že povolení ke kácení, včetně podkladů pro jeho vydání (např. dendrologický posudek), si můžete na obecním (městském) úřadě vyžádat na základě

41

¹ § 31 občanského zákoníku: Má se za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku.

zákona o právu na informace o životním prostředí¹. Pokud se ukáže, že povolení nebylo vydáno (a bylo přitom potřeba), může každý (nejen spolek) podat podnět příslušnému obecnímu úřadu (obec s rozšířenou působností) nebo České inspekci životního prostředí². Tyto úřady mohou uložit za nepovolené kácení pokutu nebo náhradní opatření k nápravě.

Uvedená pravidla ale neplatí pro kácení v lese. Hospodaření v lese se řídí tzv. lesním hospodářským plánem. Informace z něj si můžete od krajského úřadu vyžádat a ověřit tak, zda kácení probíhá v souladu s ním.

Velké investiční záměry

Radnice jsou občas investory velkých stavebních záměrů. Buď může jít o stavby škol, bazénů, čističek vod, tedy staveb zaměřených na potřeby občanů, anebo například o nutnost vyřešit vlastní sídlo radnice.

Stavět? Nestavět?

V obou případech může docházet k různým situacím, které se za takovým záměrem skrývají. Někdy musejí občané bojovat za to, **aby se vůbec stavělo**, jindy naopak, **aby se nestavělo**. Opozice na radnici a občané mohou získat podezření, že takový velký stavební záměr skrývá neehospodárnost a někdy i korupci. Lze si představit, že zmanipulovaně zadané velké zakázky nějakým skrytým penězovodem generují velké vedlejší peníze, které mají skončit v kapse politiků nebo úředníků, kteří o zakázce mohli rozhodovat, nebo v kase politické strany na financování volební kampaně. Jindy může jít jen o politické velikášství, snahu vystavět si za veřejné peníze pomník – nějakou významnou stavbu. Jaké postupy pak mohou vést ke změnám takového rozhodnutí?

Například v roce 2012 se na městské části Praha 7 měla na základě rozhodnutí rady a zastupitelstva postavit nová radnice (stará budova byla ve výpovědi a situaci bylo skutečně třeba řešit). Záměr však byl přehnaný, vedení chtělo postavit novou radnici skoro až za 1 a půl miliardy korun. Jakékoliv protesty občanů a opozice nepomáhaly.

Vznikla proto iniciativa za uspořádání místního referenda, které by radnici zakázalo takto velký objem veřejných peněz vydat a zadlužit radnici na dlouhou dobu.

1 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-123>

2 <http://www.cizp.cz/>

Místní referendum je významný právní nástroj, pomocí kterého můžete ovlivnit rozhodování ve vaší obci. Umožňuje občanům hlasovat o problémech nebo návrzích týkajících se jejich obce a předat svůj názor zastupitelstvu obce. Výhodou referenda je, že se jeho výsledkem musí zastupitelstvo zabývat, **výsledek je pro něj závazný**.

V referendu se může hlasovat o různých záměrech, které schvaluje zastupitelstvo, například o plánované výstavbě nebo o prodeji majetku obce. Zákon stanoví, o kterých typech otázek hlasovat nelze¹ (například o rozpočtu či odvolání starosty). Ukládá taky podmínky, které musejí splnit otázky v referendu položené, například, že otázka musí být jednoznačně položena tak, aby na ni bylo možno odpovědět slovem „ano“ nebo slovem „ne“.

Místní referendum vyhláší zastupitelstvo, a to buď z vlastní iniciativy, nebo na základě návrhu veřejnosti, který zastupitelstvu předloží tzv. přípravný výbor. Konkrétně musejí nejméně 3 osoby oprávněné volit do zastupitelstva sepsat návrh, sesbírat potřebný počet podpisů voličů a tento návrh předložit zastupitelstvu dané obce. Referendum se zpravidla musí konat společně v termínu jiných voleb (komunálních, do Parlamentu, voleb prezidenta), aby se nemusely volební místnosti a komise organizovat dvakrát, a také aby občané přišli ve větším počtu.

Počet potřebných podpisů pro vyhlášení referenda s mění podle velikosti obce:

- do 3 000 obyvatel: **30 %** voličů
- do 20 000 obyvatel: **20 %** voličů
- do 200 000 obyvatel: **10 %** voličů
- nad 200 000 obyvatel: **6 %** voličů

Podpisy se mohou sbírat na místech přístupných veřejnosti. Není třeba povolení státního orgánu, nesmí však dojít k rušení veřejného pořádku včetně dopravy. Sbírat podpisy může i osoba, která dosáhla věku 16 let, ovšem pomáhat s tím samozřejmě mohou i mladší.

Aby výsledek referenda byl platný, musí se ho zúčastnit alespoň **35 % oprávněných občanů**. Zvítězí ta varianta návrhu, pro kterou hlasovala **nadpoloviční většina** voličů, kteří přišli, a zároveň **alespoň 25 % všech oprávněných voličů v obci**. Pokud se podaří posbírat dostatek podpisů, **zastupitelstvo pak musí vyhlásit místní referendum podle navržené otázky**. Pokud ho přesto nevyhlásí, jako se stalo v následujícím příběhu, může se přípravný výbor obrátit na soud.

1 <http://frankbold.org/poradna/kategorie/mistni-referendum/rada/jake-otazky-nelze-pokladat-v-mistnim-referendu>

Referendum na Praze 7 proti předražené radnici

V lednu 2012 se domluvili zástupci dvou občanských sdružení a opozičních politických stran v zastupitelstvu, že místním referendem zabrání koupi nové radnice, která je podle nich předražená. Přípravný výbor občanské iniciativy Referenda proti předražené radnici již koncem února posbíral potřebný počet podpisů, aby zastupitelstvo muselo referendum vyhlásit.

Vládnoucí koalice (ODS, ČSSD a KSČM) však v zastupitelstvu referendum odmítla vyhlásit a zaštitila se právními posudky, že prý otázky nejsou správně formulovány. Organizátoři referenda pořádali demonstrace, například demonstrativně spláchli před sídlem radnice Prahy podpisové archy s podpisy občanů do kanálu. Především ale přípravný výbor referenda podal žalobu k soudu, v níž napadl, že zastupitelstvo rozhodlo o referendu nezákonně, a zmocněnec přípravného výboru se u soudu domáhal vyhlášení referenda. Termín voleb prezidenta, kdy bylo možné referendum konat, se blížil, radnice se snažila přípravu zdržovat. Nakonec ale Nejvyšší správní soud rozhodl, že zastupitelstvo bylo povinno referendum vyhlásit, a protože tak neučinilo, vyhlásil ho sám. Radnice ještě podala stížnost k Ústavnímu soudu, tam ale také neuspěla. Referendum proběhlo a účast byla dostatečná pro jeho platnost. Dostatek hlasů získal návrh, který městské části nařizoval pořídit novou radnici za nejvýše půl miliardy.

Hlavní organizátor referenda Jan Čížinský navíc touto akcí získal takovou podporu veřejnosti, že se v dalších volbách stal starostou.

Jak se zapojit?

V tomto typu zapojení veřejnosti do rozhodování mají i žáci a studenti, kteří ještě nemohou volit (není jim ještě 18 let), velké možnosti. Především se mohou účastnit přípravy referenda, pomáhat přípravnému výboru (což je zpravidla skupina místních aktivních občanů) s formulací, s propagací referenda (což je zcela klíčové, aby přišlo dost lidí) a hlavně se sběrem podpisů. Někdy je aktivita dětí a mládeže klíčovým momentem, který rozhoupe jejich rodiče, aby se společenskému problému začali skutečně věnovat a nemávli nad ním rukou z pohodlnosti nebo z rezignace nad veškerou politikou.

JAKÝMI NÁSTROJI, V JAKÝCH PLATFORMÁCH, A JAK JE (SPOLU)TVOŘIT?

V předchozích kapitolách jsme již u některých typů situací popsali, jakými nástroji, na jaké platformě se občané včetně žáků a studentů mohou zapojit do procesů veřejného rozhodování. Asi jste si všimli, že procesy získávání informací, komentování a rozhodování se neustále prolínají a neexistuje mezi nimi ostrá hranice, protože se navzájem ovlivňují. Jeden článek v novinách může spustit lavinu a vyvolat řetěz událostí, na jehož konci se třeba z původního rozhodnutí stavět obchodní dům vyklube shoda místních obyvatel i vedení radnice na vybudování kulturního centra, nebo opačně. Pokud jste došli až sem a postupovali krok za krokem, případně plnili jednotlivé dílčí úkoly,

máte snad o možnostech, které máte k dispozici, docela dobrou představu. Nyní se zaměříme na některé velmi účinné nástroje, kterými lze ovlivnit rozhodování přímo. Jedná se o podávání námitek a připomínek, referendum, petici, účast ve spolcích a v politických stranách a možnost spolupráce se zastupitelskými kluby.

Podávání námitek a připomínek

Námítky a připomínky se podávají v územním řízení. Jak jsme zmínili v kapitole Územní plánování, připomínky mohou podávat všichni občané, tedy také nezletilí. Námítky jsou kvalifikovanější formou, pokud se na nich chceme podílet, musíme se obrátit na některého vlastníka nemovitosti, dotčeného rozhodováním.

Referendum

Vedle případů, kdy se referendem může zabránit výstavbě nevhodné stavby nebo investice (viz kapitola Referendum na Praze 7 proti předražené radnici), je možné se referendem domáhat dalších typů rozhodnutí zastupitelstva obce. Může jít například o:

- odstoupení od smlouvy o spolupráci, kterou obec uzavřela s určitou firmou,
- ukončení příprav výstavby určitého objektu, schválení návrhu nebo určité změny územního plánu,
- oddělení části obce anebo naopak sloučení s vedlejší obcí.

Referendum může dále například přikázat obci:

- aby již nepodnikala žádné kroky směřující k výstavbě určité stavby,
- aby zakázala vyhláškou hazard,
- aby ve správním řízení podala námítky, například proti určité stavbě či její konkrétní podobě,
- aby založila nebo naopak nezaložila obecní policii ke zvýšení bezpečnosti v obci.

Zopakujme, že k vyhlášení referenda je nejprve třeba sesbírat podpisy, aby o návrhu zastupitelstvo muselo rozhodnout a referendum vyhlásit, a pak v samotném referendu je pro jeho úspěch nutné dosáhnout dostatečné účasti voličů a zároveň většiny hlasů těch, kteří přišli, pro předložený návrh.

Petice

Petiční právo je zakotveno v Ústavě a zaručuje lidem, že se mohou obrátit na úřady a ty se obsahem petice musejí zabývat. Smyslem petice je tedy dosáhnout, že určitou otázkou, problémem **se musí zabývat orgán veřejné správy**, ať je to obec, kraj, anebo i nějaký státní úřad. Musí na ni odpovědět, takže i když názoru petentů (těch, kteří petici podepsali) nevyhoví, alespoň se nějak vyjádří, což má hodnotu například v politické diskusi na zastupitelstvu a pro články v médiích.

Petici může sestavit kdokoliv, tedy i žáci a studenti, kterým ještě není 18 let. Vhodné je sestavit petiční výbor, který organizuje opatření podpisů, doručení petice určenému orgánu a jednání s ním. Pro jednání s úřadem však musí vybrat jednu osobu starší 18 let.

Petice se sestává ze tří částí:

- **požadavek** (žádost, návrh, stížnost – „text petice“)
- **petiční archy**, do kterých se občané podepisují
- informace o tom, **kdo petici sestavil**

Petiční archy již nemusejí obsahovat text petice, ale musejí na něj jasně odkazovat nadpisem, který uvádí, že jde o podpisy pod petici s uvedeným označením. Je velmi vhodné petiční archy postupně číslovat, aby se pak při závěrečném sečtení podpisů snadno evidovalo, kolik podpisů je na kterém archu. V archu je **nutno** vždy uvést **jméno, příjmení, adresu a podpis podepisujícího**. Nadto lze uvést i další údaje, pokud může být pro význam petice důležitý, jako je vztah k místu (zda jde o místní lidi, anebo petici podepsali i občané, kteří třeba ani nejsou občany obce). Při podepisování archů musí být občanům k dispozici i text petice.

Petiční arch tak může vypadat například takto (osobní údaje jsou anonymizovány):

Tím, kdo petici sestavil, může být:

- **petiční výbor** - jména, příjmení a bydliště všech členů výboru a jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je oprávněn členy výboru v této věci zastupovat
- **jednotlivec** - jméno, příjmení a bydliště
- **nevládní organizace** - název, sídlo, IČO a jméno, příjmení a bydliště osoby oprávněné jednat za organizaci

Pokud by petice tyto náležitosti neměla, úřad se jí nebude zabývat. Do petice se také uvede, kterému úřadu ji podáváme.

Ke sbírání podpisů **není třeba povolení**. Můžete také petici **nechat na veřejně přístupném místě**.

Jak postupovat

Jaký je vhodný postup, chceme-li vytvořit a získat podpisy pod petici k nějakému místnímu problému v naší obci? Nejprve dát dohromady k danému problému několik ochotných lidí, kteří přirozeně (věkem, zaměřením, bydlištěm, svou přirozenou autoritou) zastupují okruh občanů, od kterých bychom chtěli získat podpisy. Požádat někoho z nich, zda by u něj (ve firmě, doma, na zahradě) mohla být schůzka přípravného výboru, anebo se sejít v restauraci. Někdo na tuto schůzku musí připravit návrh textu petice, na schůzce se pak společně formulace upraví tak, aby vyhovovaly co nejširšímu okruhu lidí. Někdo zajistí vytištění textů petice a k tomu odpovídající počet petičních archů. Každý člen této skupiny si pak vezme na starost určitý okruh území, v němž chceme sbírat podpisy.

Tato pracovní skupina nebo několik jejích členů pak také může tvořit petiční výbor, uvedený pod peticí a jednající s úřady.

Forma sběru podpisů

U petic obecnější povahy je vhodnější sbírat podpisy **na ulici od kolemjdoucích**. Zákon opravňuje sbírat podpisy na veřejně přístupných místech. Pokud budeme mít jen malý skládací stolek, židli, stojan s informačním plakátem, nepůjde o zábor veřejného prostranství, o který bychom museli žádat.

V případech místně zaměřené petice (např. proti předimenzované stavbě v okolí dosavadní bytové zástavby) je lepší **sbírat podpisy dům od domu**, ve větších bytových domech třeba uspořádat domovní schůzi, obcházet byty nebo vyvěsit petici s archem na nástěnce.

Jak s peticí naloží úřad?

Každý úřad je povinen se peticí zabývat, není však jejím obsahem nijak vázán. Pokud jde o obec nebo kraj, pak ze zákona plyne, že petice, která byla adresována také zastupitelstvu, musí být na jednání zastupitelstva předložena. Technicky to však může znamenat jen to, že zastupitelé do svých podkladů dostanou informaci o petici (o jejím textu a počtu podpisů), ale projednání petice ani nemusí být zařazeno na program jednání. Pouze v případě, který jsme zmínili již v části věnované komentování na zastupitelstvu, pokud petici podpořilo svými podpisy alespoň 0,5% občanů obce a vlastníků nemovitostí, musí být petice do 3 měsíců přímo zařazena do programu jednání zastupitelstva.

V obou případech je vhodné, aby zástupce petičního výboru na zastupitelstvo přišel a požádal o možnost k petici vystoupit.

Možnosti spolků

Významným nástrojem, jak zasahovat do projednávání některých věcí, jsou spolky. Zejména ty, které jsou zaměřeny na ochranu přírody a krajiny a mohou se tedy vyjadřovat podle zákona o ochraně přírody a krajiny ke všem rozhodnutím, která se tohoto tématu týkají. Bohužel nedávná změna stavebního zákona zrušila jejich možnost účinně připomínkovat také jakoukoliv jinou stavbu, pokud u ní úřad neuzná, že zasahuje do ochrany přírody a krajiny.

Podrobněji jsme možnosti spolků podali již v kapitole **Životní prostředí**.

V krajích, městech a obcích jsou členy zastupitelstva zpravidla členové nějaké politické strany nebo hnutí. Čím menší obec, tím častěji jsou členy zastupitelstva nezávislí kandidáti, kteří nepředstavují žádnou politickou stranu. I ti, když jsou zvoleni na jedné kandidátce, se však mezi sebou neformálně chovají jako politické seskupení.

Jak politické strany, tak nezávislí kandidáti, mají v zásadě velký zájem získávat voliče pro další volby. Když se tedy na člena zastupitelstva obrátíte s nějakým problémem, měl by mít zájem naslouchat a podle možností vyjít vstříc. Často na zastupitelstvu promluví o tom, že se na něj obrátila skupina občanů s určitým problémem, a požádá zastupitelstvo a radnici, aby jej řešili. Konec konců zastupitel zastupuje.

Samozřejmě je též možné, je-li vám už 18 let, stát se členem politické strany nebo hnutí. Některé strany mají i organizace pro mladé lidi, kteří ještě členy být nemohou (§ 2 odst. 3 zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích¹ umožňuje členství až od 18 let). Angažovat se v politické straně není nic špatného, je to vlastně nejvyšší a nejúčinnější způsob, jak měnit tu část společenského života, kterou má v rukou stát nebo samospráva. Vlivem totalitního režimu komunistické strany před rokem 1989 je mezi lidmi v naší zemi silný odpor k politickým stranám. Bohužel je to ale jediný mechanismus, jak systematicky a trvale přenášet vůli a zájmy lidí zdola do nejvyšších pater řízení obcí, krajů a státu. Proto každý, kdo chce opravdu a hluboce zlepšovat fungování obcí, krajů či státu, by si měl některé hnutí nebo stranu vybrat a pracovat v ní.

Strany obvykle mají **místní organizace**. Ty často najdeme na webu politické strany v její regionální struktuře. Většinou nemají žádný sekretariát, jde spíše o fungování typu spolku, který se pravidelně schází ke schůzím. V místních nebo oblastních organizacích se sdružují členové z daného místa (obec, městská část). Vedle vlivu na celostátní politiku **se převážně zabývají právě místními záležitostmi**, které na svých schůzích projednávají se svými zástupci v zastupitelstvu, a dokonce jim často ukládají úkoly a cíle, které mají v zastupitelstvu prosazovat. V případě kraje jde o krajskou organizaci politické strany, reprezentovanou krajským výborem. Ten již zpravidla bude mít nějakou kancelář, kde se lze setkat s jeho představiteli. Krajský výbor je partnerem klubu zastupitelů z dané strany v krajském zastupitelstvu.

Pokud tedy chceme v naší obci nebo regionu dosáhnout nějaké změny, prosadit nějaký záměr, je dobré zjistit, které politické strany jsou v zastupitelstvu nejsilnější, obrátit se na ně a žádat po nich diskusi k tématu a případně i prosazení záměru.

Na webu obce zpravidla najdeme přehled členů zastupitelstva, zdaleka ne vždy se však uvádí jejich stranická příslušnost. Tu ale snadno zjistíme na webu statistického úřadu www.volby.cz, kde jsou

1 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-424?text=z%C3%A1kon+o+sdu%C5%BEO-v%C3%A1n%C3%AD>

všechny volební výsledky i podle stran. Tam najdeme podle jména obce, kolik mandátů která strana ve volbách získala, a jména zvolených. Někteří z nich však mezitím mohli odstoupit a na jejich místo nastoupili náhradníci.

Ze složení rady obce nebo kraje (bývá na webu) pak odvodíme, které strany jsou v koalici, a tedy skutečně vládou, a které jsou naopak v opozici. Logicky je nejúčinnější obrátit se především na nejsilnější vládnoucí koaliční strany. Pokud u nich se svým návrhem neuspějeme, protože se například neshoduje s jejich programovými cíli, obrátíme se na menší anebo opoziční strany. I ty nám mohou pomoci jednak se zorientovat v možných řešeních, jednak mohou problém alespoň nějak posunout.

[illegible]

Dalším místem, kde politické strany, hnutí a skupiny nezávislých kandidátů realizují svou politickou práci v zastupitelstvu, jsou kluby zastupitelů. Na krajích a větších městech mají dokonce své kanceláře a administrativní pracovníky na městském nebo krajském úřadu. Na menších jde jen o skupinu, která má svého předsedu a schází se k poradě jen v souvislosti s jednáním zastupitelstva.

Obrátit se na klub zastupitelů je často nejpřímější cesta, jak problém, který chceme řešit, dostat do soukolí politického rozhodování. Můžeme například zatelefonovat nebo poslat e-mail některému členovi klubu, zjistit, kdo je předseda, a s ním pak dojednat schůzku a další postup.

Při řešení problému s pomocí člena zastupitelstva je vhodné požádat ho, aby na základě svého postavení získal od obce nejprve všechny potřebné podklady. Zastupitelé mají v něčem vyšší přístup k informacím než ostatní, mohou si je do určité míry vyžádat i bezplatně, některé typy informací dostanou, ačkoliv běžný žadatel podle Infozákona by jen nedostal. Též je důležité, že mohou od představitelů radnice žádat nejen již hotové informace, ale také jejich názory, plány, záměry.

Pokud přijdeme na jednání se starostou nebo tajemníkem spolu s členem zastupitelstva, bude mít jednání hned větší vážnost. Pravděpodobně se také rychleji dostaneme k jádru problému a k tomu, zda a jak je možné jej skutečně řešit.

Zastupitel však nemá k dispozici nějaký odborný aparát, placené sekretářky nebo asistenty. Proto je vhodné, pokud od něj chceme pomoc, umět mu také ze získaných materiálů udělat podklad, například pro vystoupení na zastupitelstvu, pro podání návrhu usnesení.

Nezapomeňme také, že většina procesů rozhodnutí zpravidla začíná v poradních orgánech, v komisích a výborech. Je tedy velmi přínosné dostat naše téma již na jejich jednání. Tam se již v této přípravné fázi ukáže, co asi budou ostatní našemu záměru vyčítat, co bychom měli doplnit nebo lépe analyzovat a komunikovat.

*Pro práci na vašem projektu je a bude nesmírně důležitá **motivace**. Spravedlivé morální rozhořčení je určitě dobrým motorem každého občanského aktivismu. Při dílčích neúspěších, které se někdy dostaví, je ale nezbytné motivaci neztrácet, ale průběžně ji živit. Často pomáhá mít před sebou vzor, který něčeho dosáhl.*

ÚKOL 10

HRDINOVÉ

*Pro naše projekty budou důležité takové vzory, které se nevzdaly i v **mladém věku** a uspěli proti na první pohled velice těžkým překážkám a cílům.*

Přečtěte si rozhovor s Jakubem Čechem , mladým aktivním občanem z Prostějova:

Co Vás vůbec přivedlo k zájmu o dění ve vaší obci? Vzpomenete si na první impuls?

Vždycky jsem si všímal věcí kolem sebe, jak vypadá město, co je nového, kde je jiný odpadkový koš nebo který strom byl pokácen. Porovnával jsem vzhled veřejného prostoru s tím, jak to vypadalo jinde, a přemýšlel, co by se mohlo v Prostějově zlepšit. Větší zlom ale přišel v mých deseti letech, kdy se ve městě hodně řešily komunální volby a pak kauza společenského sálu v centru, který chce radnice nahradit obchodní galerií. Vlivem této kauzy jsem posléze začal i chodit na zastupitelstva a aktivně se do dění ve městě zapojovat.

Setkal jste se někdy s tím, že Vám politici tvrdili, že na něco z důvodu svého nižšího věku nemáte nárok, aniž by pro to byla opora v zákonech? Vzpomenete si na nejkřiklavější případy?

Většinou mi spíš různě dávali najevo, že mi do toho nic není. Např. náměstek primátorky Pavel Smetana napsal na Facebook, že v mém věku „šoupal nohama“. Tím chtěl říct, že bych se neměl plést „do věcí dospělých“. Jenže vzhled i hospodaření města se přece týká každého, kdo v něm žije, nejen dospělých. Jindy mi zase tento politik napsal, že mi na otázku neodpoví, protože nejsem zletilý. Nejkřiklavější případ postupu v rozporu se zákonem byl v souvislosti s žádostí o informace, kterou magistrát nevyřídil a místo toho napsal rodičům, jestli souhlasí s tím, že jsem ji vůbec podal.

Má smysl chodit na zastupitelstvo jako občan? Proč?

Určitě to smysl má. Už jenom proto, že se dozvíte, co se ve městě chystá, jak se hospodaří s veřejnými penězi i jací lidé o těchto otázkách vlastně rozhodují. Navíc přítomnost veřejnosti na politiky vytváří určitý tlak: Vidí, že jsou pod kontrolou a nemůžou si dovolit úplně vše.

Co považujete za svůj největší úspěch ve veřejných záležitostech?

Že si politici u nás začínají dávat pozor, vědí, že jsou pod dohledem veřejnosti. K tomu, že by nejednali proti zájmům města, zatím nedošlo, ale i to přijde. Jsem taky rád, pokud můj příklad vede lidi k tomu, aby se zajímali a angažovali. Říkají si, že když to zvládnou já ve svém věku, oni musí taky. To je to nejpodstatnější: Aby se dařilo k občanské participaci získávat nové lidi.

Často se mluví o nevýhodách mladých lidí - nemají zkušenosti, praxi. V čem naopak vidíte výhody? Nebo na věku nezáleží?

Když na něco poukážu já, novináře to bude zajímat spíše, než když na to ukáže třeba šedesátiletý opoziční zastupitel. Bohužel někdy média spíš zajímám já než samotná kauza.

U nezletilých taky nikdo nemůže říct, že to dělají, aby se zalíbili voličům, protože ještě nemůžou kandidovat.

Souhlasíte s Jakubem Čechem, že vzhled veřejného prostoru není jen záležitostí dospělých? Jaký impuls pro zájem o dění ve škole nebo obci byl důležitý pro vás? Vnímáte svůj věk jako handicap, nebo výhodu?

- Najděte příběh člověka či lidí, kteří společným úsilím dokázali prosadit pozitivní změnu ve svém okolí.
- V archivu České televize¹ naleznete pořad Nedej se/Občanské noviny, který o inspirativních příkladech pravidelně vysílá.
- Přečtěte si zajímavý příběh² o chlapci, který zachraňuje oceán od odpadků, nebo tento příběh³ o dívkách, které od odpadků zachraňují Česko; ostatně cena Gratias Tibi⁴, kterou za svůj přístup získaly, je plná dalších příběhů občansky aktivních mladých lidí.
- Pokud je to možné, pozvěte jej/ji nebo někoho z této skupiny na diskusi; nechte se inspirovat, nechte si poradit.
- Popište, v čem je váš vzor inspirativní, v čem je jeho/její zkušenost přenositelná do vaší reality a vašeho kontextu.

1 <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10800462866-obcanske-noviny/>

2 <https://magazin.aktualne.cz/dobre-zpravy/mladik-ma-system-na-cistení-oceanu-pripraveny-otestuje-ho-ne/r~759985acb85611e5b6cc002590604f2e/>

3 <https://refresher.cz/43540-Tri-Cesky-ziji-bez-odpadu-a-ty-muzes-taky-S-iniciativou-Czech-Zero-Waste-se-uchazi-o-prestizni-cenu-a-uz-pres-rok-u-nas-delaji-osvetu-Rozhovor>

4 <http://www.gratiastibi.cz/>

5. KROK KE ZMĚNĚ SHRŇME SI TO

Nejen jako shrnutí pro případné oslovené zastupitele nebo média, ale i pro váš tým bude užitečné si shrnout, kde se momentálně nacházíte a kam chcete dojít při změně, která má prospět vaší obci.

UŽITEČNÉ NÁSTROJE

Nástroj 1 Pojmenování cíle

Cíl, který si společně zformulujete, mějte neustále na očích, připomínejte si ho: měl by být důvodem, proč se pouštíte do něčeho tak báječného, jako je pozitivní změna ve svém okolí.

Při popisu cílového stavu (pravá část tabulky), kterého chcete dosáhnout, se držte osvědčené zásady SMART¹:

- Cíl by měl být dostatečně **konkrétní** (nikoli tedy Skládky bude uklizená X ale opravdu konkrétní: V přesně specifikované lokalitě XY se nebudou vyskytovat žádné odpadky).
- Cíl by měl být jasně **měřitelný** (nikoli tedy V obci bude méně hracích automatů X ale měřitelné: Počet automatů v obci se sníží o 50%).
- Cíl by měl být **akceptovatelný**. Cíl by měli všichni chápat stejným způsobem – pozor na nedorozumění hned v úvodu. Zároveň by všichni měli cíl přijmout za svůj. Táhněte všichni jedním směrem. To nemusí znamenat, že máte na jednotlivé detaily stejný názor, ale v celku chce každý člen našeho týmu dospět do stejného cíle a o cíli panuje konsensus².
- Cíl by měl být **realistický**. Cíl by měl být stanoven s citlivým ohledem na prostředky (časové, materiální, finanční, sociální, personální apod.), kterými disponujete, a na kontext, ve kterém se pohybujete (rozvržení sil na radnici, momentálně platná legislativa apod.). V této oblasti se cíl někdy těžko posuzuje. Je obtížné nastavit si laťku vysoko, aby její překonávání byla stále výzva, ale zároveň ne tak vysoko, aby její překonání nebylo vůbec možné. Někdy pomůže, když se cílů stanoví více se stále se zvyšující obtížností.

¹ https://cs.wikipedia.org/wiki/SMART_metoda

² konsensus: shoda mínění, vzájemný souhlas

→ Cíl by měl být jasně **časově ohraničený** (nikoli tedy V parku budou vysázeny nové stromy X ale časově ohraničené: Do konce listopadu příštího roku bude v oblasti městského parku vysázeno dvacet nových stromů.).

start, momentální stav	cíl, vize, výsledný stav
Jaký je stav věci? V čem je problém? Proč to chceme změnit?	Jaký má být stav věci na konci? Jak poznáme, že jsme dosáhli cíle?

Nástroj 2 PÁKY

CÍL

Cílem je vybrat nástroje, které použijeme k dosažení našeho cíle.

Cílem této aktivity je zvážit výhody a nevýhody postupů, které se vám v řešení problému nabízejí. Pročtěte si pozorně hlavní text, prozkoumejte další podrobnosti v odkazech a promyslete, kterou cestou se vydáte.

PÁKY

Páka je jednoduchý stroj, který zdvihá břemena. Leží před vámi úkol, problém, téma. Je důležité promyslet, kde a jakým způsobem bude potřeba zatlačit, aby se „věci pohnuly“. Metafora páky má zároveň evokovat práci, kterou bude pro změnu potřeba vynaložit. Změny zpravidla nepřicházejí samy, ani po klikání na odkazy chycené v sociálních sítích.

Některé námi nabízené nástroje popsané v hlavním textu nebudou pro váš účel vhodné, jiné budou možná příliš jednoduché nebo naopak (třeba časově) náročné. Je teď na vás, abyste jejich vhodnost sami posoudili a zvolili si ty, které jsou pro vás nejlépe použitelné:

- Sepište výhody a nevýhody, které pro sebe spatřujete v jednotlivých nástrojích změn.
- Neočekávejte, že existují řešení, která mají jen samé výhody; taková jsou nejspíš jen v romantických filmech.
- Zkuste závažnost vypsání výhod a nevýhod „obodovat“ a vytvořit celkové skóre, abyste zvolili ty nástroje, které mají nejlepší poměr výhod a nevýhod.
- Nepodceňujte otevřenost týmové diskuse při volbě těchto postupů; každý by měl mít možnost se vyjádřit, sdílet obavy a pochyby, očekávání, zároveň vyjádřit způsoby, jakými by sám ke změně přispěl a jak by pomohl.
- Při této aktivitě mějte neustále na paměti cílový stav, kterého chcete dosáhnout (formulovali jste jej v úkolu 2: shrňte si to).
- Samozřejmostí by mělo být dodržování legálního rámce vašich akcí a jejich nenásilnost! Veřejnost na svou stranu získáte nápaditostí a humorem spíše než agresivitou.

	Výhody	Nevýhody
informovat veřejnost (Navazuje na projektové kroky v druhé kapitole.)		
vyvolat místní referendum		
apelovat na zastupitele obce/kraje		
vytvořit petici		
podat podnět dotčeným orgánům		
podat žalobu		
založit spolek		
hledat spojence (Vhodný spojenec je někdo, kdo má stejný cíl jako vy a má v ruce další nebo jiné nástroje ke změně (např. zastupitel, novinář, zajímavá osobnost, pedagog, spolek, iniciativa občanů apod.)		
vstoupit do politické strany		
nátlaková akce (stávka, blokáda, okupace, pochod, happening, tvořivý symbolický protest, hladovka...)		
nenásilná přímá akce (úklid, vaření jídla pro potřebné, squatting, guerilla-gardening apod.)		
(vaše vlastní nápady)		

- jiný oblíbený nástroj pro analýzu dostupných nástrojů a při volbě dalšího postupu a strategie je oblíbená tzv. SWOT analýza popsaná např. na stránkách Wikipedie¹ nebo RVP.cz²
- pokud jste vybrali prostředky, které zvolíte k dosažení vašeho cíle, můžete k tabulce v úkolu 2 (Shrňme si to...) doplnit další sloupec: „jakým způsobem cíle dosáhneme“

1 <https://cs.wikipedia.org/wiki/SWOT>

2 <https://dum.rvp.cz/materialy/swot-analyza.html>

start, momentální stav Jaký je stav věci? V čem je problém? Proč to chceme změnit?	Jakým způsobem cíle dosáhneme?	cíl, vize, výsledný stav Jaký má být stav věci na konci? Jak poznáme, že jsme dosáhli cíle?

CÍL

Cílem je uskutečnit pozitivní změnu ve svém okolí.

Je na čase vzít věci do svých rukou. V první části příručky jste hledali a našli téma či problém, o kterém jste získávali informace. V druhé kapitole jste o svých zjištěních diskutovali, hledali i jiné pohledy na věc a nakonec informovali veřejnost. Hranice mezi informováním veřejnosti a účastí na rozhodování ve vaší obci je tenká: někdy samotné informování vede ke změně. Možná už se něco dalo do pohybu, pravděpodobně bude ale potřeba vynaložit k tomu ještě energii a úsilí. Má to smysl! Držíme vám palce!

PROJEKT A JEHO ŘÍZENÍ

- To, do čeho se v závěru pouštíte, lze také chápat jako „projekt“: více či méně dlouhodobé úsilí něco společně učinit: v našem případě nějakou pozitivní změnu ve svém okolí, obci nebo škole.
- Správný projekt má fáze, které byste neměli přeskočit, ani podcenit: **fáze** plánování, realizace a vyhodnocení.
- Tyto fáze navíc vlastně vytváří **projektový cyklus**: v případě, že v cestě za uskutečněním svého cíle dokážete popsat dílčí kroky, je po každém kroku jeho vyhodnocení zároveň odrazovým můstkem pro plánování dalšího kroku.
- V každé fázi **žijte svou motivaci** (úkol 1) a připomínejte si důvody a cíl, se kterými se do projektu pouštíte (úkol 2).
- I při nezdarech je důležité, abyste se z nich dokázali něco naučit, **získat ponaučení**. Pokud se něco v kterékoli fázi nepovede, zkuste co nejstřízlivěji a bez emocí společně pojmenovat, proč se tak stalo. I nedokončený projekt vás tak může mnohému naučit. Neočekávejte dokonale hladký průběh a budete možná mile překvapeni.
- **Myslete pozitivně**, nezastavte se u tak častého a laciného negativismu, ale hledejte východiska, další výzvy, pojmenovávejte problémy objektivně a bez zbytečného hodnocení.
- Na stránkách společnosti Škola pro demokracii¹ naleznete podrobný a zajímavý návod, jak studentské projekty vytvářet a realizovat. Přestože je určen pro učitele, rozhodně poradí i vám.
- K řízení projektu lze načerpat inspiraci z článku na portálu RVP².

1 <http://www.skolaprodemokracii.cz/stahnout-soubor?id=316>

2 https://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/2698/rizeni_projektu.pdf

- Pokud jste pracovali na našem projektu od jeho počátku krok za krokem, jste na „naši věc“ již docela dobře připraveni. Některé postupy projektového řízení jste si vyzkoušeli, některé budou úplně nové.

FÁZE PLÁNOVÁNÍ

- Ve fázi plánování byste měli předběžně co nejpřesněji formulovat:
 - 1) co je potřeba udělat,
 - 2) kdo to udělá,
 - 3) v jakém čase.
- Předpokládáme, že využijete informace, které jste sesbírali během práce na krocích 3 a 4 - Simulanti a Veřejná diskuse. Pokud jste tyto kroky nepodcenili, jsou pro vás skvělou přípravou na plánování nyní.
 - **Dílčí kroky:** dosáhnout změny většinou znamená splnit množství průběžných kroků, které do cíle vedou (např. uspořádat mediální kampaň znamená: oslovit jednotlivá média, shánět peníze, zformulovat jednoduché texty a slogany, vytvářet grafické návrhy letáků atd.); kroky by měly být přehledně popsány, všem dostupné a srozumitelné; pokud je to vhodné, nezapomeňte také na průběžnou propagaci své snahy a informování veřejnosti o vašich krocích adekvátní formou; myslete na rizika, ohrožení vašeho záměru, vytvářejte již předem plán B (C, D...), protože samozřejmě budete muset v průběhu projektu improvizovat, naplánované kroky pozměnit, rušit, přidávat nové – jednoduše: reagovat na vyvíjející se situaci - dobré plánování záložních plánů ale vaši flexibilitu usnadní.
 - **Osobní odpovědnost:** vždy by mělo být jasné, kdo za daný krok přebírá odpovědnost; za některé kroky musí odpovídat dospělý; pokud je to jen trochu možné, snažte se dávat úkoly takovým lidem, kteří je chtějí sami plnit (i když budou zřejmě oblíbenější a méně oblíbené kroky, čím rozmanitější bude váš tým, tím lépe naleznete někoho, kdo se daného úkolu zhostí); to, že někdo za úkol odpovídá, zpravidla neznámá, že jej musí zcela sám splnit – na úkolu se může podílet i větší množství dalších lidí, ale jen jedna osoba odpovídá za to, že úkol bude v daném čase splněn; pravděpodobně bude nutné stanovit někoho (jednotlivce či skupinu), kdo odpovídá za celý projekt a kdo hlídá plnění povinností ostatních – tuto roli „vedoucí/ho projektu“ by měli všichni akceptovat.
 - **Spolupráce:** nemusíte být na všechno sami; v této příručce jsme již citovali zdroje z nejrůznějších organizací, které vám mohou poskytnout nejen radu, ale i přímou pomoc.
 - **Časové rámce:** úkol, u kterého není jasně stanoveno, do kdy má být splněn, pravděpodobně splněn vůbec nebude; některé úkoly

Výsledkem přípravné fáze by měla být podrobná tabulka obsahující logicky navazující úkoly s jasnou odpovědností a časem splnění:

[illegible]

FÁZE REALIZACE

- Ve fázi realizace se snažíte splnit svůj cíl, ke kterému vedla celá tato příručka: vyřešit nějaký obecní problém, zlepšit život ve vaší obci. K cíli vede cesta, kterou jste v předchozí fázi plánování promysleli a převzali za ni odpovědnost.
- **Role vedoucího projektu:** klíčová je role vedoucího projektu, který musí hlídat plnění dílčích úkolů a vztahy v týmu; každý by měl sice vědět, co má dělat, ale někdy vážne týmová spolupráce nebo komunikace; vedoucí by měl mít nad projektem nadhled a průběžně hodnotit, do jaké míry se vám daří kráčet za splněním celkového cíle – měl by být adekvátně náročný; nepodceňujte hlídání dobré a pozitivní atmosféry v týmu.
- **Motivace:** zvláště u dlouhodobých projektů se může velice dynamicky vyvíjet motivace účastníků; pravidelná osobní setkání a připomínání důležitosti a prospěšnosti vašeho úkolu by měly pomoci; oslavte a oceňte v týmu dílčí úspěchy – budou zdrojem další motivace.
- **Komunikace:** nejčastějším důvodem pro selhání projektů je nedostatečné předávání informací; již ve fázi příprav byste měli promyslet, jakým způsobem si budete informace předávat (sociální sítě, elektronická pošta a mailové konference, pravidelné schůzky se všemi nebo jen v menších týmech apod.); nenechávejte si informace o problémech pro sebe; je dobrým zvykem přijetí informace také potvrzovat; informace si vždy ověřujte, nedejte na zprostředkovaná sdělení, kde může docházet k posunu významu; pozor na informace, které by se na veřejnost zatím neměly dostat, aby nebyl poškozen cíl vašeho projektu.

- Zdá se, že je vše za vámi... Úkol se podařil, nebo se nepodařil – ve většině případů ale zřejmě nebude situace tak jednoznačná a černobílá; v životě se nehraje jen na vítěze a poražené; projekt je podle nás smysluplný jen tehdy, pokud se z něj **dokážeme poučit**. A poučit se dokážeme jen tehdy, víme li dobře, co se stalo a proč se to stalo. Pak budeme „vítězové“.
- Udělejte si na společné hodnocení dost **času**, nehodnoťte hned bezprostředně po skončení projektu (ve chvílích, kdy budete plní emocí, pozitivních i/nebo negativních), ale s mírným časovým odstupem (aby hlavy vychladly, ale aby nezapomněly); pro hodnocení zvolte příjemný neutrální **prostor**, ve kterém bude možné otevřeně hovořit tváří v tvář s každým (uzpůsobte tomu např. sezení, osvětlení apod.; pro tento účel bývají oblíbené čajovny, kavárny, cukrárny...).
- Základem hodnocení by mělo být konstatování, **do jaké míry se podařilo naplnit cíl**. Hodnotit také můžeme: dílčí kroky a úkoly, naši vlastní roli a její plnění; hodnocení by nemělo být osobní („ty jsi neschopný“), ale mělo by se zaměřovat na činnosti („tu zprávu jsi nedodal včas“); naše kritika bude vyslyšena a přijata snáze, bude-li obsahovat také něco pozitivního (ideálně na začátku a na konci); pokud se bojíme, že diskusi neudržíme na věcné rovině, můžeme o to požádat nezainteresovaného mediátora/moderátora; pohled zvenčí je většinou velice přínosný!
- Tato fáze je vhodná pro promýšlení **pokračování projektu**: případných návazných kroků a dalších projektů. Není přitom rozhodující, zda jste tentokrát byli nebo nebyli úspěšní...Rozhodující jsou otázky: „Do čeho a jakým způsobem se pustíme příště?“

ZDROJE OBRÁZKŮ

- 1 <http://www.semily.cz/rocnik-2018/d-7998>
- 2 <http://www.mesto-most.cz/doklady-matrika/ms-60924/p1=60924>
- 3 <https://www.facebook.com/praha6/>
- 4 <https://www.youtube.com/user/regionMS>
- 5 <https://havlickobrodsky.denik.cz/>
- 6 https://radiohana.webnode.cz/_files/200000013-4b6374d577/hana919.jpg
- 7 <http://www.mvtv.cz/video/z-mest>
- 8 <https://prahatv.eu/zpravy/praha>
- 9 <http://neratky.cz/index.html?uid=bb1f9f1187ae0cd50098c51d1dabf6c9>
- 10 <http://poradna.otevrenaspolecnost.cz/pravo-na-informace#query=%C5%A1kola&formName=boardsearch&boardSection=access>
- 11 <https://karlovarsky.denik.cz/autor/jana-bezakova-2264.html>
- 12 <http://frankbold.org/poradna>
- 13 <http://www.litvinovska500.cz/profil/>
- 14 <http://www.gymspit.cz/index.php?page=informace-o-skole>
- 15, 16 <http://smocr.cz/kalkulacka-rud/>
- 17, 18 <http://www.ostrava.cz/cs/urad/povinne-zverejnovane-informace>
- 19 <http://www.semily.cz/program-rozvoje-mesta/d-2003>
- 20 https://www.praha6.cz/uzemni_planovani
- 21 <https://www.ostrava.cz/cs/podnikatel-investor/projekty-mesta-ostravy>
- 22 <http://www.obecjanovice.cz/rozpocet/ds-1061/archiv=0>
- 23 https://zakazky.nmnm.cz/profile_display_2.html
- 24 <https://otevreno.nmnm.cz/>
- 25 <http://www.buchlovice.cz/cz/index.php>
- 26 <http://www.buchlovice.cz/cz/index.php>
- 27 <http://mesto-most.cz/zapis-z-nbsp-24-zasedani-zastupitelstva-mesta-mostu-ve-nbsp-funkcnim-obdobi-2014-2018-konaneho-dne-10-5-2018/d-31376>
- 28 <https://www.hradeckralove.org/hradec-kralove/zapisy-z-jednani-vyboru-pro-uzemni-planovani-a-rozvoj-mesta>
- 29 <https://www.praha6.cz/interpelace>
- 30 <https://www.jihlava.cz/dokumenty-zastupitelstvo-mesta-jihlavy/ds-53313/archiv=0>
- 31 <http://rozpocet.nmnm.cz/cz/rok2018/vydaje/>
- 32 <https://damenavas.brno.cz/>
- 33 <http://www.dolnibrezany.cz/diskuze/index.asp?k=3026&r=1346>
- 34 https://zpravy.idnes.cz/radnicni-listy-stranicke-tlampace-za-verejne-penize-fyx-/domaci.aspx?c=A061004_114528_domaci_nel
- 35 <http://psary.cz/diskuse>
- 36 <https://pixabay.com/cs/facebook-logo-soci%C3%A1ln%C3%AD-s%C3%AD%C5%A5-s%C3%AD%C5%A5-770688/>
- 37 <https://domaci.ihned.cz/c1-65290930-police-obvinila-pet-muzu-z-vytrznictvi-pri-demonstraci-na-podporu-migrantu-napadli-udajne-jeji-ucastniky>
- 38 https://www.rekonstrukcestatu.cz/na-stazeni/rest_logo_bariol-type2.pdf
- 39 https://prachaticky.denik.cz/zpravy_region/nazor-mesto-ma-dvoji-metr-20170215.html
- 40 https://portal.cenia.cz/eiasea/view/eia100_cr
- 41 <https://pixabay.com/cs/snagit-kufr-k%C3%A1cet-strom-k%C3%A1cen%C3%AD-le-sa-2461299/>
- 42 <http://www.kostka-skola.cz/stavba-dalsi-skolni-budovy-zahajena>

OLDŘICH KUŽÍLEK

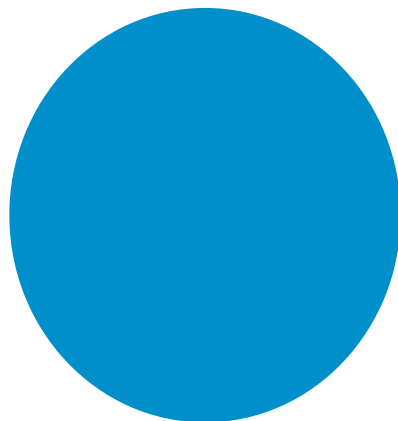
Poradce pro otevřenost veřejné správy a ochranu soukromí, moderátor, politik. Spoluautor zákona o svobodném přístupu k informacím. Od roku 2000 v rámci Otevřené společnosti o.p.s. realizuje projekt Otevřete.cz zaměřený na svobodu informací a projevu vč. cenzury. Autor soutěže Otevřeno x Zavřeno, která 15 let motivuje úřady k vyšší transparentnosti. Od roku 2007 je členem Rady vlády pro lidská práva. Autor řady publikací k právu na informace, k cenzuře, vyváženosti a objektivitě radničních periodik, zveřejňování úředních dokumentů.

MAREK FAJFR

Pedagog, hudebník. Vyučuje jedenáct let společenské vědy na pražském gymnáziu. Učí také didaktiku filosofie na HTF UK v Praze a výchovu k občanství na soukromé základní škole. Jeho inspiračními zdroji jsou zejména skautské hnutí a alternativní pedagogické směry.

ADAM RUT

Manažer programu Právo na informace v Otevřené společnosti, o.p.s., politik. Koncipuje a vede projekty, organizuje soutěž Otevřeno x Zavřeno, zodpovídá za chod poradny práva na informace. Připravil mimo jiné publikaci Informací proti korupci o práci investigativních novinářů.

LÍBILA SE VÁM TATO PUBLIKACE?

**PODPOŘTE OTEVŘENOU SPOLEČNOST, O.P.S.
V JEJÍCH AKTIVITÁCH:**

**BANKOVNÍ ÚDAJE:
RAIFFEISENBANK, A.S.
Č. ÚČTU: 5021018050 / 5500
SWIFT/B.I.C.: CZ89 5500 0000 0050 2101 8050**

**DAR MŮŽEME PŘIJMOUT, POUZE POKUD
UVEDETE VAŠE CELÉ JMÉNO A ADRESU.**

OTEVRENASPOLECNOST.CZ